

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΔΗΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

1 7414

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΑΝΑΤΙΜΗΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

ΒΑΛΑΤ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. 'Ο πιστός φίλος.

Πιστεύω¹ τῷ φίλῳ. Πιστὸν φίλον ἐν κινδύνοις γιγνώσκεις². 'Ο φίλος τὸν φίλον ἐν πόνοις³ καὶ κινδύνοις οὐ λείπει. Τοῖς τῶν φίλων λόγοις αἰεὶ πιστεύομεν. Εἰ⁴ κινδυνεύετε, ὦ φίλοι, τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους⁵ γιγνώσκετε· οἱ μὲν γὰρ ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι⁶ τοῦ κινδύνου, οἱ δὲ πιστοὶ συγκινδυνεύουσι τοῖς φίλοις. Πιστοῖς φίλοις μᾶλλον⁷ ἢ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ πιστεύομεν. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν κινδύνοις αἰεὶ ἀγαθὸν ἔχουσι θυμόν⁸· τῷ γὰρ θεῷ πιστεύουσιν. ὦ φίλε, ὁ θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους οὐ λείπει. Πολλοὶ ἄνθρωποι τῷ πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ θεῷ πιστεύουσι.

2. 'Ο γεωργός.

Τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ γεωργοὶ ἐσμεν. Ἐν δὲ τῷ οἴκῳ ποίμνια καὶ ζῶα τρέφομεν. Πολλάκις δ' ὅμως μάτην¹ τοὺς ἀγροὺς ἡμεῖς θεραπεύομεν· οἱ μὲν γὰρ κάπροι τοὺς καρποὺς διαφθείρουσιν², οἱ δὲ λύκοι τὰ πρόβατα ἀρπάζουσι. Τότε ἐν ἀπόρῳ³ ἐσμεν καὶ μάταιοι οἱ πόνοι εἰσίν.

Τοῦ γεωργοῦ ἔργον ἐστὶ φυτεύειν καὶ σπείρειν· ὁ δὲ θεὸς αὐξάνει τὸν σῖτον καὶ τοὺς τῶν δένδρων καρπούς· ἄνευ γὰρ ὄμβρου⁴ καὶ ἡλίου οὐκ ἔστι⁵ καρπὸν φέρειν ἐκ τῶν φυτῶν.

Διὸ νόμος⁶ τῶν γεωργῶν ἐστὶ τοῖς τῶν ἀγρῶν καρποῖς τοὺς θεοὺς θεραπεύειν.

Τοῖς γεωργοῖς ὁ βίος μεστός⁷ πόνων ἐστί. Μάτην, ὦ γεωργοί, σπείρετε καὶ φυτεύετε, εἰ μὴ⁸ τὸν θεὸν βοηθὸν ἔχετε· οὕτω μόνον, εἰ ὁ θεὸς συνεργὸς ἐστίν, ἐστέ μακάριοι⁹.

3. Ὁ Περσικὸς στρατὸς ἐπὶ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικάς.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὸ ἄκρον¹ Σούνιον εἰσιν. Ἐν ταῖς νήσοις τὸ ἀρχαῖον οἱ κάτοικοι ἀμπέλους ἐθεράπευον· περιέκλειον δὲ καὶ ἐχώριζον τὰς ἀμπέλους βάτοις καὶ ἀτραποῖς². Τῶν νήσων ἡ Νάξος³ ἐνδοξὸς ἦν ταῖς ἀμπέλοις, ἡ δὲ Δῆλος⁴ τῷ ἱερῷ. Ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς νήσους ἐστράτευε, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν Νάξον ἀπέβαινε⁵. Ἐνταῦθα τοὺς οἴκους ἔκαϊε καὶ τὰς ἀμπέλους ἐφθειρεν. Εἶτα πρὸς τὴν Δῆλον τὸν στόλον ἔφερεν. Οἱ κάτοικοι δ' ὅμως τῆς Δήλου εἰς Τήνον⁶ ἔφευγον. Τότε τοῖς Δηλίοις ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἔπεμπε καὶ ἔλεγε· « Διὰ τὴν οὐκ ἐμένετε ἐν τῇ νήσῳ ; οὐκ ἐγινώσχετε ὅτι τὸν αὐτὸν⁷ θεὸν καὶ ἡμεῖς θεραπεύομεν ; ». Οἱ δὲ Δηλίοι ἐλέγον· « Σὺ, ὡς λέγεις, φίλος ἔκπαλαι⁸ ἦσθα τῷ θεῷ· καίτοι δὲ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ φίλοι ἦτε, ὅμως δ' ἐπεβουλεύετε⁹ τοῖς κατοίκοις τῶν νήσων ».

4. Θ ε τ τ α λ ί α.

Ὅριον τῆς Θετταλίας τὸ παλαιὸν πρὸς¹ τῇ θαλάσῃ ἦν ἡ παραλία ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τὴν μεσόγειαν ἡ χώρα πεδῖον ἐστί, κύκλῳ δ' ἄκραι² τὴν χώραν περικλείουσι. Τῶν κατοίκων τῆς Θετταλίας οἱ μὲν ταγοῖ³ κύριοι τῆς χώρας ἦσαν, οἱ δὲ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ ἐν ταῖς νομαῖς⁴ τὰ ποίμνια ἔνεμον⁵.

Ἐν Θετταλίᾳ οἱ ποταμοὶ ἐν ταῖς πηγαῖς μικροὶ εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις πολλαχοῦ λιμνάζουσιν. Οἱ ποταμοὶ τὴν χώραν πολλακίς κατακλύζουσι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς νομάς βλάπτουσιν. Οἱ κάτοικοι τότε ἐν ἀπορίᾳ εἰσιν. Ἐν ταῖς εὐφορίαις δ' ὅμως ἡ Θετταλία ἐκφέρει σῖτον, κριθάς, ὀπώρας· τρέφει δὲ ἀγέλας ἵππων καὶ προβάτων. Τὴν δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν κομιδὴν⁶ ἐφ' ἀμαξῶν εἰς τὰ ταμειᾶ' τῶν οἰκιῶν φέρουσι.

5. Ἀνατροφή τῶν νέων ἐν Ἀθήναις.

Ἀ ν ά χ α ρ σ ι ς¹. Τίς ὁ χῶρος ἐστι ; τί δ' ἐν αὐτῷ οἱ νεανίαὶ πράττουσι ; τί δὲ θαυμάζουσι τῶν πολιτῶν οἱ πρεσβῦται² καὶ οἱ νέοι ἐν³ τοῖς θεαταῖς ;

Σ ό λ ω ν. Ὁ χῶρος γυμνάσιόν⁴ ἐστίν· ἐν αὐτῷ οἱ θεαταὶ θαυμάζουσι τὰς ἀρετὰς τῶν νεανιῶν καὶ τὰς εὐεξίας⁵ καὶ τόλμας καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐπαίνου δ' ἀπολαύουσιν οἱ νικηταί.

Ἀ ν ά χ. Ἐγώ, ὦ Σόλων, ἐμάνθανον ὅτι σὺ εὐρετής τῶν ἐθίμων εἶ καὶ εἰσηγητής καὶ συναρμοστής⁶ πολιτείας. Ἐθέλω οὖν σε διδάσκειν με ὡς μαθητὴν περὶ αὐτῶν.

Σόλων. Ἡμεῖς τοὺς πολίτας ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν· τὴν δ' ἀνατροφὴν παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν καὶ πρὸς πόνους ἐθίζομεν τοὺς νεανίας. "Ὅτε δ' ἐφηβοὶ εἰσι, τοὺς μὲν ὀπλίτας, τοὺς δὲ πελταστάς, τοὺς δὲ τοξότας τάττομεν. Διδάσκομεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ παιδίων καὶ παρὰ τῶν γεωργῶν λαμβάνομεν διδασκὰς· οἱ γὰρ γεωργοὶ τὰ φυτὰ, ἕως μὲν μικρὰ ἔστι, φυλάττουσιν, ὅτε δὲ αὐξάνουσι, τοῖς ἀνέμοις ἐπιτρέπουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τοὺς νέους, ἕως μὲν παιδιὰ εἰσὶ, φυλάττομεν αὐτούς, ὅτε δὲ νεανίαί, παρέχομεν αὐτοῖς ἐλευθερίαν· τότε γὰρ οὐκ ἔχουσι κίνδυνον.

6. Ἀνατροφή τῶν νέων παρὰ Πέρσαις.

Οἱ Πέρσαι τοὺς νέους παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἐπαίδευον ἐν κοινοῖς διδασκαλείοις¹. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν σοφοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται ἦσαν. Τοὺς φαύλους² ἐν ταῖς συνηθείαις³ νέους ἰσχυρῶς⁴ ἐκόλαζον. Διὸ δικαιοσύνην ἐμάνθανον καὶ πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἀπεῖχον. Τὴν δ' ἀδικίαν ἔφευγον καὶ τὴν φιλίαν ἐθεράπευον· ἡ γὰρ τῶν δικαίων φιλία ἀγαθῶν πηγὴ ἔστιν, ἡ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπατηλὴ⁵ καὶ οὐ μόνιμος⁶. Οὕτω οἱ νέοι τῶν Περσῶν ὕστερον ἀγαθοὶ μὲν καὶ φιλόστοργοι, φιλόκαλοι δὲ καὶ φιλότιμοι πολῖται ἦσαν. Καὶ τὴν ἀχαριστίαν δὲ τῶν νέων ἐκόλαζον οἱ Πέρσαι· τοὺς γὰρ ἀχαριστοὺς ἀδίκους ἐνόμιζον οὐ μόνον περὶ φίλους, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦς. Πρὸς δὲ οἱ νέοι ἐν μετρίᾳ⁷ διαίτη διῆγον.

Μέχρι μὲν ἑπτακαίδεκα ἐτῶν οὕτω ἐπαίδευον τοὺς νέους. Ἐκ δὲ τούτου οἱ χρηστοὶ νέοι συνησαν⁸ τοῖς ἐφήβοις, οἱ δὲ τῶν ἐφήβων φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι τοῖς τελείοις πολῖταις συνησαν καὶ μετελάμβανον⁹ ἀρχῶν καὶ τιμῶν.

7. Κύων και πρόβατον.

“Ότε τὰ ζῶα φωνὴν εἶχε, τὰ πρόβατα ἔλεγε τῷ δεσπότη· « Ἡμεῖς, ὦ δέσποτα, ἔριά σοι παρέχομεν καὶ τυρόν, τοῖς δ’ ἀμνοῖς ἡμῶν τρέφομεν τὰ τέκνα. Σὺ δ’ οὐδὲν παρέχεις ἡμῖν, εἰ¹ μὴ ἡμεῖς ἐκ τῆς γῆς λαμβάνομεν· ὁ δὲ κύων, καίτοι² οὐδὲν παρέχει σοι, ἐκ τοῦ σίτου καθ’ ἡμέραν λαμβάνει ».

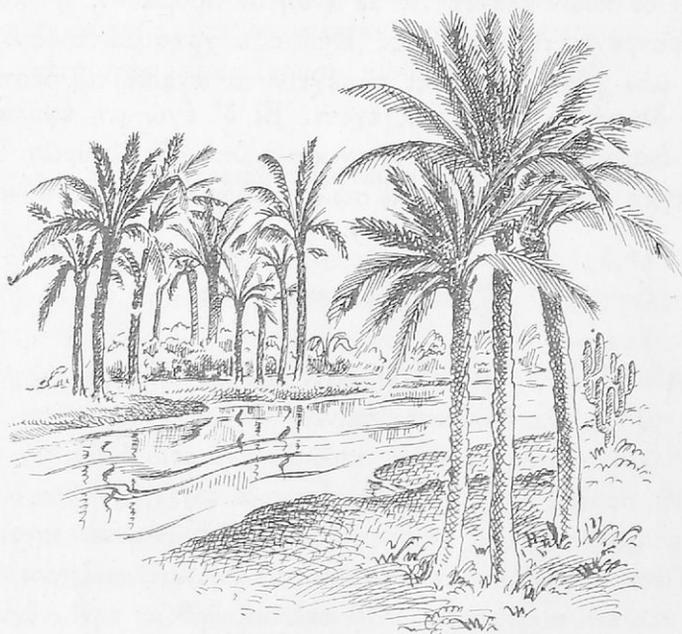
Ὁ δὲ κύων ἔλεγεν· « ὦ ἀνόητον πρόβατον, ἡ γλῶσσά σου προτρέχει τῆς διανοίας. Ἐγὼ εἶμι χρησιμώτερος ὑμῶν· ἔργον μὲν γὰρ ὑμῶν ἐστι παρέχειν τὰ ἀγαθὰ τῷ δεσπότη, ἄλλον δὲ πόνον ὑμεῖς οὐκ ἔχετε. Εἰ δ’ ἐγὼ μὴ ἐφύλαττον ὑμᾶς, ἐκινδυνεύετε ἀν³ πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἐμοὶ δ’ ἀνάγκη αἰεὶ φυλάττειν καὶ σώζειν ὑμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων ».

8. Ἡ Αἴγυπτος.

Α'. Ἡ Αἴγυπτος στενὴ ἐστὶ καὶ ἀπ’ Ἐλεφαντίνης¹ τῆς νήσου μέχρι τῆς θαλάττης τείνει. Ἡ δὲ χώρα αὕτη ξηρὰ ἐστίν· ὄμβροι μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν² οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ, δρόσος δ’ ὀλίγη. Διὰ μέσης δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος ποταμὸς φέρεται³ καὶ τὴν χώραν κατ’ ἐνιαυτὸν κατακλύζει. Τότε καὶ αἱ ὁδοὶ κατέχονται⁴ τῷ ποταμῷ καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ πλοίων πορεύεσθαι. Οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα δὲ τὸ Δέλτα, δῶρον τοῦ Νείλου λέγουσι. Φέρει⁵ δ’ ἡ Αἴγυπτος κριθὴν ἀφθονον καὶ τυρόν καὶ τὰ ἄλλα σῖτα, ἄμπελοι δ’ ἐν αὐτῇ οὐ γίνονται. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ τῶν Αἰγυπτίων, ὡς παρ’ Ἡροδότου διδασκόμεθα, οὐκ ἐκ τῆς ἀμπέλου ἦν, ἀλλ’ ἐκ κριθῆς. Ἐν δὲ τῷ Νείλῳ βύβλος⁶ φύεται ἀφθονος, πολλοῦ ἀξία τοῖς Αἰγυπτίοις· βύβλινα μὲν γὰρ ἦν τὰ ἰστία, βύβλινα δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν.

Β' Ὁ Νεῖλος¹ τὸ πάλαι Αἴγυπτος ὠνομάζετο καὶ ἦρας τῶν Αἰγυπτίων ἦν. Ὡς δ' οἱ ἄλλοι ἦρωες, οὕτω καὶ ὁ Νεῖλος ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐθεραπεύετο καὶ θεὸς ὑπ' αὐτῶν προσηγoreύετο. Τῷ ἦρωι τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἦρωσι ναοὶ ἦσαν.

Ὁ Νεῖλος πληθύνει² ἰλύος καὶ ἰχθύων, ὑπὸ δὲ τὴν ἰλὺν οἱ ἰχθύες τὰ ῥὰ τίκτουσιν. Ὅτε πλήμμυρα γίνεται, τῇ ἰλὺι τοῦ Νεῖλου οἱ ἄγροι παινίνονται³ καὶ εὐφορα τὰ περὶ αὐτὸν πε-

δία γίνεται· ὑπὸ γὰρ τῆς ἰλύος αἱ τῶν καρπῶν ρίζαι ἰσχύν καὶ τροφήν λαμβάνουσι.

Πᾶσα δ' ἡ χώρα ψιλῆ⁴ δρυῶν καὶ πιτύων καὶ ἄλλων δένδρων ἐστί. Μόνον δ' ἀπὸ Θηβῶν⁵ ὀγδοήκοντα σταδίους⁶ ἐπιτυγχάνει⁷ τις κλιτύσι καὶ ὄρεινοις ὄφρῦσι· κατὰ τὰς κλιτύς δὲ ταύτας ἀμπελοὶ φύονται καὶ βότρυες γίγνονται, ἐκ δὲ τῶν

βοτρώων οἶνος ἐξαιρέτος. Κίνδυνος δ' ὅμως τοῖς βύτρουσι καὶ στάχυσίν εἰσιν οἱ μύες· ἀφθόνους γὰρ ἡ χώρα τρέφει μῦς, οἷ⁸ τοὺς στάχυσ καὶ βότρυς φθείρουσι.

9. Εὐλευόμενος

Γεωργὸς καθ' ἡμέραν ἔξω τοῦ ἄστεως παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύετο. Ἐνταῦθα ὅτε μὲν ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις¹ ἤλθειεν, ὅτε δὲ τῷ πελέκει ἐξυλεύετο· μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου τὰ ξύλα ἔφερεν. Ἐκφεύγει δ' ὅμως ποτὲ ὁ πέλεκυς καὶ εἰς τὸν ποταμὸν πίπτει.

Ἐκαθέζετο οὖν περίλυπος παρὰ τὴν ὄχθην καὶ ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ πελέκειος ὠδύρετο.

Ὁ δὲ θεὸς ἀναδύεται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως μανθάνει καὶ οἰκτίρει² αὐτόν. Εὐθὺς τοίνυν εἰς τὸν ποταμὸν καταδύεται³ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφέρει δύο πελέκεις, τὸν μὲν δύο πήχεων ἐκ χρυσοῦ, τὸν δ' ἕτερον τοῦ γεωργοῦ. Οὗτος δ' ὅμως φύσεως ἦν ἀγαθῆς καὶ λαμβάνει τὸν οἰκεῖον⁴. Ὁ θεὸς ἡδεται⁵ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ φρονήσει τοῦ γεωργοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις.

Ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦτο φέρων τοὺς πελέκεις πρὸς τοὺς ἐταίρους ἔρχεται καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πελέκειων λέγει αὐτοῖς· Τούτων εἷς νομίζει ραδίαν⁶ τὴν κτῆσιν ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ἔρχεται, εἰς δν⁷ ἐξεπίτηδες τὸν πέλεκυν ῥίπτει· μετὰ δὲ τὴν πρᾶξιν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔμενε καὶ ὁμοίως τῷ πρώτῳ ὠδύρετο. Ἐπιφαίνεται δ' αὖθις ὁ θεὸς καὶ μετὰ δύο καταδύσεις ἐκφέρει ὁμοίως δύο πελέκεις. Ὁ δὲ ξυλοκόπος, ὡς τὸν ἐκ χρυσοῦ ὄρᾳ⁸, « οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ πέλεκυς » λέγει. Ὁ θεὸς δ' ὅμως ἐπὶ τῇ ὕβρει αὐτοῦ ὀργίζεται καὶ κατέχει ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις, τῷ δὲ ξυλοκόπῳ λέγει· « τῶν κακῶν πράξεων ἀμοιβή ἐστι καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἡ ἀπώλεια »·

10. Ἡ Περσία.

Ἡ Περσία πεδινή και παμφόρος χώρα ἐστί. Πληθύνει δὲ ποταμῶν και λιμνῶν, ἔνθα οἱ ἀλιεῖς ἰχθῦς ἀλιεύουσιν. Ἐν τοῖς πεδίοις οἱ μὲν γεωργοὶ τοῖς βουσί τοὺς ἀγροὺς ἀροῦσιν¹, οἱ δὲ νομεῖς ἀγέλας βοῶν και ἵππων νέμουςι, πολλαχοῦ δὲ και γρᾶες βουκόλοι εἰσί.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας μεθ' ἱππέων εἰς τὰς σατραπείας ἤλαυνον², οἱ δ' ἱερεῖς τοῦ ἄστεως συμπρούπεμπον³ τοῖς βασιλεῦσι και βοῦς τοῖς θεοῖς ἔθουον· οἱ δ' ἐν αὐταῖς κάτοιικοι ὑπεδέχοντο τοὺς βασιλέας και προσεκόμιζον αὐτοῖς δῶρα, βοῦς και ἵππους χρυσοχαλίνους. Και οἱ πτωχοὶ δὲ τῶν ὑπηκόων, χαλκεῖς⁴, σκυτεῖς⁵ και βουκόλοι, προσέφερον ὄπλα, τυρὸν και τρωκτά⁶. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὅτε εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆγεν⁷, δῶρα ὁμοίως διὰ πρέσβειων ἔπεμπε τοῖς σατράπαις και τοῖς σπουδαίοις τῶν κατοίκων.

11. Ἀλώπηξ και κόραξ

Κόραξ ποτὲ ἀρπάξει μοῖραν¹ τυροῦ και εἰς κοίλῃν φάραγγα καταφεύγει. Ἐνταῦθα ἐπὶ δένδρου ἐκαθέζετο. Ἐν τῇ φάραγγι γῦπες και ἰέρακες και ἱκανὸς ἀριθμὸς κωνώπων, τεττίγων και ἄλλων ὀρνέων² διέμενον. Ἀλώπηξ δὲ παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς φάραγγος ἀνεπαύετο. Ὡς δὲ τὸν κόρακα αἰσθάνεται³, σπεύδει ὑπὸ τὸ δένδρον και λέγει αὐτῷ· « Ἀληθῶς ὡς καλὸς εἶ, ὡς καλοὺς ὄνυχας και πτέρυγας ἔχεις· εἰ⁴ και φωνὴν εἶχες, βασιλεὺς ἂν τῶν ὀρνέων ἦσθα⁵ ». Ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς ἀπάτην.

Ὁ κόραξ δ' ὅμως τὴν τῆς ἀλώπεκος πονηρίαν οὐκ αἰσθάνεται και εὐθὺς ἐκβάλλει τὸν τυρὸν και ἀνακράζει. Ἡ δὲ τοῦτον λαμβάνει και λέγει· « ὦ κόραξ, ἀληθῶς φωνὴ μὲν ἦν σοι, νοῦν δ' οὐκ εἶχες ».

12. Οἱ γάμοι Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Πηλεὺς¹ καὶ Θέτις² ἐν τοῖς γάμοις ἀγαθὰς³ περὶ τῆς εὐτυχίας ἐλπίδας εἶχον. Διὸ ἐν τῷ δώματι⁴ κόσμον λαμπρὸν κατεσκευάζον καὶ τοὺς τῆς Φθίας κατοίκους ὡς καὶ τοὺς θεοὺς ἐδέχοντο πλὴν τῆς Ἐριδος.

Προσέρχονται οὖν οἱ μὲν θεοὶ σὺν θώραξι καὶ ἀσπίσι καὶ ἄλλοις ὅπλοις λαμπροῖς εἰς τὸ δῶμα, οἱ δὲ κάτοικοι μετὰ τῶν παίδων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν βασιλείων μένουσιν. Ἡ θεὰ δ' ὅμως Ἐρις ὀργίζεται καὶ ἐν μέσῳ τῷ δώματι μῆλον ρίπτει. Ἐπιγραφή δ' ἐπ' αὐτοῦ ἦν « τῇ καλλίστῃ⁵ ».

Ἐν ταῖς θεαῖς ἦσαν ἡ Ἥρα⁶, ἡ Ἀθηνᾶ⁷ καὶ ἡ Ἀφροδίτη⁸. Τούτων ἡ μὲν Ἥρα τῇ σεμνότητι τῶν ἄλλων διέφερεν, ἡ Ἀθηνᾶ τῇ τῶν γραμμάτων σοφίᾳ καὶ τῇ ὀπλίσει ὑπερεῖχεν, ἡ δ' Ἀφροδίτη τῇ τῆς ἐσθῆτος πολυτελείᾳ καὶ τῇ τοῦ σώματος χάριτι τὰς ἄλλας ὑπερέβαλλεν.

Αὗται οὖν περὶ τοῦ μῆλου ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἐορτῆς φαιδρότητα διέλυον. Τέλος Πάριδι τῷ τοῦ Πριάμου ἐπιτρέπουσι τὴν κρίσιν καὶ λέγουσιν· « ἼΩ Πάρι, ἐπιτρέπομέν⁹ σοι τὴν κρίσιν περὶ τῆς καλλίστης ». Οὗτος δὲ θαυμάζει μὲν τῆς Ἥρας τὸ σχῆμα¹⁰ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀσπίδα καὶ κόρυν¹¹, προσφέρει δὲ τὸ μῆλον τῇ Ἀφροδίτῃ.

13. Υἱὸς καὶ λέων γεγραμμένος¹.

Γέρων δειλὸς ὄρᾳ καθ' ὕπνουσ ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ λέοντος κατησθίετο². Εὐθὺς δ' ἐκ τοῦ φόβου οἴκημα καλὸν καὶ μετέωρον³ κατασκευάζει καὶ ἐνταῦθα μετὰ θεραπόντων τὸν υἱὸν ἐγκλείει. Κοσμεῖ⁴ δ' ἔνδον τὸ οἴκημα ἀνδριᾶσι καὶ ἄλλῳ κόσμῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου γράφει πρὸς τέρψιν τοῦ υἱοῦ γίγαντας, λέοντας καὶ παντοῖα ζῶα· οὕτω γὰρ οἱ λέοντες καὶ ἐλέφαντες ἀκίνδουνοι ἦσαν τῷ υἱῷ.

Ὁ δὲ παῖς πλησιάζει μὲν τοῖς λέουσι καὶ ἐλέφασι, περίλυπος δ' ἦν, ὅτι κατάκλειστος ἦν. Καὶ δῆποτε λέγει τῷ ἐλέφαντι· « ὦ ἐλέφαν, ὡς καλὸς εἶ καὶ καλοὺς ὀδόντας ἔχεις ». Ἐφεξῆς δὲ πλησιάζει τῷ λέοντι καὶ λέγει αὐτῷ. « ὦ κακὸν λέον, δικαίως οἱ θηρευταὶ ἱμαῖσι δεσμεύουσί σε· τοῖς γὰρ ὁδοῦσι δάκνεις καὶ τὰ θηράματα φονεύεις. Καὶ ἐγὼ δὲ διὰ σὲ κατάκλειστός εἰμι, ὡς ἐν φρουρᾷ⁵ ». Καὶ εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ τοίχῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐκτυφλώττει τὸν λέοντα.

Σκόλοψ δ' ὅμως τῷ δακτύλῳ ἐμπήγνυται⁶ καὶ ὄγκωμα καὶ φλεγμονὴν ἐπιφέρει αὐτῷ. Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐπιγίγνεται⁷ πυρετὸς τῷ παιδί καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀποθνήσκει. Οὕτω ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τὸ πεπρωμένον⁸ οὐκ ἀποφεύγει.

14. Ἴβυκος καὶ γέρανοι.

Ἴβυκος ὁ ποιητὴς μετ' ἄλλων ἐταίρων εἰς Ἰταλίαν ἦκεν¹. Ἐνταῦθα ἱκανὸν χρόνον διέτριψαν, χρήματα δ' ἱκανὰ συνέλεξαν.

Μετ' οὐ πολὺ Ἴβυκος τοὺς ἐταίρους πάλιν ἤθροισε καὶ λέγει αὐτοῖς. « Ἐγὼ, ὦ ἐταῖροι, ἱκανοὺς νέους ἐπαίδευσα, ὑμεῖς δ' ἱκανὸν ἀργύριον συνελέξατε καὶ πρὸς τοὺς γονεάς ἐπέμψατε. Νῦν ἐγὼ οἴκαδε² ἤξω³ ». Οἱ δὲ ἐταῖροι τούτῳ λέγουσιν· « Ἡμεῖς διατρίψομεν μικρὸν ἔτι ἐν Ἰταλίᾳ ».

Ἐπεὶ δ' οὖν Ἴβυκος τούτους οὐκ ἔπεισε, μόνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανῆγεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ μεταξύ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου χωρίῳ, λησταὶ αὐτὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸ ἀργύριον ἤρπασαν. Ὅτε δ' οὗτος ἀπέθνησκε, τοὺς γεράνους, οἳ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέτοντο, ἰκέτευσεν ὧδε· « ὦ γέρανοι, ὑμεῖς καταμηνύσετε καὶ κολάσετε τοὺς ληστές ». Μετ' οὐ πολὺ οἱ Κορίνθιοι τὸν μὲν νεκρὸν ἀπεκάλυψαν καὶ ἔθαψαν, τοὺς

ληστὰς δ' οὐ. Ὀλίγω μέντοι χρόνω ὕστερον οὕτω τοὺς λη-
στὰς ἀπεκάλυψαν.

Ἐν θεάτρῳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ οἱ λησταὶ τοῦ Ἰβύ-
κου παρῆσαν, ὑπὲρ δ' αὐτῶν γέρανοι ἐπέτοντο. Τότε τῶν λη-

στῶν ὁ ἕτερος¹ λέγει· « ὦ ἑταῖρε, ἰδοὺ οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύ-
κου ». Θεατῆς δέ, ὡς ἤκουσε, λέγει τῷ ἄλλῳ· « Οὐκ ἤκουσας,
τί οὗτοι λέγουσι ; » Καὶ εὐθύς τὸ πρᾶγμα τοῖς ἄρχουσιν ἐμή-
νυσαν. Οἱ δὲ λησταὶ ὑπ' ἀνάγκης τὴν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ
θανάτῳ κολάζονται.

15. Τρόπαιον Νίκης.

Ἄγωμεν, ὦ νέοι, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραν. Ἐν-
ταῦθα, ὅταν ἀναβλέψωμεν¹ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρον,
χαίρομεν ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου τελευτῇ· τρόπαιον γὰρ ἐν τῇ
κορυφῇ ἔστι, στήλη λιθίνη καὶ Νίκη, ἵνα τοῖς ἐκγόνοις² μνή-

μην παρέχη τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ στήλῃ ἐπιγραφή ἐστίν, ἵνα τὰς τοῦ πολέμου μάχας ὑπομιμνήσκη, ἡ δὲ Νίκη στέφανον ἔχει ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Δρέψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἄνθη, ἵνα στέφανον κατασκευάσωμεν καὶ τοῦτον τῇ Νίκῃ προσκομίσωμεν. Καὶ οἱ μὲν κοινωνοὶ τοῦ πολέμου, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὸ τρόπαιον, τῶν κοινῶν κινδύνων καὶ πόνων ἀναμιμνήσκονται³, οἱ δ' ἄλλοι τὰς ἐκείνων νίκας θαυμάζουσιν, ἵνα καλὴν τῆς ἀρετῆς⁴ σπουδὴν λαμβάνωσιν. Ὑμεῖς δ', ὦ νέοι, ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς, ἵνα ἀξίως τῆς πόλεως ἔργα πράξῃτε καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν ἀμείωτον φυλάξῃτε».

16. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐμάνθανε θηρεῦειν, τοξεῦειν, κιθαρίζειν καὶ γράφειν· ὁ γὰρ Φίλιππος ἐβούλετο² αὐτὸν παιδεῦσαι, ὥστε τέλειον³ εἶναι. Καθ' ἐκάστην οὖν προέκοπτεν ἐπὶ τὸ θηρεῦειν καὶ τοξεῦειν, περὶ δὲ τὸ κιθαρίζειν καὶ γράφειν οὐκ εἶχε σπουδὴν⁴.

Λέγεται δὴποτε τὸν διδάσκαλον κελεῦσαι αὐτὸν κροῦσαι χορδὴν τινα ἀντ' ἄλλης. Ἀλέξανδρος δ' ὅμως λέγει τῷ διδασκάλῳ· «Καὶ τί διαφέρει, ἂν ταύτην ἀντ' ἐκείνης κρούσω ; » Ὁ δ' ἀποκρίνεται ὅτι τῷ μέλλοντι⁵ βασιλεύσειν οὐδὲν διαφέρει⁶, ἀλλὰ τῷ βουλομένῳ⁷ θεραπεῦσαι τὰς τέχνας· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν μαλακοῖς λόγοις παιδεῦσειν.

17. Ὁ Χειμῶν.

Χειμῶνος, ὅταν πολλὴ χιὼν τοὺς ἀγρούς κατέχη¹, οἱ τε γεωργοὶ ἡσυχίαν ἄγουσι² καὶ οἱ ποιμένες. Οὔτε γὰρ τοὺς ἀγρούς ἔστιν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν χιὼνα, οὔτε νέμειν τὰ πρόβατα, ὅτι χόρτος οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς λειμῶσιν³. Οἱ δὲ ναῦται τὰ

πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας κατάγουσι⁴ καὶ ἐνταῦθα μένουσιν εἰς τὸ ἔαρ· ἄπορος γὰρ ἡ θάλαττα καὶ διὰ τὸν κρύσταλλον καὶ διὰ τοὺς χειμῶνας. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις οἱ ἄνθρωποι ξύλα καίουσιν· ὅταν δ' ἀναγκάζονται ἔξω τοῦ οἴκου εἶναι, πυκνοὺς χιτῶνας καὶ χλαίνας ἐνδύονται, τὰς δὲ κεφαλὰς διφθέραις⁵ ἐγκαλύπτουσι. Πολλάκις δ' αἱ κατ' ἀγρὸν ὁδοὶ τῇ χιόνι οὕτω δύσποροι⁶ γίνονται, ὥστε τοὺς γεωργοὺς πολλὰς ἡμέρας καὶ δὴ καὶ μῆνας τῶν γειτόνων ἀποκλείεσθαι. Τὰ δὲ θηρία τῷ λιμῷ ἀναγκάζονται τοῖς τῶν γεωργῶν σταθμοῖς πλησιάζειν καὶ ἀρπάζειν χῆνας καὶ ἄλλα ζῷα.

18. Ἀστρολόγος.

Ὁ οὐρανὸς ἐν αἰθρίᾳ¹ γέμει ἀστέρων. Τούτων οἱ μὲν θηρσὶν ὅμοιοί εἰσιν, οἱ δ' ἰχθύσιν. Οἱ ἀρχαῖοι ᾤοντο τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ἀνέμους θεοὺς εἶναι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι διατρίβειν, ἐνθα ἀμβροσίαν² ἤσθιον καὶ νέκταρ³ ἔπινον, ὥσπερ οἱ Ὀλύμπιοι θεοί. Διὸ ναοὺς τοῖς ἀστράσι κατεσκευάζον καὶ ὡς σωτῆρας αὐτοὺς ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον. Ὅσοι δὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐξήταζον ἀστρολόγοι ὠνομάζοντο.

Τούτων τίς ποτε εἰθίζεν⁴ ἐκάστοτε τοὺς ἀστέρας ἐξετάζειν. Περιῆγεν⁵ οὖν τῆς νυκτὸς χειμῶνός τε καὶ ἔαρος κατὰ τὸ προάστειον καὶ τοὺς ἀστέρας ἔγραφεν ἐν πινακίῳ.

Εἶτα δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεται καὶ ἔχων ἐν χερσὶ τὸ πινακίον ἐπεδείκνυε τοῦτο τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς ῥήτορσι καὶ τοῖς ἄλλοις σοφοῖς. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀστέρων οἱ μὲν πλανώμενοί⁶ εἰσιν, οἱ δ' οὐ. Τῶν δὲ κλητῆρων τῆς ἀγορᾶς τις ὑπολαμβάνει⁷ καὶ λέγει· « ὦ ἑταῖρε, μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχω ὅτι σὺ ψεύδῃ· πλανώμενοί⁸ γὰρ οὐκ εἰσιν οἱ ἐν τῷ ἀέρι ἀστέρες, ἀλλ' οὗτοι οἱ ἄνθρωποι », καὶ δεικνύει τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ.

19. Μήτηρ και θυγατέρες.

Γυνή τις εἶχε δύο θυγατέρας ὀρφανὰς πατρός· ταύτας συνάπτει¹ ἀνδράσι, τὴν μὲν κηπουρῶν, τὴν δ' ἀνδρὶ κεραμεῦ. Μετ' οὐ πολὺ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἔρχεται καὶ παρ' αὐτῆς πυνθάνεται, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγει· ἡ δὲ λέγει· « Ἰκανὰ μὲν τάγαθὰ ἐμοὶ πάρεστι² καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐστίν· Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ὅπως ὄμβρω τὴν γῆν ἀρδεύωσιν³· οὕτω γὰρ καὶ τῇ τῆς Δήμητρος⁴ βοηθείᾳ τοῖς λαχάνοις αὐξήσις προσγίγνεται ».

Ἐκεῖθεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα, τὴν τοῦ κεραμέως σύζυγον, ἔρχεται καὶ τὰ αὐτὰ πυνθάνεται· ἡ δ' ἀποκρίνεται· « Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ μήτερ, καλῶς ἔχω. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ἵνα ὦσιν ἡμέραι ξηραί, ὅπως ἡ κέραμος ξηρὰ ᾖ ».

Ἡ δὲ μήτηρ περίλυπος ἀπέρχεται καὶ λέγει· « ὦ Δήμητερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἀληθῶς οὐκ οἶδα⁵, ποτέρᾳ⁵ τῶν θυγατέρων τὴν ἀρωγὴν ὑμῶν αἰτήσω⁷ ».

20. Γέρων ξυλοκόπος.

Γέροντα ξυλοκόπον τὸ γῆρας κατέτρυχε¹· τῷ γὰρ γῆρα πρόσεστι² πολλὰ τὰ δεινά³. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτον οὐδεὶς ἐθεράπευεν, ἵνα τὰ ἐπιτήδεια⁴ ἔχη, καθ' ἐκάστην ξύλα ἐκ τοῦ δρυμῶνος ἔκοπτε καὶ εἰς τὸ ἄστυ ταῦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκόμιζε. Πέρας⁵ δ' ὅμως τῶν δεινῶν οὕτως οὐκ ἦν καὶ διῆγε τὸν βίον μετὰ πόνου· τῷ γὰρ γῆρα καὶ τῇ λιτῇ διαίτῃ ἀσθενὴς ἦν καὶ σπανίως μετελάμβανε⁶ κρεῶν· ἐστὶ δ' ὅτε⁷ μόνον μικρὰ τεμάχια ἄρτου καὶ κρεῶν παρὰ τῶν κατοίκων ἐλάμβανεν ὡς γέρα⁸ τοῦ γῆρας, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχ ἱκανὰ ἦν λῦσαι αὐτὸν τῶν πόνων καὶ τοῦ γῆρας.

Καὶ ποτε διὰ τὸν πόνον τῆς ὁδοῦ τὸ φορτίον ἀπορρί-

πει κατὰ γῆς καὶ ἱκετεύει τὸν θάνατον πέρας τῶν δεινῶν παρέχειν αὐτῷ. Αἴφνης ὁ θάνατος ἐπιφαίνεται καὶ πυνθάνεται παρὰ τοῦ γέροντος, διατὶ αὐτὸν ἐπικαλεῖται⁹. Ὁ δὲ γέροντων ἀποκρίνεται· « ἵνα τὸ φορτίον ἄρῃς¹⁰ ».

21. Τ ἄ Τ ἔ μ π η .

Τὰ Τέμπη¹ τὰ Θεσσαλικά χῶρός ἐστι μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ὀρη δὲ ταῦτα ὑπερύψηλά ἐστι καὶ σχίζεται, οἷον² ὑπὸ θείας φροντίδος. Χωρίον³ οὕτω γίγνεται τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίου, τὸ δὲ πλάτος σχεδὸν πλέθρου⁴.

Ἐν τούτῳ ἄλση ἐστὶ καὶ δάση σκιερὰ καὶ πλῆθος ἀνθέων. Ὀρνιαθες δ' ἠδέως⁵ ἄδουσι καὶ τῷ μέλει⁶ τὸν κάματον τῶν ὁδοιπόρων ἀφανίζουσι. Διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Ηηνειὸς ποταμὸς ρεῖ, εἰς ὃν⁷ χεῖμαρροι καὶ ρύακες ἐμβάλλουσι. Τούτου αἱ πηγαὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσιν.

Ἔχει δ' οὕτω διατριβάς ποικίλας ὁ τόπος οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως· ἐν δὲ τῷ ὄρει Ὀλύμπῳ, ὃς ὑπέρεκειται⁸ τῶν Τεμπῶν, οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ τὸ πάλαι τὰς κατοικίας εἶχον καὶ ἤδοντο⁹ ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν Τεμπῶν καὶ τῷ μέλει τῶν ὀρνίθων.

22. Ἀθηναῖοι ἄνδρες.

Αἱ Ἀθῆναι πατρίς ἀνδρῶν σοφῶν, ποιητῶν, ῥητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν¹ τοῖς σοφοῖς καταλέγουσι² Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, ἐν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα.

Τῷ Σωκράτει οἱ νέοι συνῆσαν³ καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχίνῃ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖχε καὶ αὐτῶν ἀσμένως⁴ ἤκουε. Περικλέους ἡ ἀρχὴ « χρυσοῦς αἰὼν » τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάζετο. Θεμιστοκλέα δέ, ὅτι αἴτιος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ἥττης τῶν βαρβάρων ἦν, οἱ Ἕλληες ἐν τιμῇ εἶχον.

23. Λητώ καὶ Νιόβη.

Λητοῦς¹ δύο παῖδες γίνονται, Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις. Νιόβη² δ' ἐν Θήβαις ἑπτὰ μὲν υἱούς, ἑπτὰ δὲ θυγατέρας τίκτει. Ἐπαίρεται³ οὖν ἐπὶ εὐτεχνίᾳ Νιόβη καὶ λέγει· « Ἐγὼ Λητώ ὑπερβάλλω· ἐμοὶ μὲν γὰρ τέτταρες καὶ δέκα παῖδες εἰσι, Λητοῖ δὲ μόνον δύο ». Μάτην αἱ ἄλλαι γυναῖκες τῇ τῶν λόγων πειθοῖ συμβουλεύουσι τῇ Νιόβῃ σέβειν⁴ Λητώ, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσον⁵.

Λητώ δ' ἐπεὶ ταῦτα μανθάνει, ὀργίζεται τῇ Νιόβῃ, ὅτι οὐκ ἔχει αἰδῶ⁶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τούτοις διαγωνίζεται. Διὸ

παροξύνει τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν κατὰ τῶν παίδων τῆς Νιόβης· καὶ τοὺς μὲν παῖδας Ἀπόλλων κατετόξευσε, τὰς δὲ θυγατέρας Ἄρτεμις.

Νιόβη δὲ περίλυπος ἀπολείπει Θήβας καὶ πρὸς τὸν πατέ-

ρα εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας ἔρχεται. Ἐνταῦθα εὐχεται τῷ Διὶ καὶ εἰς λίθον ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται. Ἐκ τούτου δὲ χειταῖ δάκρυα ἐκ τοῦ λίθου νυκτός τε καὶ ἡμέρας.

24. Διογένης¹ καὶ Κορίνθιοι.

Ὅτε Φίλιππος ἐπεβούλευε τοῖς Κορινθίοις καὶ παρεσκευάζετο ἐπελαύνειν² τῇ πόλει αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες παρεκελεύοντο³ τοῖς πολίταις τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν. Οἱ δὲ ἐμιμνήσκοντο⁴ μὲν τῆς παλαιᾶς δόξης, ὅτι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων

πόλεων ἦν, μετελάμβανον δὲ τοῦ ἔργου· καὶ ὁ μὲν προσέφερε τοῖς τειχοποιοῖς λίθους, ὁ δ' ὑπεστήριζε τὴν ἔπαλξιν, οὐδεὶς δ' ἔλγη⁵ τοῦ ἔργου πρὸ τῆς ἐσπέρας. Ὁμοίαζεν οὖν ἡ πόλις ἐργαστηρίῳ καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμέλοντο τῶν τε ὄπλων καὶ τῆς ἀμύνης.

Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτῷ ἔλεγε μεταλαμβάνειν τοῦ ἔργου, ἐκύλιε καὶ αὐτὸς τὸν πίθον ἐχόμενος⁶ αὐτοῦ στερρῶς. Ὅτε δὲ τις τῶν φίλων λέγει αὐτῷ « διατί κυλίεις, ὦ Διόγενες, τὸν πίθον ; », ἀποκρίνεται « ἵνα μὴ μόνος ἀμέτοχος τῆς ἐργασίας ὦ ».

25. Ἀγησίλαος ἐν Αὐλίδι Βοιωτίας.

Ἐπεὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἡγεμόνες ἐν Ἑλλάδι ἐγεγόνεσαν, ἐκέλευσαν Ἀγησίλαον πορεύεσθαι εἰς Ἀσίαν ἀπαλλάζοντα¹ τῶν δεινῶν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνας. Ἀγησίλαος δὲ παρεσκευάζει θυσίαν ἐν Αὐλίδι, ἔνθα περ λέγουσι καὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευε, τεθυκέναι. Ἴππεῖς δ' ὅμως τῶν Βοιωτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἱερά διερρίψεσαν καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ἀγησιλάου ἐδεδιώχεσαν.

Ἀγησίλαος δὲ τοῖς βοιωτάρχουσιν² ἐμήνυσεν· « Ἐγὼ τε καὶ οἱ ἐμοὶ στρατιῶται οἴομεθα οὐδὲν κακὸν ὑμῖν πεπραχέναι. Ὑμεῖς δ' ὅμως τὰ ἱερά τε ἐκ τοῦ βωμοῦ διερρίψατε καὶ δεδιώχατε τοὺς μέλλοντας θύσειν. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πεπράχατε, τοὺς θεοὺς πολεμίους ἔξετε ». Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ᾤχετο εἰς Ἔφεσον.

26. Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν.

Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν ποταμοὺς εὐρεῖς καὶ βαθεῖς ἔχει. Οὗτοι τὰς πηγὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔχουσιν, ἔνθα τὸ ἔδαφος τραχύ ἐστι. Ἐνταῦθα τὸ μὲν πλάτος τρίπηχύ ἐστι, διπήχεις δὲ σχεδὸν εἰσι τὸ βάθος. Προϊόντες¹ δ' εὐρεῖς γίνονται καὶ τα-

χεις διὰ τῆς πεδιάδος φέρονται. Γέμουσι δ' ἡδέων ἰχθύων, οὐς² οἱ ἄλιεῖς ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀλιεύουσι· τὰ φά δὲ τῶν ἰχθύων ἡδέα ἐστί. Χειμῶνος οἱ ποταμοὶ τοῖς γλυκέσιν ὕδασι καλύπτουσι τὰ εὐρέα πεδία καὶ παχεῖαν τὴν γῆν κατασκευάζουσι· φύονται³ δὲ ἄμπελοι εὐβότρες⁴. Ἐκ δὲ τῶν ἐτησίων⁵ βρέχεται ἡ Ἰνδικὴ θερινοῖς ὄμβροισι καὶ καρποὺς ἡδεῖς καὶ ἀφθόλους φέρει. Τρέφει δ' ἡ χώρα καὶ πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων, ἃ παχεῖας τὰς οὐράς ἔχει.

27. Γέρων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἡ Ὀλυμπία τὸ πάλαι τόπος ἱερὸς ἦν. Ἄπας δ' ὁ χώρος οὗτος ὑλήεις¹ καὶ ἄξιος θεάς ἦν καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων ἔγεμε. Ποταμοὶ δὲ δινήεντες² καὶ ἰχθυόεντες τοῦτον διέτεμνον. Ἐνταῦθα ἱερὸν αἰγλήην³ τοῦ Διὸς ἐν τῷ ἄλσει ἦν καὶ χωρίον ὅμοιον θεάτρῳ, ὃ στάδιον ὠνομάζετο.

Ἐνταῦθα τὰ Ὀλύμπια κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐγίγνετο. Ἐκ πασῶν τότε τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων θεωροί⁴ εἰς Ὀλυμπίαν ἔσπευδον. Τούτοις πᾶσι ξένια⁵ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεσκευάζετο.

Ἐνταῦθ' ἂν ποτε γέρων θεωρὸς ἔρχεται καὶ ἔδραν οὐχ ἠύρισκεν· ὑπὸ πάντων δ' ὑβρίζετο⁶ καὶ οὐδεὶς ἐκὼν προσέφερεν αὐτῷ ἔδραν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους ἔρχεται, πάντες οἱ ἄνδρες σπεύδουσιν εἰκείν⁷ αὐτῷ καὶ προσέφερον ἔδραν. αἰσχρὸν⁸ γὰρ πᾶσιν ἐδόκει⁹ γέροντας περιπαίξειν.

Ὡς δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι Ἕλληνες αἰσθάνονται, πάντες ἐκ τῶν ἐδρῶν ἀνεγείρονται καὶ ἐπιδοκιμάζουσι τὸ ἦθος¹⁰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ γέρων λέγει· « Οἴμοι, πάντες μὲν οἱ Ἕλληνες γιγνώσκουσι τὰ καλὰ, ἐκόντες δὲ μόνοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πράττουσι ».

28. Διογένης και δούλος.

Ἐπηλύς¹ ποτε πένης εἰς Ἀθήνας γίγνεται καὶ δούλος τῷ φιλοσόφῳ Διογένει προσέρχεται. Τῷ δὲ χρόνῳ ἀποφαίνεται² βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τοῦτον οὖν Διογένης διὰ τὸ βλάκα καὶ ἄρπαγα εἶναι δις³ καὶ τρις τῆς ἡμέρας ἔδερε τὸ γὰρ ἦθος ὅμοιος τετράποσι θηρίοις ἦν. Ὁ δὲ δούλος ἀπελπίς⁴ ἐκ τούτου ἦν καὶ κρύφα ἐκ τοῦ οἴκου φεύγει.

Διογένης δ' ὅμως τὸν φυγάδα οὐ διώκει⁵. « αἰσχρὸν γάρ », ἔλεγε, « τὸν μὲν δούλον ἄνευ τοῦ Διογένους ὑπομένειν διάγειν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὐ ».

29. Ἐρμῆς.

Ἐρμῆς ἐν σπαργάνοις ἔτι ὢν εἰς Πιερίαν παραγίγνεται¹ κλέφων τὰς βοσκούσας ἐνταῦθα βοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος. Κομίσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν πόρρω εὐρισκομένην Πύλον ἐν σπηλαίῳ ἀπέκρυψεν. Ἐκεῖθεν εἰς Κυλλήνην ὄψατο, ἔνθα εὐρίσκει πρὸ ἄντρου χελώνην νεμομένην². Ἐθέλων δὲ κατασκευάσαι λύραν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὴν χελώνην κύτους³ ἐφόνευσε αὐτήν.

Ἀπόλλων δ' εἰς Κυλλήνην ἔρχεται καὶ τοὺς ἐνταῦθα διαμένοντας ἀνακρίνων πυνθάνεται, εἰ τὸν κλέψαντα τὰς βοῦς γιγνώσκουσιν, ἐπαγγελόμενος⁴ τῷ μηνύσοντι⁵ τὰς βοῦς χάριν ἔξειν. Οὗτοι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἐγίνωσκον τὸν ἥρακότα ταύτας. Ἀπόλλων δὲ μανθάνει τὸν κεκλοφῶτα ἐκ τῆς μαντικῆς. Εὐθύς δὲ πρὸς τὴν Μαΐαν μητέρα οὔσαν τοῦ Ἐρμοῦ παραγίγνεται καὶ τὸν παῖδα μηνύει. Ἡ δὲ δεικνύει τοῦτον ἐν σπαργάνοις ὄντα.

Ἀπόλλων δ' ὅμως οὐ πιστεύσας τῇ μητρὶ ἐκόμισε τὸν παῖδα εἰς τοὺς θεοὺς. Ἐπεὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκέλευσαν, ἔλεγε τῷ

Χαίρει κεκλοφέναι τὰς βοῦς καὶ κεκρυφέναι ταύτας ἐν σπη-
λαίῳ. Ἐρχεται οὖν Ἀπόλλων εἰς Κυλλήνην καὶ εὕρισκει τὰς
βοῦς. Ἀκούσας δὲ ἐνταῦθα τῆς λύρας χαρίζεται αὐτῷ τὰς
βοῦς καὶ διδάσκει τὴν μαντικὴν. Ζεὺς δὲ τὸν Ἑρμῆν κήρυκα
τῶν ὑποχθονίων⁶ θεῶν ἀναγορεύει.

30. Πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ἔστι παροιμία. Ἔστε ἐγκρατεῖς καὶ μηδὲν ἄγαν πράτ-
τετε· ἢ γὰρ ὑπερβολὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ λύπην παρέχει.
Τὴν μετρίαν δίαίταν διώξατε¹· ἢ γὰρ ἀκολασία ταύτης πολ-
λῶν κακῶν αἰτία ἐστίν. Ἄγε δὴ, ὦ φίλε, κάτεχε πείναν καὶ
δίψαν καὶ φεῦγε τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας· πολλοὶ γὰρ ἐν με-
σταῖς τραπέζαις διεφθείρουσι δίψαν ἐσθλῶν² ἔργων. Εἰ δὲ
δόξαν καὶ τιμὴν διώκεις, ἢ τόλμη μὴ ἀρχέτω³ σωφροσύνης.
Θαύμασον δὲ καὶ τοὺς τὴν φιλαργυρίαν φεύγοντας· λέγουσι
γὰρ ταύτην ρίζαν τῶν ἀδικιῶν εἶναι. Γυμνάσατε τό τε σῶμα
καὶ τὴν ψυχὴν ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἀποβλέψατε πρὸς τοὺς ἐν με-
τρίᾳ διαίτῃ διάγοντας. Μάλιστα δὲ οἱ λόγοι μέτρον ἐχόντων
καὶ φευγόντων τὴν ὑπερβολὴν· ἢ γὰρ τῆς γλώττης ἀκολα-
σία πολλοῖς λύπην καὶ αἰσχύνην φέρει. Ἴσθι οὖν φιλαλήθης,
ὦ φίλε, καὶ μὴ πολλὰ λέγε, ἀλλὰ καλά· οὐ γὰρ ἐν τῷ πολλῷ τὸ
εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ. Ὅρθῶς δ' ἐτι καὶ νῦν ἔχει ὁ λό-
γος· « Ἡ γλώττα πολλῶν ἐστὶ κακῶν αἰτία ».

31. Οἱ Σπαρτιᾶται.

Α'. Σπαρτιατῶν ἀνατροφή.

Οἱ Σπαρτιᾶται παῖδες ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπαιδεύοντο,
ὥστε σώφρονες εἶναι. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους οἱ ἄρρενες ἐν
κοινοῖς συσσιτίοις ἐσιτίζοντο¹ καὶ ἐτρέφοντο συνήθως μέλα-

νι ζωμῷ. Ὁ δὲ μέλας ζωμὸς μελαίνης χροᾶς² ἦν παρασκευαζόμενος ἐκ χοιρείου κρέως καὶ αἵματος.

Καθ' ἡμέραν δ' ἐν ὑπαίθρῳ γυμναζόμενοι ὑπὸ τῶν γυμναστῶν τῷ μὲν σώματι ἐρρωμένοι³ ἐγίγνοντο, τῇ δὲ ψυχῇ μεγαλόφρονες. Εἰθίζοντο δ' ὑπὸ τῶν ὀμηλικῶν καὶ εἰς τὸ κλέπτειν. Τοῖς συλλαμβανομένοις δ' ὅμως ὡς ἄφροσι⁴ ποινή ἐπεβάλλετο· οὕτω δ' ἐπιστήμονες⁵ τῶν πολεμικῶν ἐγίγνοντο. Τοῖς δὲ πατρίοις νόμοις ἐπέιθοντο καὶ μνήμονες⁶ ἦσαν τῶν Λυκούργου θεσμίων· οἱ δ' ἐπιλανθανόμενοι⁷ τούτων ἐκολάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ὁμοίως τοῖς νέοις καὶ αἱ παρθένοι ἐγυμνάζοντο.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οἱ Σπαρτιᾶται ἐσεμνύοντο καὶ μάκαρας καὶ εὐδαίμονας ἑαυτούς⁸ ἐλογίζοντο. Πάντας τοὺς νέους τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐνόμιζον. Οἱ δ' εἴλωτες ἐν Λακεδαιμόνι τοὺς ἀγροὺς τῶν Σπαρτιατῶν εἰργάζοντο καὶ ὑπέμενον πολλὰ δεινά. Διὸ τάλανες⁹ καὶ κακοδαίμονες ἦσαν.

Β'. Ἀγωγή τῶν νέων ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαίδευον οὐδ' ἔτρεφον τοὺς παῖδας, ὡς ἐβούλοντο. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους κατὰ τοὺς Λυκούργου νόμους ἡ πόλις παρελάμβανε τὰ τέκνα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ κατελόχιζεν¹ αὐτὰ εἰς ἀγέλας². Ἔταττε δ' αὐτοῖς ἄρχοντα τὸν διαφέροντα τῇ φρονήσει καὶ τὸν θυμοειδῆ³ ἐν τῇ μάχῃ. Πρὸς τοῦτον οἱ νέοι ἀπέβλεπον ἀεὶ καὶ προθύμως ἔπραττον τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραγγελόμενα. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι τοῖς παιδίοις παίζουσιν ἐπέβλεπον. Γράμματα δ' ὀλίγα ἐδίδασκον τοὺς νέους, ὅσα ἡ χρεία⁴ ἐπέβαλλεν αὐτοῖς· ἢ δ' ἄλλη παιδεία ἐγίγνετο πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς.

32. Κίμων ὁ Ἀθηναῖος.

Κίμων ἐπιφανοῦς πατρός ἦν· υἱὸς γὰρ τοῦ εὐκλεοῦς¹ στρατηγοῦ Μιλτιάδου² ἦν. Οὐ μόνον δὲ ἐπιφανῶν καὶ εὐγενῶν γονέων ἦν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπιεικῆς³ τῷ δήμῳ ἦν. Οὗτος τοῖς Ἀθηναίοις συνεβούλευσε τριήρεις⁴ κατασκευάσαι· τριήρων γὰρ ἔνδειαν εἶχον. Αὐτῷ δ' ὄντι εὐγενεῖ καὶ ἐπιεικεῖ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐμενεῖς ἦσαν.

Τὰ Κίμωνος ἔργα ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ περιφανῆ καὶ εὐκλεᾶ ἦν· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ βασιλέα μετὰ νίκας πολλὰς τὴν εὐκλεᾶ Κιμώνειον εἰρήνην συνάπτει. Ἐκ τῆς στρατηγίας Κίμων δαψιλῆ τὰ ἀγαθὰ ἔχων ἀνήλισκεν⁵ εἰς τοὺς πολίτας· οἱ ἄγροί γὰρ αὐτοῦ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ εὐδῶν ἀνθέων ἦσαν. Τούτων τοὺς φραγμοὺς κατέλυσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐλάμβανον ἄνθη καὶ ὀπώρας. Τοῖς δ' ἐνδέεσι τῶν πολιτῶν εἶχε τράπεζαν πλήρη πολυτελῶν ἐδεσμάτων⁶.

Αὐτῷ δ' εἰς τὴν ἀγορὰν πορευομένῳ δύο νεανίσκοι συνείποντο ἀμπεχόμενοι⁷ καλῶς. Οὔτοι πρὸς τοὺς πένητας διημεῖβοντο⁸ τὰ ἱμάτια.

33. Γεωργοῦ παῖδες.

Γεωργὸς τις πολλοὺς ἀγροὺς καὶ πολλὰς ἀμπέλους εἶχε· πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλοι κῆποι ἦσαν αὐτῷ. Ἐγεμον δ' οὔτοι πολλῶν καρπῶν καὶ εὐτυχῆς διὰ τοῦτο ἐνομίζετο· πολλὰ γὰρ τὰγαθὰ εἶχεν. Ὄντως δ' ὅμως δυστυχῆς ἦν· οἱ γὰρ παῖδες αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἤριζον καὶ αἵτιοι μεγάλης δυστυχίας τῷ οἴκῳ ἦσαν.

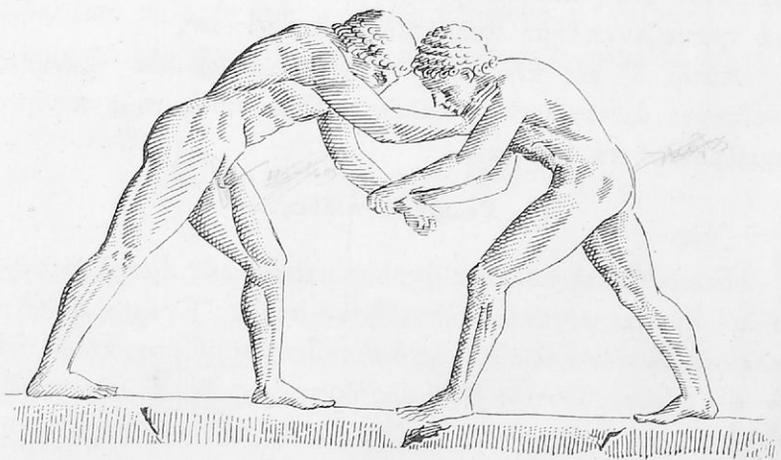
Ἐπειδὴ δ' ὁ γέρων καὶ ἡ μήτηρ πρᾶοι¹ ἦσαν πρὸς τοὺς παῖδας, οὔτοι τοὺς τε ἀγροὺς οὐκ ἐθεράπευον καὶ ἐν ὁμονοίᾳ οὐ διῆγον. Αἰσθανόμενος δ' ὁ γέρων τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγυὺς λέγει τοῖς παισίν· « ὦ παῖδες, ἕως μὲν ὑγιῆς ἦν, μετὰ πολ-

λοῦ καὶ μεγάλου πόνου τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ πολλὰ τὰγαθὰ εἶχομεν. Νῦν δ' αἰσθάνομαι τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς. Ἐν τοῖς ἀγροῖς μέγαν θησαυρὸν ἔχω. Ἐὰν τούτους θεραπέυσῃτε, εὐρήσετε τὸν θησαυρὸν ».

Τῷ ὄντι δ' οἱ παῖδες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς πᾶσαν τὴν ἀμπελον καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐν ὁμοιοῖα ἐθεράπευσαν, θησαυρὸν δ' ὅμως οὐχ ἠύρισκον, οἱ δ' ἀγροὶ καὶ ἡ ἀμπελος διὰ τοῦτο πολὺν τὸν καρπὸν παρεῖχον. Ἐκ τούτου οἱ παῖδες ἐν ὁμοιοῖα διῆγον καὶ ἐν πολλοῖς ἀγαθοῖς ἦσαν.

34. Ἡ γυμναστική.

Ἡ γυμναστική ἄσκησις λαμπρὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός ἐστι. Οἱ δ' εὖ τὰ σώματα ἔχοντες ἀεὶ ὑγιαίνουσι

καὶ ἡδέως τὸν βίον διάγουσι· πρῶ¹ τε γὰρ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρονται καὶ ἀσμένως ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, πολὺ δ' ἔτι εὐχάριστως καθεύδουσιν.

¶ Οὕτω τὸ μὲν σῶμα αὐτῶν οὐδέποτε κακῶς ἔχει², τὸ δὲ

φρόνημα αἰεὶ εὐγενές ἐστίν, ὥστε εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐπρεπῶς δὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, φιλοφρόνως δὲ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους ἔχουσιν. Ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι πάνυ ἀνδρείως μάχονται καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργίαν³ προσφέρουσι.

Διὰ ταῦτα ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν γεραίρονται καὶ τὸν λοιπὸν βίον σεμνῶς διάγουσι καὶ ἀποθνήσκοντες δόξαν τοῖς υἱοῖς καταλείπουσι. Τοῖς δ' ἀσθενῶς τὸ σῶμα ἔχουσι καὶ λήθη καὶ ἀθυμία καὶ μανία πολλάκις ἐγγίγνονται.

35. Κῦρος ὁ νεώτερος.

Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν βασιλικώτατος καὶ ἀξιώτατος πάντων τῶν Περσῶν εἰς τὸ ἄρχειν. Παῖς ἔτι ὢν, ὅτε σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ ἐπαιδεύετο, δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος αὐτοῦ ἐνομίζετο. Τῶν δ' ἡλικιωτῶν¹ αἰδημονέστατος² ἦν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπέιθετο προθυμότερον τῶν ὑποδεεστέρων³. Ἐπειτα δὲ φιλιππότατος ἦν⁴ ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῆς τοξικῆς καὶ τῆς ἀκοντίσεως φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ὅτε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἦν, φιλοθηρότατος⁵ καὶ φιλοκινδυνότατος ἦν καὶ τοῖς μὲν φίλοις πραότατος, τοῖς δ' ἐχθροῖς τραχύτατος καὶ φοβερώτατος ἀνταγωνιστῆς ἦν.

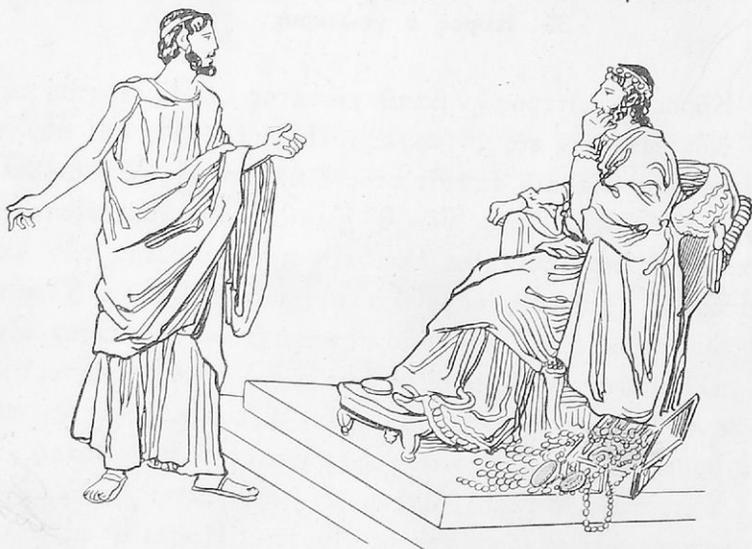
Σατραπῆς δὲ τῆς Λυδίας ὢν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἄρχων ἰκανώτατος καὶ ἐγκρατέστατος γίγνεται. Πᾶσαι δ' αἱ πόλεις προθύμως ἐπέειθοντο αὐτῷ καὶ εὐδαιμονέστεροι ἢ πρὶν ἦσαν καὶ πάντες δ' οἱ φίλοι πιστότεροι αὐτῷ ἦσαν.

36. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ Λυδῶν¹ βασιλεὺς πλουσιώτατος καὶ κράτιστος ἐνομίζετο εἶναι. Ἦκε δὲ ποτε εἰς Σάρδεις Σόλων ὁ Ἀθηναῖος. Τοῦτον ὁ βασιλεὺς προθυμώτατα καὶ λαμπρότατα ἐξένισεν²,

ἐκέλευσε δὲ τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν κατὰ τοὺς
μεγίστους θησαυρούς. Ἐπειτα δὲ λέγει αὐτῷ: « ὦ ξένε
Ἀθηναῖε, σὺ μάλιστα προέχεις³ σοφία πάντων Ἀθηναίων.
σωφρονέστερον καὶ δικαιοτέρον παντὸς ἄλλου κρίνεις. Βούλο-
μαι ἀκούειν σου, εἰ νομίζεις ἄλλον εὐδαιμονέστατον ».

Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδῖω, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων
ἀποκρίνεται. « Οὐκ ἀεὶ οἱ τύραννοι εὐδαιμόνες εἰσιν· οὔτοι
γὰρ τῶν μεγίστων μὲν ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν με-
γίστων δὲ κακῶν πλεῖστον μεταλαμβάνουσιν. Ἐγὼ πλέον σοῦ

μακαρίζω τοὺς παῖδας τῆς Ἀργείας ἱερείας Κλέοβιν καὶ Βί-
τωνα. Οὔτοι πάντων τῶν Ἀργείων ἐρρωμένεστατοι ἦσαν καὶ
ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χεῖρους, ἄθλα δὲ πλεῖστα καὶ λαμπρό-
τατα ἐλάμβανον. Διὸ καὶ εὐνοῦστατοι⁴ αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἦσαν·
οὔσης γὰρ ἑορτῆς τῇ Ἥρα, ἐπεὶ οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ
παρήσαν, οἱ νεανῖαι ἐλαύνοντες τὴν ἱερὰν ἄμαξαν μετὰ τῆς
μητρὸς εἰς τὸ ἱερόν κομίζουσιν θάττον τῶν βοῶν. Διὸ καὶ
ἀρίστη ἢ τελευτῆ τοῦ βίου ἦν αὐτοῖς· δῶρον γὰρ μέγιστον καὶ

ἡδιστον πέμπουσιν οἱ θεοὶ θάνατον· μετὰ γὰρ τὴν ἑορτὴν νῆδυμος ὕπνος καταλαμβάνει αὐτούς ».

Κροῖσος δὲ λέγει τὸ δεύτερον. « Ἐγὼ οὐκ εἰμι τῶν ἄλλων; » Σόλων δ' ἀποκρίνεται· « Οὐχ ἤττον⁶ τούτων μακαρίζω Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον. Τούτῳ παῖδες ἦσαν βέλτιστοι καὶ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτῷ καλλίστη· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ Μεγαρέας κάλλιστα ἀποθνήσκει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ θάπτουσι τοῦτον καὶ οὐδένα ἐν μείζονι τιμῇ εἶχον ».

Ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χαλεπώτερον εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἢ πρότερον. Διὸ λέγει· « ὦ ξένη Ἀθηναῖε, ἐγὼ δ' οὐδενός εἰμι κρείττων, οὐδ' εὐδαιμονέστερος; » Ὁ δὲ Σόλων λέγει· « ὦ βασιλεῦ, πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλεῖσται δ' ὅμως τύχαι τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται μέχρι τῆς τελευτῆς. Ὁ θάνατος δὲ μόνον ἐλέγχει ταύτας ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου. Ἐάν μέχρι τέλους τοῦ βίου εὐδαιμονέστατος διάγῃς, τότε καὶ σὲ λέξω εὐδαιμόνα ».

37. Εὐχὴ Καμβύσου πρὸς Κύρον τὸν πρεσβύτερον.

Κύρω ἄγοντι τὸν στρατὸν ἐπὶ στρατείαν ὁ πατὴρ ἤρχετο¹ λόγου· « ὦ παῖ, εὐμενεῖς σοι εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἄγοιέν² σε ἐπὶ τὴν στρατείαν εὐμενῶς καὶ ἀεὶ πέμποιέν σοι οἰωνοὺς καλοὺς καὶ γινώσκεις τὰ οὐράνια σημεῖα. Ταῦτα δὲ γινώσκων πράττοις τὰ ἄριστα καὶ μηδέποτε ἔνδειξ³ μάντεων εἶη σοι ». Κύρος δ' ἀποκρίνεται· « Εἴθ' ἐθέλοιεν οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι καὶ συμβουλεύοιεν τοῖς σημεῖοις τὰ ἄριστα. Καὶ ὑμεῖς δ' ὑγιαίνοιτε καὶ εὖ πράττοιτε⁴ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν. Εἴθε δὲ σημαίνοιεν διοσημαίαις⁵ οἱ θεοὶ ὑμῖν, ὅτε ἡμεῖς ἐπιτυγχάνομεν ». Ταῦτα τοὺς θεοὺς ἐπηύχοντο γινώσκοντες ὅτι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέλεσθαι⁶ τῶν θεῶν, ὅταν εὖ πράττωσι καὶ μή, ὅταν ἐν ἀπόρῳ ᾧσιν⁷.

38. Διάλογοι Ξέρξου και Δημαράτου.

Ξέρξης πρὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης κατάσκοπον ἐπεμπεν ἰδεῖν¹, ὅποσοι εἶεν οἱ Ἕλληνες καὶ τί πράττειεν. Ἐν Θερταλία γὰρ ὧν ἤκουεν ὡς ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἥθροικότες εἶεν πολὺν στρατὸν καὶ ὅτι ἡγεμόνες εἶησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὡς δ' ὁ κατάσκοπος ἐπλησίασε πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπυνθάνετο ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔξω τοῦ τείχους εἶησαν.

Ἐνταῦθα δ' οὗτοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἐκτενίζοντο, Λεωνίδας δὲ τούτοις ἔλεγεν· « Ἄνδρες στρατιῶται, σώζετε τὴν πατρίδα ἀποθνήσκοντες ὑπὲρ αὐτῆς· οὕτω γὰρ ἂν² ἀποτρέψαιτε τὸν τῶν βαρβάρων κίνδυνον ». Ταῦτα Ξέρξης ἀκούων καὶ θαυμάζων μετεπέμπετο³ Δημάρaton τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, τί ὁ κατάσκοπος εἰρηκῶς εἶη· « Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἔλεγον σοὶ καὶ πρότερον ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι κωλύσοιεν ἡμᾶς διαβαίνειν τὴν στενωπὸν. Καὶ νῦν δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ πᾶν ἤξουσι⁴ περὶ τῆς νίκης· εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχοι, νομίζοις ἂν με ψεύστην ». Ταῦτα δ' ὅμως λέγων οὐκ ἔπειθε Ξέρξην. Διὸ ἐπιλέγει· « ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ἀληθεύσαιμι, θανάτῳ κολάσαις ἂν με ».

39. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Λέων ἐπιτυχῶν¹ λαγωῶ καθεύδοντι τοῦτον ἐβούλετο καταφαγεῖν. Μεταξὺ δ' ἔλαφον παρελθοῦσαν ἰδὼν ἐκεῖνον ἀπέλυσε καὶ τῇ ἐλάφῳ ἐπέδραμεν· ἐνόμιζε γὰρ πλείονα τροφὴν ἔξειν, ἂν τὴν ἔλαφον συλλάβῃ.

Ὁ μὲν οὖν λαγῶς ἀκούσας τῶν φόφων² ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπιδραμὼν τῇ ἐλάφῳ καὶ ἀποκαμῶν³ οὐχ οἶός τ' ἦν ταύτην καταλαβεῖν. Διὸ ταύτην καταλιπὼν ἐπὶ τὸν λαγῶν ἐπανῆλθε λογιζόμενος· « Εὕρομι τὸν λαγῶν· ἰκανόν μοι ἔστιν ἐν τῷ παρόντι οὗτος ». Ἐπεὶ δ' ὅμως τὸν λαγῶν οὐχ

ἠῦρεν, εἶπε· « Δίκαια ἔπαθον, ὅτι ἔλαθον⁴ καὶ τὴν ἐν χερσὶ βορὰν⁵ ἀπολέσας ».

Ἄλωπηξ δὲ παρατυχοῦσα εἶπεν αὐτῷ· « Μάθε ὡς ἄφρων εἶ· τὸ γὰρ ὑπάρχον ἀγαθὸν περιδῶν⁶ ἐπὶ ἀβεβαίαν ἐλπίδα ἔδραμες ».

40. Φύσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.

Ὁ θεὸς ἐπέταξε τὴν γυναῖκα μὲν ἔχειν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, τὸν δ' ἄνδρα περὶ τῶν ἔξω φροντίζειν. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ οἶός τ' ἐστὶν ὑπομένειν καὶ ψύχη¹ καὶ θάλπη² καὶ ὀδοιπορίας καὶ στρατείας, τὴν δὲ γυναῖκα οὐ νομίζομεν ἱκανὴν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη φυλάττεσθαι καλῶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰσκομιζόμενα, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται ἐν τῷ οἴκῳ μένειν καὶ τὴν φροντίδα αὐτῶν ἔχειν. Διὸ λέγουσιν ἀγαθὴν γυναῖκα εἶναι τὴν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελομένην. Γιγνώσκων δ' ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν εἰκός³ τὴν ψυχὴν φοβερὰν εἶναι, πλεῖον μέρος τοῦ φόβου τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ ἐφύτευσεν.

Ἴνα δ' ὁ οἶκος εὐδαίμων ᾖ, ἀνάγκη τοὺς γονέας στέργειν μὲν ἀλλήλους, ἀνατρέφειν δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τέκνα, ὥστε μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐλλείπειν, ἀγαθοὺς δὲ πολίτας αὐτὰ γίγνεσθαι.

41. Ἀγῆσιλαος καὶ οἱ Θάσιοι.

Οἱ Θάσιοι πορευομένῳ τῷ Ἀγῆσιλάῳ διὰ τῆς χώρας ἄλφιτα¹ καὶ χῆνας καὶ ὄψα² πολυτελεῖ ἔπεμψαν λέγοντες αὐτῷ· « Ἡμεῖς θαυμάζομεν σε τῆς ἀρετῆς καὶ ταῦτα δῶρά σοι οἱ ἄρχοντες πέμπουσιν, εἰς αὔριον δὲ πέμψουσι πλείονα ».

Ἀγῆσιλαος δὲ μόνα τὰ ἄλφιτα ἐλάμβανε, τὰ δὲ λοιπὰ

ἐκέλευσε τοὺς κεκομικότας ἀπάγειν ὀπίσω. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἐθαύμασαν ὅτι οὐ λαμβάνοι τὰ δῶρα, Ἀγησίλαος ἔλεξεν αὐτοῖς· « Ἐάν ἐθίσω τοὺς στρατιώτας εἰς πολυτέλειαν, οὐδὲν τῶν εἰλώτων διοίσουσιν³. τούτοις γὰρ προσήκει⁴ τὰ δῶρα καὶ οὐκ ἐλευθέροις ἀνδράσιν. Ἀπάγετε οὖν ταῦτα ὀπίσω καὶ λέξατε τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ταῦτα οὐκ ἐστὶ χρήσιμα τοῖς στρατιώταις ».

Οἱ Θάσιοι ἀκούσαντες τῶν πρέσβειων καὶ ἔτι πλέον θαυμάσαντες τὸν ἄνδρα ἐκήρυξαν θείαις τιμαῖς θεραπεύειν αὐτόν. Ἐπεμψαν δὲ περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς Ἀγησίλαον. Οἱ δ' ἔλεγον· « ὦ Ἀγησίλαε, οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες πεπόμεφασιν ἡμᾶς λέγοντάς σοι ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ὡς θεὸν θεραπεύσει σε ». Ὁ δ' ἔλεγεν· « Ἄγετε καὶ πράξατε πρῶτον ὅ,τι ἂν⁵ ὑμῖν λέξω. Ποιήσατε πρῶτον ὑμᾶς αὐτοὺς θεοὺς καί, εἰ τοῦτο πράξατε, λέξατε ἂν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οἰοί τ' ἐστέ θεοὺς ποιῆσαι ».

42. Αἰνείου¹ εὐσέβεια.

Οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἔλεγον τοῖς στρατιώταις· « Ἄνδρες στρατιῶται, φειδώμεθα τῶν ἀλίσκομένων² καὶ λογιζώμεθα, μὴ ἄδικα φαινώμεθα³ ἐργαζόμενοι· οὕτω γὰρ ἂν τοὺς θεοὺς εὐμενεῖς ἔχοιμεν καὶ ἀσφαλεῖς ἂν οἴκαδε διαπορευοίμεθα ». Τοῖς δὲ Τρωσὶν ὀλοφυρομένοις ἔλεγον· « ὦ Τρῶες, νικηταὶ μὲν ἐσμεν, ἐπιτρέπομεν δ' ὑμῖν φέρεσθαι ὅ,τι ἂν βούλησθε τῶν οἰκείων. Μὴ οὖν ὀδύρεσθε, ἀλλὰ κομίζεσθε⁴ ἔν τι τούτων καὶ φεύγετε ».

Πάντες μὲν τότε οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντό τι τῶν οἰκείων. Αἰνείας δὲ μόνος τοὺς πατράους θεοὺς λαβῶν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὑπεριδῶν⁵ τῶν ἄλλων. Οἱ δ' Ἑλληγες ἠδόμενοι ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ ἐπέτρεψαν αὐτῷ φέρεσθαι καὶ δεύτερον κτῆμα. Ὁ δὲ τὸν γέροντα πατέρα ἀναλαβῶν τοῖς ὤμοις ἀπῆλθεν.

Οἱ δ' Ἕλληνας ἐξεπλήττοντο οὐχ ἥκιστα^β ἐπὶ τούτῳ καὶ πάντα ἐπέτρεψαν λαμβάνειν. Οὕτω ἐν τιμῇ εἶχον τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονέας εὐσεβεῖς γιγνομένους.

43. Λόγοι Ξενοφῶντος πρὸς Ἕλληνας.

Οἱ Ἕλληνας μετὰ τὸν τῶν στρατηγῶν θάνατον χαλεπῶς ἔφερον, ὅτι ᾤοντο ἐν κινδύνῳ ἕσσεσθαι, καὶ ἄθυμοι διὰ τοῦτο ἦσαν. Ξενοφῶν δὲ τούτους ἀθροίζει καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς πρῶτον ἔλεγεν αὐτοῖς· « Ἄνδρες Ἕλληνας, πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἀντιπαζάμενοι τοῖς πολεμίοις διεπράξασθε^ε, ὥστε καὶ

τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων φόβον τοῖς Μήδοις εἶναι. Καὶ τότε μὲν περὶ τῆς Κύρου ἀρχῆς ἠγωνίσασθε καὶ εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους ἐτρέψασθε, νῦν δὲ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀγωνιζόμεθα. Ἄφ' οὗ χρόνου ἐσπεισάμεθα² Τισσαφέρνει, ἐνομίσαμεν εἰρήνην ἡμῖν ἔσσεσθαι. Βασιλεὺς μέντοι τὰς σπονδὰς λέλυκε καὶ φυλάττεται ἡμᾶς ὡς πολεμίους. Φυλαξόμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς βαρβάρους καὶ μηκέτι τούτοις σπεισώμεθα· οὕτω δὲ τὸ λοιπὸν³ πορευσόμεθα διὰ πολεμίας τῆς χώρας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς ἐσόμεθα καὶ διαπραξόμεθα εἰς Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Εἰ δὲ καθ' ἡμέραν πορευοίμεθα πλεῖον, ἀπαλλαξαίμεθα ἂν πολὺ τοῦ στρατεύματος. Εἰ δ' ἄχθεσθε⁴, ὅτι ἡγεμῶν ἡμῖν οὐκ ἔσται Τισσαφέρνης, σκέψασθε, εἰ συμφέρει ἡμῖν ἡγεμόνα ἔχειν τὸν ἐργασάμενον ἡμᾶς κακά. Παύσασθε οὖν πιστεύοντες τοῖς βαρβάρους καὶ ψηφίσασθε⁵ κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα μὴ ἐμποδῶν⁶ ὑμῖν ᾧσι. Κελεύω δὲ πρῶτον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι. Ἐπιτήδεια δέ, ὡς μανθάνω, ἐλπίζω ἡμᾶς εὐρήσεσθαι ἐν τῇ ἐγγυὲς χώρᾳ».

Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ψηφισάμενοι ταῦτα ἀπῆλθον ἐπὶ τὰς σκηνάς.

44. Θάνατος Σωκράτους¹.

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πολλοὶ τῶν μαθητῶν συνηθροισμένοι ἦσαν ἐν τῷ πρὸ τῆς φυλακῆς χώρῳ.

Σωκράτης δ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀνεπέπαυτο λαμπρῶς καὶ οὐδόλως ἐτετάρακτο. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆλθον διὰ τῆς πρὸς βορρᾶν τετραμμένης πύλης πολλοί, μεταξὺ δὲ καὶ οἱ παῖδες κεκομισμένοι ἦσαν. Σωκράτης δὲ πρὸς τοὺς ἠθροισμένους ἔλεγεν· « Ἄνδρες φίλοι, ἅπαντα τὸν βίον πεπολίτευμαι² σωφρόνως καὶ ἀξίως τῆς πόλεως. Διδάσκων τοὺς νέους καὶ προάγων αὐτοὺς ἐπ' ἀρετὴν οὐδεπώποτε πέπραγμαί μισθόν³ αὐτοῦς

νομίζων οὕτω τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν τεταγμένα μοι πράττειν Ἡσθανόμην δ' ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ ἀποτετραμμένος ἂν εἶην τούτου. Διὸ καὶ ὑμεῖς μηδέποτε παύσασθε πολιτευόμενοι δικαίως· ἐὰν γὰρ οὕτω πεπαιδευμένοι ἦτε, ὠφέλιμοι τῇ πολιτείᾳ ἔσεσθε». Ταῦτα αὐτοῖς εἶπεν.

Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἔλεξεν· « Ἄλλ', ὦ Κρίτων, ἐνεγκέτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν κύλικι τὸ φάρμακον τετριμμένον ἤνεγκε τῷ Σωκράτει. Καὶ οὗτος μὲν ἐξέπιεν⁴ ἡρέμα τοῦτο, πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ἐγκεκαλυμμένοι τὸ πρόσωπον ταῖς χερσὶν ἀπέκλαιον. Ὁ δ' ἐπειδὴ τὰ σκέλη ἡσθάνετο βαρυνόμενα, ὕπτιος κατεκλίνετο. Ὁ δ' ἄνθρωπος διατρίψας συχνόν⁵ χρόνον ἐξεκάλυψεν αὐτὸν — ἐνεκεκάλυπτο γάρ· — Κρίτων δ' ἰδὼν αὐτὸν νεκρὸν συνέκλεισε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

45. Ἡρακλῆς ἔφηβος.

Ἡρακλῆς ἔφηβος γενόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράποιτο¹, τὴν δι' ἀρετῆς ἢ τὴν διὰ κακίας. Ἐγένετο οὖν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐνταῦθα τῷ Διὶ ἠϋχετο λέγων· « Ζεῦ πάτερ, γενοῦ μοι βοηθός, ἵνα τὴν ἀρίστην τράπωμαι καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἀνθρώποις γένωμαι ».

Αἴφνης ἐπιφαίνεται γυνὴ τὰ μάλιστα κεκαλλωπισμένη. Αὕτη προσγενομένη² τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐπιθόμην, ὦ Ἡράκλειε, ὅτι ἐν ἀπορίᾳ εἶ, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν ἔλῃ³ ἐμὲ καὶ ἐπίσπῃ⁴ μοι, ἄξω σε τὴν ἡδίστην καὶ ῥάστην ὁδόν· πάντα δὲ τὰγαθὰ ἔξεις ἀπονώτατα. Οὐδεὶς δὲ φόβος, μὴ γένηται ποτε ἀπορία⁵ τούτων· παρέχω γὰρ τοῖς συνοῦσιν ἐμοὶ τὴν ἐξουσίαν εὐρίσκεσθαι τὰ ἀγαθὰ πανταχόθεν καὶ διὰ κλοπῆς ».

Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται μακρόθεν δευτέρα γυνή. Αὕτη

ἀφικομένη πλησίον τῷ Ἡρακλεῖ λέγει: « Ἐγώ, ὦ Ἡράκλειε ἦκω πρὸς σε οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν γονέων καὶ γιγνώσκουσα τὴν ἀγαθὴν φύσιν καὶ παιδεῖαν ἐκ παιδός. Ἐλπίζω δέ, εἰ τράποιο τὴν πρὸς ἐμέ ὁδόν, γενέσθαι ἄν σε ἀγαθὸν ἐργάτην τῶν σεμνῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἐπιλαθοῦ τῶν ἡδέων ταύτης λόγων καὶ ἐλοῦ ἐμέ, ἵνα ἀγαθὸς ἀνὴρ γένη ». Ἡρακλῆς δ' ἤρετο, πῶς ταύτας ὀνομάζουσι. Πυθόμενος δ' ὅτι ἡ μὲν πρώτη Κακία, ἡ δὲ δευτέρα Ἀρετὴ ὀνομάζονται, εἶλετο τὴν Ἀρετὴν καὶ ἀνὴρ ἐνδοξος ἐγένετο.

46. Ἀρπαγὴ Περσεφόνης.

Περσεφὸνῃ θυγάτηρ Δήμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστη καὶ σωφρονεστάτη τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων¹ γυναῖκα ἡβουλήθη λαβεῖν.

Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῷ: « Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναῖκα ἀρπάσαι ». Ἔλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῆσοιτο². Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτῳ.

Συλληγεῖσαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγρούς ἐπορεύθησαν ἄνθη συλλέξουσαι. Περσεφὸνῃ δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συνήθροιζεν ἄνθη. Αἴφνης ἡ γῆ διασχισθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπιε· πράγματι δ' ὅμως αὕτη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου³ ἤχθη.

Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς βάραθρον κατακρημνισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἠύρισκεν.

Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηνέων ὅτι Περσεφὸνῃ ὑπὸ

Πλούτωνος ἀρπαγείῃ, προσῆλθε τῷ Διὶ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθεῖην καὶ τερφθεῖην ἐν τῷ βίῳ, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθεῖν διάγειν ἄνευ τῆς θυγατρὸς ; » Ζεὺς δὲ μεταπεμψάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ· « ὦ Πλούτων, ἡ Περσεφόνη τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῆ μητρὶ. Πορευθήτι οὖν, Περσεφόνη, πρὸς τὴν μητέρα ».

Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἡσθήσεσθαι καὶ τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφόνην ἔταξεν.

47. Μειράκιον Ἐρετρικόν. †

Μειράκιον¹ Ἐρετρικόν διέτριψε παρὰ Ζήνωνι² τῷ φιλοσόφῳ, ἕως εἰς ἄνδρας ἀφίκετο. Ὑστερον δ' οὗτος εἰς Ἐρετρίαν ἦλθεν. Ὁ δὲ πατὴρ ἤρετο αὐτόν, εἰ μάθοι σοφόν τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ³ παρ' ἐκείνῳ τῷ φιλοσόφῳ. Ὁ δ' ἔφη δεῖξεν τοῦτο. Ὅτε γάρ ποτε ὁ πατὴρ ὠργίσθη αὐτῷ καὶ τέλος ἔπαισεν⁴ αὐτόν, δε ἡσυχίαν ἄγων⁵ εἶπεν· « ὦ πάτερ, τότε μεμάθηκα· τοιοῦτός σοι εἶναι, ὥστε σοι τηλικούτῳ⁶ ὄντι μηδέποτε ἀγανακτεῖν· εἰ γὰρ τὰ αὐτὰ⁷ σοι καὶ ἐγὼ ἔπραττον, κακὸς ἂν υἱὸς ἦν⁸ ». Ὁ δὲ πατὴρ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τοῦ παιδὸς τρόπῳ ἦσθη καὶ εἶπεν· « Ἀληθῶς θαυμάζω ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον, ὅτι τοιαῦτα μαθήματα περὶ τοὺς γονέας ἐδιδάξατό σε· ταῦτα γὰρ ἐστὶ ὁ κάλλιστος κόσμος⁹ τῶν νέων.

48. Δερκυλίδας¹ καὶ Μειδίας².

Μειδίας φονεύσας τὴν μητέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Μανίαν κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ τῶν Γεργιθίων ἀκροπόλει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ φρουρᾶς διέμενεν. Ὅτε οὖν Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα καὶ Γέργιθα κατέλαβεν, ἐβούλετο κολά-

σαι³ Μειδίαν ἐπὶ τῷ τῆς Μανίας θανάτῳ. Πρὸς τοῦτο ἔταξε⁴ μὲν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας περὶ τὰ τεῖχη, αὐτὸς δὲ σὺν τῷ Μειδίᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα τῇ Ἀθηνᾶ ἔθυσσε. Μειδίας δὲ προαισθόμενος κακὰ τοῖς ἑαυτοῦ λέγει τῷ Δερκυλίδᾳ: « Ἐγώ, ὦ Δερκυλίδα, ἀπέρχομαι οἴκαδε παρασκευάσων ξενία σοι καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ». Δερκυλίδας μέντοι λέγει: « Οὐ μὰ Δία· αἰσχρὸν γὰρ ξενίζεσθαι⁵ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς στρατιώτας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ὑμετέρων· ἡμεῖς γὰρ ἐθύσαμεν τῇ θεᾷ· μένε παρ' ἡμῖν. Ἔως δ' ἂν τὸ δεῖπνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων παρασκευάζεται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια διασκεψόμεθα⁶ ». Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, λέγει Δερκυλίδας: « Οἱ ἡμέτεροι, ὦ Μειδία, καταλείπουσι τὴν σφετέραν οὐσίαν τοῖς ἑαυτῶν υἱοῖς· ὑμεῖς δὲ καὶ οἱ ὑμέτεροι τί πράττετε; Σὲ ὁ πατὴρ ἄρχοντα τοῦ σοῦ οἴκου κατέλιπε καὶ τῶν σῶν οἰκιῶν καὶ νομῶν⁷; » « Μάλιστα », εἶπεν ὁ Μειδίας. Καταλέγοντος⁸ δὲ Μειδίου τὰ κτήματα ἀπέγραφον⁹ οἱ περὶ Δερκυλίδαν. Ἐπεὶ δ' ἀπεγέγραπτο πάντα, λέγει ὁ Δερκυλίδας: « Μανία δὲ τίνος ἦν; » Οἱ δὲ παρόντες εἶπον « Φαρναβάζου ». « Οὐκοῦν », εἶπεν ὁ Δερκυλίδας, « καὶ τὰ ἐκείνης ἡμέτερα ἂν εἴη, ἐπεὶ νικηταὶ ἐσμεν ». Οὕτω Δερκυλίδας τὸν τῆς Μανίας θάνατον ἔχων αἰτίαν τὴν ἀρχὴν τὸν Μειδίαν ἀφείλετο καὶ κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο.

49. Λόγος Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος στρατεύων ἐπὶ Λυδίαν τοὺς στρατιώτας ὧδε ἐθάρρυνεν¹: « Ἄνδρες φίλοι, γιγνώσκετε δήπου² ὅτι ὑμᾶς καὶ ἀγαπῶ καὶ τιμῶ, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτέ με. Ἐκ παίδων ἠγάπων καὶ ἐτίμων ὑμᾶς· ἐώρων γὰρ ὅτι ἐγκρατεῖς³ εἴητε εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν

ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶη, οὐδ' ἤσθιεν, εἰ μὴ πεινῶη. Πρὸς δὲ λογιζομαι ὅτι ἐτολμᾶτε πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ πάντα τρόπον ἠύρισκεσθε, ὥστε ἐργάται ἀγαθῶν ἔργων γενέσθαι. Ὅμοίως δὲ καὶ νῦν ὁρῶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐστέ· τοὺς γὰρ πόνους τοῦ ζῆν ὑπομένετε, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις οὐκ ἀποδειλιᾶτε, οὐδέποτε δ' ὁ ὕπνος νικᾷ¹ ὑμᾶς. Ἐὰν οὖν καὶ νῦν μὴ ἀποδειλιῶμεν, βεβαίαν τὴν νίκην ἔξομεν. Ὁρμῶμεν οὖν προθύμως ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω νικῶμεν ἂν αὐτούς. Ἐγὼ δ' ἂν ὑμᾶς ὁρῶ τολμῶντας, ἀγαθὸς ἡγεμῶν ἔσομαι καὶ ἀμείψω ὑμᾶς. Τολμᾶτε οὖν καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους· οὕτω τιμῶτε ἂν τὴν πατρίδα ».

Ταῦτ' εἰπὼν ἔθυσσε τοῖς θεοῖς καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὴν Λυδίαν ἦγε τὴν στρατιάν.

50. Τυρταῖος.

Λακεδαιμόνιοι ἠττώμενοι¹ ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ πολὺ ἠνιῶντο². Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα μηχανῶμενοι οὐδὲν ἥνουον, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν. Οἱ δὲ τὸν μέγα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον ποιητὴν Τυρταῖον ἔπεμψαν.

Ὁ δ' εἰς Λακεδαιμόνα ἐλθὼν ἐπειρᾶτο³ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπάγειν λέγων αὐτοῖς· « Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνιᾶσθε καὶ δειλιᾶτε· οὐδενὸς τῆ ἀρετῆ ἠττᾶσθε· αἰσχρὸν τὸ ἠττᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν πολεμίων φεύγειν. Οὐκ ἀνιᾶσθε ἐπὶ τοῖς καταλελειμμένοις οἴκοι γέρουσι, γυναῖξί καὶ παισὶ ; κινδυνεύουσιν οὗτοι ὑπὸ τοῖς πολεμίῳις γενέσθαι⁴. Χρῆσθε παραδείγμασι τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Οὗτοι τὸ πᾶν ἐν τῷ πολέμῳ ἐμηχανῶντο, ὥστε μηδέποτε ἠττᾶσθαι. Ὁρμώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς πολεμίους πιστεύοντες τῆ νίκῃ καὶ πειρώμεθα τούτους νικᾶν. Οὕτω μόνον ἀγαπώμεθα

ἂν καὶ τιμώμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν ». Τούτοις τοῖς λόγοις ἔπειθε τοὺς στρατιώτας προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁρμαῖν.

51. Φάλαρις καὶ Στησίχορος.

Φάλαρις¹ Σικελιώτης σκοπῶν ἐπιχειρεῖν² τυραννίδι ἐθεράπευε τὸν δῆμον καὶ αὐτῷ παρήγειν³ ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς⁴ λέγων· « Ἄνδρες πολῖται, οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν πάντων κρατοῦσι καὶ συνεχῶς πλεονεκτοῦσι καὶ τὸν δῆμον ἀδικοῦσιν· ὑμεῖς δ' οὐδὲν σκοπεῖτε, ὅπως⁵ τῶν ἀδικιῶν ἀπαλλαγῆσεσθε, καρτερεῖτε δὲ ταύτας ὡς δοῦλοι. Ἐὰν ὑπουργῆτε αὐτοῖς καὶ διατελῆτε⁶ καρτεροῦντες τὰς τούτων ἀδικίας, κινδυνεύσετε δοῦλοι γενέσθαι ».

Διὰ ταῦτα τὸ πλῆθος ἐφίλει αὐτὸν καὶ αὐτῷ αἰτοῦντι φυλακὴν προθύμως παρεῖχε.

Στησίχορος δ' ὁ ποιητῆς ὑποτοπῶν⁷ ἐπιχειρεῖν τὸν Φάλαριν τυραννίδι ἔλεξεν εἰς τὸ πλῆθος· « Ἴππος τις κατεῖχε μόνος λειμῶνά καὶ ἐνέμετο αὐτόν, ἔλαφος δὲ τις διέφθειρε τὴν νομῆν. Ὁ δ' ἵππος ποθῶν τὴν ἀδικοῦσαν κολάσαι προσέρχεται ἀνθρώπῳ κυνηγῶ καὶ τοῦτον ἠρώτα, πῶς ἂν κρατοίη τῆς ἐλάφου. Ὁ δ' ἔλεξεν· « Ἐὰν βούλη κρατεῖν τῆς ἐλάφου, χαλινὸν λαβὲ καὶ δέξαι ἐμὲ ἀναβάτην ». Καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ ἡ μὲν ἔλαφος τοξευθεῖσα ἀπέθανεν, ὁ δ' ἵππος δοῦλος τοῦ ἀναβάτου ἐγεγόνει. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰ βοηθοῖτε, ὅπως ἀπαλλαγείητε τῶν δυνατῶν, κακῶς μὲν ἂν ποιοῖτε⁸ αὐτούς, κινδυνεύοιτε δ' ἂν ὅμως ὑπὸ χείρονι κυρίῳ γενέσθαι. Μὴ οὖν προσέχετε τῷ τῶν δυνατῶν κινδύνῳ, ἀλλὰ καρτερεῖτε τοῦτον, ἵνα μὴ εἰς μείζονα κίνδυνον περιπέσητε ». Ἄλλ' οὐδὲν ἔπειθε τοὺς Σικελιώτας. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Φάλαρις τύραννος ἐν Σικελίᾳ ἐγένετο.

52. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν περὶ γεωργίας.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἠγεῖτο¹ τὴν γεωργίαν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασιν² εἶναι. Διὸ τοῖς ἐπιμελουμένοις αὐτῆς καὶ παρεχομένοις τὴν χώραν πυκνῶς συνοικουμένην παρεῖχε πάντα, ὧν ἐδέοντο³. Πρῶτον μὲν, διότι οὗτοι μάλιστα ἂν εὐσεβεῖεν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς· ἐκ γὰρ τῶν γιγνομένων καρπῶν κοσμοῦνται καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα καὶ ναοί. Δεύτερον δέ, διότι ἡ γῆ γεωργομένη ἀμείβει τοὺς γεωργούς ἀνδρίζουσα καὶ γυμνάζουσα αὐτούς. Τοὺς δὲ μὴ προθυμωμένους τῶν γεωργῶν ἐτιμωρεῖτο⁴ καὶ τὴν χώραν αὐτοὺς ἀφηρεῖτο⁵, ἵνα τοῖς ἐργαζομένοις διανέμοι ταύτην καὶ οὕτω μὴ στεροῖτο ἡ πατρὶς καρπῶν. Ἔλεγε δ' αὐτοῖς· « Ἐὰν ἡ χώρα μὴ γεωργῆται, οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀδικεῖται· ἡ γὰρ ἀργία τὸ ἀπόλεμον παρασκευάζει. Ὅταν δὲ στερῶμεθα καρπῶν καὶ ἀπόλεμοι ὦμεν, τότε κακῶς μὲν πάσχει ἡ χώρα, κινδυνεύομεν δὲ πάντες ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι· εἰ γὰρ οἱ πολέμιοι ὀρῶεν ἡμᾶς ἀπολέμους, οὐκ ἂν εὐλαβοῖντο⁶ τὸν κίνδυνον καὶ προθυμοῖντο ἂν καταστρέψασθαι⁷ ἡμᾶς. Ἐπιμελεῖσθε οὖν τῆς γεωργίας, ἵνα καὶ ὑμεῖς εὖ πράττητε καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργῆτε ».

53. Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀγησίλαος ἠξίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν μὴ δηρῶν¹ μηδ' ἐρημοῦν τὴν Ἀσίαν· ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι, ἐὰν ταύτην δηῶσι καὶ ἐρημῶσιν, οὐχ ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Παρήνει δὲ πᾶσι βοηθεῖν τοῖς ἀροῦσι² τὴν χώραν, ἵνα οὕτω τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην δηλῶσιν. Εἰ δέ τις ὀρώη ἀδίκους πρὸς τοὺς γεωργοῦντας, τούτους ἰσχυρῶς ἐζημίω³. « Δεῖ »⁴, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, « μὴ δουλοῦν, ἀλλ' ἔργω ἐλευθεροῦν τοὺς ἔλ-

ληνας· οὕτω γὰρ ἂν βεβαιοῖμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς πίστιν τῶν Ἑλλήνων ».

Ἐπεμελεῖτο, δέ, ὅπως καὶ τὰ καταλειμμένα παιδιά συσκηνοῖεν, τοὺς δὲ γέροντας αἰχμαλώτους τιμῆς ἡξίου, ὥστε οἱ μανθάνοντες τοῦτο εὐμενεῖς αὐτῷ ἦσαν. Οὕτω κατώρθου ἄρχειν ἐν Ἀσίᾳ δι' ἀγάπης μᾶλλον ἢ διὰ φόβου.

54. Λόγοι Ξενοφῶντος.

Τοῖς Ἑλλησι Ξενοφῶν ἀνακοινοῦται¹ τάδε. « Ἄνδρες, ὅτε οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ ἔζων, οἱ βάρβαροι ἐθυμοῦντο² μὲν ἡμῖν, ὅτι ἐκαρπούμεθα τὴν ἐκείνων χώραν, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα ἐναντιοῦσθαι ἡμῖν· ἡξίου γὰρ ἡμεροῦν ἡμᾶς, ἵνα ἡ χώρα αὐτῶν μὴ δημοῖτο. Παντὶ δὲ τρόπῳ ἐδήλουν τοῦτο. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ ἀπέθανον δόλω, ἀξιοῦσι ταπεινοῦν καὶ χειροῦσθαι³ ἡμᾶς. Διὸ κυσὶν ὁμοιούμενοι ἐπακολουθοῦσιν ἡμῖν δηλοῦντες ὅτι καιρὸν ἀναμένουσιν, ἵνα ἡμῖν ἐπιπέσωσιν. Ἡμεῖς δ' αἰσθανόμενοι ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα καὶ ἄγομεν διὰ πολεμίας καρπούμενοι τῶν ἐκ τῆς χώρας. Ἴνα δὲ ἀσφαλέστατα πορευόμεθα, ἐλευθερώμεθα τῶν σκευοφόρων πρῶτον καὶ πλαίσιον⁴ τῶν ὀπλιτῶν ποιώμεθα· εἶτα δέ, εἰ γεφυροῖμεν τὸν πρὸ ἡμῶν ποταμὸν φοίνιξιν, περαιοίμεθα ἂν ῥαδίως εἰς τὴν ἔναντι χώραν, ἣ ἐπιτηδείων πληροῦται. Ἐνταῦθα, ἐὰν χειρῶμεθα τοὺς οἰκοῦντας καὶ δηῶμεν τοὺς ἀγροὺς, ἔξομεν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Κληρῶμεν⁵ οὖν τοὺς νῦν στρατηγούς καὶ τοῦτοισ ἐπώμεθα. Ὑμεῖς δ' οἱ στρατιῶται ἔργῳ βεβαιοῦτε καὶ δηλοῦτε τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐπίθειαν. Ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, ζημιούσθω αὐστηρῶς ».

Ταῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεκύρουν τοὺς λόγους, καὶ ἐποίουν οὕτω.

Πλάτων¹ ὁ σοφὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπαντήσας ἀνθρώποις ἀγνώσι² συνεσχένησε μετ' αὐτῶν ἀγνώως καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς. Ἐρωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦτο μόνον ἐδήλωσεν ὅτι Πλάτων καλεῖται.

Ἄπαντα δὲ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ χρόνον οὕτως ἐχειρώσατο αὐτοὺς τῇ συνουσίᾳ³, ὥστε φίλους τούτους ἐκτήσατο καὶ μέγα ὑπ' αὐτῶν ἠγαπήθη.

Ἐπεὶ δ' ἔμελλον οἴκαδε ἀναχωρήσειν, εἶπον αὐτῶ· « Σὺ, ὦ Πλάτων, εὐεργέτηκας ἡμᾶς τῇ σῆ συνουσίᾳ· διὰ ταῦτα χάριν σοι ἔχομεν. Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐεργετημένοι μάλιστα τιμηκάμεν σε καὶ ἠγαπήκαμεν. Ἐὰν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔλθῃς, ἔργῳ δηλώσομεν τὴν πρὸς σε ἀγάπην ».

Πλάτων δ' εἶπεν· « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ὑμᾶς ἠγάπησα· πολλῆς γὰρ τιμῆς ἤξιώθην ὑφ' ὑμῶν. Διό, ἐὰν Ἀθήναζε ἔλθῃτε, περὶ πολλοῦ ὑμᾶς ποιήσομαι⁴ καὶ ἐν παντὶ ὑμῖν βοηθήσω ».

Μετ' οὐ πολὺ οὗτοι εἰς Ἀθήνας ἦλθον καὶ ὁ Πλάτων μάλα φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέξατο. Οἱ δ' εἶπον· « Σὺ μὲν περὶ πλείστου ἡμᾶς ἐποίησω· καὶ γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ σοῦ εὐεργετήθημεν καὶ ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς ἐβοήθησας. Νῦν δ' ἠγήσαι⁵ ἡμῖν εἰς Ἀκαδήμειαν⁶ τοῦ ὁμωνύμου, ἵνα καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν ». Ὁ δὲ μειδιῶν εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ».

Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν μὲν καὶ ἐλυπήθησαν, ὅτι τοιοῦτον ἄνδρα ἠγνόησαν, ἐζήλωσαν δὲ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀπλότητα· τῶ γὰρ τρόπῳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδεδηλώκει αὐτοῖς ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων οἶός τ' ἐστὶ χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

Ἐλαφος ὑπὸ κυνηγῶν ἐδιώκετο. Φεύγουσα οὖν ἔθει¹ σπουδῇ διὰ τοῦ πεδίου καὶ τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκετο, ἐνθα ποταμὸς ἔρρει. Ἐν αὐτῷ δ' ἐπὶ νεῶς ἄνθρωπος ἔπλει, ὃς ταῖς χερσὶν ἔνευε πρὸς αὐτήν. Ὅς τοῦτον ἡ ἔλαφος ἐθεάσατο, ἐδεῖτο αὐτοῦ κατακρύψαι αὐτήν παντὶ τρόπῳ. Ὁ δὲ τοῖς λόγοις πείθει αὐτήν εἰσελθεῖν εἰς σπήλαιον, ἕως ἂν ἴδωσι, τί οἱ κυνηγοὶ δράσουσιν.

Οἱ μὲν μάτην πειραθέντες² ἐν τῷ πεδίῳ θηρᾶσαι τὴν ἔλαφον καὶ τῷ πόνῳ ταλαιπωρηθέντες παρεγένοντο εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠρώτησαν, εἰ ἔλαφον τεθέαται παρελθοῦσαν ἐκεῖθεν.

Ὁ δὲ αἰδεσθεὶς³ τὴν προτέραν πρὸς τὴν ἔλαφον ὁμολογίαν τῇ μὲν φωνῇ ἠρνεῖτο αὐτήν θεάσασθαι, τῇ δὲ χειρὶ ἔνευεν, ὅπου ἐκέκρυπτο. Οἱ δὲ κυνηγοὶ πιστεύσαντες τοῖς λόγοις τούτου καὶ μάτην πειραθέντες ἀνευρεῖν εἶασαν⁴ τὸ θήραμα καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ δὲ παρεκάλεσε τότε τὴν ἔλαφον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σπηλαίου· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἦν αὐτῇ.

Ἡ ἔλαφος ἐξελθοῦσα ἀπροσφωνητὴ ἀπηλλάττετο. Ὁ δ' ἠτιάσατο τότε αὐτήν λέγων· « ὦ ἔλαφος, ἐγὼ μὲν ἠρκεσά⁵ σοι, ὥστε σωθῆναι, σὺ δὲ νῦν φεύγεις οὐδὲ φωνῆς ἀξιούσά με; » Ἡ δ' ὑπολαβοῦσα⁶ — εἶδε γάρ, ἃ τῇ χειρὶ ἔνευε τοῖς κυνηγοῖς καὶ ἠκροάσατο, ἃ ἔλεγεν αὐτοῖς — εἶπεν· « ὦ φίλε, ἀλλ' ἐγὼ ἠὲ χαρίστησα ἂν⁷ σοι καὶ ἐπήνεσα τὴν προθυμίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐβοήθησάς μοι ».

57. Πολιτεία Πεισιστράτου.

Πεισίστρατος¹, ὅτε ἐγκρατῆς² τῆς ἀρχῆς ἐγένετο, μετεπέμψατο εἰς Ἀθήνας τοὺς ἀγρότας καὶ ἐν ἀγορᾷ τάδε πρὸς τοὺτους ἔλεξεν· « Ἄνδρες πολῖται, καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν³ ἐρχόμενοι ἀλλήλοις μάχεσθε καὶ οὐδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖτε. Διαλύσαντες τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας διαλλάξασθε⁴ ἀλλήλοις καὶ παύσασθε ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκαστος παρεχέτω ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς δίκαιον τοῖς ἄλλοις. Μηδέποτε δ' ἄεργοι μένετε· οἱ γὰρ ἄεργοι ἐχθροὶ ἑαυτοῖς εἰσι καὶ δούλους τῶν παθῶν ἑαυτοὺς ποιοῦσιν. Ἐγὼ δὲ φιλῶν ὑμᾶς ὡς ἑμαυτὸν ἐπιμελήσομαι ὑμῶν βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν. Κηδόμενος γὰρ ὑμῶν κηδομαι ἑμαυτοῦ. Οὕτω δὲ φίλον ὑμῖν καὶ τῇ πατρίδι ποιήσω ἑμαυτόν, ὥστε οὐδὲν ὑμᾶς ἐπιλείψει· εἰ δ' ἀπορήσετε⁵ σπερμάτων, εὐθύς ταῦτα ἔξετε παρ' ἐμοῦ ».

Οἱ ἀγρόται ἀκούσαντες ταῦτα ἤσθησαν καὶ εἶπον· « Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κηδόμεθα ἡμῶν αὐτῶν, πεισόμεθά σοι. Ἐάν σὺ φιλῆς ἡμᾶς καὶ δίκαιον σαυτὸν παρέχῃς, χάριν σοι ἔξομεν⁶. Οὕτω πράττων σαυτῷ ὑπουργεῖς· εὐχόμεθα δὲ τῷ θεῷ συμπράξαι⁷ σοι ».

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀγρόται ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον⁸, Πεισίστρατος δὲ διώκησε τὰς Ἀθήνας σωφρόνως καὶ συμφορόντως⁹ ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πολίταις.

58. Σωκράτης πρὸς Λαμπροκλέα.

Σωκράτης αἰσθόμενός ποτε Λαμπροκλέα¹ χαλεπαίνοντα² πρὸς τοὺς γονέας εἶπεν αὐτῷ· « Γιγνώσκεις ἄρά γε, ὦ παῖ, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι ἀχάριστοι καλοῦνται ; τί δὲ ποιοῦντες οὗτοι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσιν ; » « Ὅτι πολλὰ ἄλλα εἶ

παθόντες³ », ἔφη, « οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι⁴ τοῖς εὐεργετήσασιν ». « Ἄλλὰ σκεψώμεθα », ἔφη Σωκράτης, « τίνας ἄλλους ἂν ὑπὸ τίνων εὐροίμεν εὐηργετημένους ἢ παιῖδας ὑπὸ γονέων ; ποῖα δὲ καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν τοῖς υἱοῖς παρεχόμενα ἀγαθὰ ; πηλίκους⁵ δὲ πόνους πονοῦσι χάριν αὐτῶν ; ὑπὸ ποίας δὲ τινος ἀνάγκης ταῦτα πάντα πράττουσι ; πότερον⁶, ὡς εὖ παθόντες ποτέ ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ὡς μέλλοντες χάριν παρ' αὐτῶν ἀπολήψασθαι ; τίσιν οὖν ἄλλοις ἢ τοῖς υἱοῖς προσήκει σέβασθαι τοὺς γονέας ; Ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, λογιζομαι ὅτι ἀμφοτέρω μὲν οἱ γονεῖς πονοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐκάτερος⁷ δέ, ἐὰν ἄττα ἐλλείπη τοὺς υἱούς, ἐπιμελεῖται, ὅπως ὡς⁸ πλεῖστα ἀγαθὰ αὐτοῖς παρασκευάσει· καὶ ὁ μὲν πατήρ τῶν ἔξω τοῦ οἴκου ἐπιμελεῖται, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ διοικεῖ· οὐδέτερος δὲ χαλεπαίνει ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις πόνοις· ἢ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι ; Λαμπροκλῆς δ' ἔφη· « Καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πολλαπλασίονα ποιοῦσιν οἱ γονεῖς· οὐδενὸς δ' ἀπέχουσιν, ἵνα ἕκαστος τῶν υἱῶν πλεῖστα τὰ ἀγαθὰ ἔχῃ· γιγνώσκω δ' ἔτι ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τὴν ζωὴν θύουσιν ὑπὲρ τῶν τέκνων. ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· « Ἐάν οὖν, ὦ παῖ, σωφρονῆς, μηδὲν παύου τιμῶν τοὺς γονέας, ἵνα μὴ ἀχάριστος γένη. Εἰ γὰρ ὑπολάβοιέν⁹ σε ἀχάριστον περὶ τοὺς γονέας εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειέ σε ἀγαθὸν πολίτην ἔσσεσθαι. ».

59. Φαλῖνος¹ καὶ Κλέαρχος².

¹ Ἦν περὶ πλήθουςαν³ ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως πρέσβεις, ὧν εἷς Φαλῖνος Ἕλληνα, ὃς ἐτύγχανε⁴ παρὰ Τισσαφέρνους τιμώμενος. Οὗτος παρεκελεύετο⁵ τοῖς Ἕλλησι παραδοῦναι⁶ τὰ ὅπλα βασιλεῖ. Πρὸς τοῦτον Κλέαρχος ἀποκρίνεται· « ὦ Φαλῖνε, ἐγὼ ἄσμενος⁷ ἐώρακά σε· σύ τε γὰρ Ἕλληνα εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι, οὓς σύ ὄραξ. Συμβοίλευσον

οὖν ὑμῖν ὅ,τι σοι δοκεῖ ἄριστον εἶναι καὶ ὁ τιμὴν σοι οἶσει ἐν τῷ μέλλοντι· γινώσκεις γὰρ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι, ἃ ἂν ἡμῖν συμβουλεύσης. Ἡμεῖς, ὡς γινώσκεις, τὸν ἀγῶνα τοῦτον οὐκ ἀνειλόμεθα⁸ διὰ φιλονεικίαν, ἀλλὰ διότι ἐβουλόμεθα⁹ χαρίζεσθαι¹⁰ Κύρω, ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ εὖ ἐπάθομεν. Νῦν δ' ἐπεὶ Κύρος τέθνηκεν, ἐν τοιούτοις πράγμασιν¹¹ ἐσμεν, ἐν οἷοις οὐδεπώποτε¹² γέγονε τῶν Ἑλλήνων τις ἠναγκάσμεθα γὰρ ἀγωνίζεσθαι τηλικούτον¹³ ἀγῶνα, ἡλικίος οὐδεπώποτε γέγονε τοῖς Ἑλλήσιν, ἐξ οὗ μεμνήμεθα¹⁴. Κινδυνεύομεν δὲ παθεῖν, οἷα¹⁵ οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἐπάθομεν. Χάριν οὖν ἔξομεν, ὧτινι συμβουλεύσει ἡμῖν τὰ ἄριστα ». Φαλίνοσ δ' ἀκούσας εἶπεν· « Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἃ συμφέρει. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ¹⁶ σωθῆναι ὑμᾶς ἐνὶ ᾧτινι δήποτε τρόπῳ, πειρᾶσθε σφίζεσθαι, εἰ δὲ μὴ, φίλοι τῷ βασιλεῖ γίγεσθε. Ἡγοῦμαι¹⁷ μέντοι ἄκόντος βασιλέως οὐχ οἷόν τ' εἶναι¹⁸ ὑμᾶς σωθῆναι ». Κλέαρχος δ' ἀποκρίνεται· « Ὅπότερον¹⁹ μὲν ποιήσομεν, βουλευσόμεθα· νῦν δ' ἀπάγγελτε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐπιβουλευόμεθα ». Ὅ,τι δὲ ποιήσοι, οὐκ ἐδήλωσε.

60 § Ἡ Ἀττικὴ §

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνέχεται². Ἀεὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκραές ἐστι, μάλιστα δ' ὅποτε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν. Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσας, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκίων ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἐχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθονα, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἀφθόνους καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρεῖχε· σπειρομένη γὰρ ἔφερε καρπούς, ὄρουσο-

μένη⁵ δὲ λίθον. Ἡὐδοκίμου δ' ἐν τῇ γῆ καὶ ἐλαῖαι καὶ ἀμυ-
γδαλαῖ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλ-
λιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγί-
γνοντο. Ἱερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ Ἰδρυτο⁶, ὁ ἐπὶ τῆς
Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενών.

Ὁμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες⁷ ἐγί-
γνοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι· τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ
Ἀθηναῖοι. Ἰδρυον δὲ τοὺς Ἑρμαῖς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς
γῆς καὶ ποικίλας συμβουλάς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοᾶ
δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

61. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους
οἰκείους τοῦ Δαρείου.

Ὅτε Ἀλέξανδρος¹ τὴν Δαρείου σκηνὴν εἴλεε², πάμπολλα
λάφυρα ἔλαβεν· ἦσαν γὰρ ἐν αὐτῇ θώρακες³, οἱ μὲν λινοῖ, οἱ
δὲ σιδηροῖ, πολλῶ χαλκῶ κόσμῳ κεκοσμημένοι, καὶ κράνη⁴
χαλκᾶ καὶ χιτῶνες⁵ φοινικοῖ. Πολλοῖς δὲ ξίφεσι χαλκοῖς ἐπέ-
τυχεν⁶, ἃ χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἤλοις⁷ ἐκεκόσμητο. Ἐπι δὲ
κνημῖδες λιναῖ καὶ χαλκαῖ εὐρέθησαν, καλὰ δὲ τόξα καὶ βέ-
λη ἐνῆσαν, ἃ ἐξ ὀστέων ἐπεποίητο. Ἦν δ' ἡ σκηνὴ πλήρης
καὶ σκευῶν χαλκῶν ἢ κεραμῶν⁸, ἐν οἷς νομίσματα χρυσᾶ
ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ ὁ βασιλεὺς ἐφύλαττεν. Ἐν δὲ τοῖς χρυσοῖς
κανοῖς⁹ πολλὰ ψέλια¹⁰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνῆσαν, οἷς πᾶσιν

ἐχρῶντο αἱ τῶν Περσῶν γυναῖκες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ αἱ Δαρείου γυναῖκες σὺν τε τοῖς χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς κόσμοις, οὓς ἔφερον. Πρὸς ταύτας Ἀλέξανδρος λέγει· « Ἦσυχεῖτε καὶ μηδὲν φοβεῖσθε· ἐγὼ τε γὰρ αὐτὸς καὶ ἅπαντες οἱ Μακεδόνες εὖνοι¹ ὑμῖν ἔσονται· λέξατε οὖν ἐμοί, τί βούλεσθε καὶ τί ἐν νῶ ἔχετε ». Αἱ δ' ἀπεκρίναντο· « Χάριν σοι ἔχομεν, ὅτι ἐνετύχομεν πᾶσιν ὑμῖν εὖνοις· ἐν γὰρ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲν κρεῖττον φίλου εὖνου. Δεόμεθα δ' ὑμῶν γενέσθαι εὖνους καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ». Ἐκ τούτου Ἀλέξανδρος προσέταττε τοῖς στρατιώταις προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ τι κακὸν τοῖς αἰχμαλώτοις γένηται.

62. Φιλάργυρος.

Φιλάργυρος, ἐπεὶ ἐν ξένη γῆ πολλά ἔτη εἵργαστο, οὐσίαν πολλὴν ἐκέκτητο¹. Ἐηλυθὼς δ' οἴκαδε τὸ μὲν πρῶτον ἐώρταζε τὴν ἐπάνοδον. Ἐπεὶ δ' ἐώρα πολλοὺς πειρωμένους κωνοῦς³ τῆς οὐσίας γενέσθαι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχεν· ὁ γὰρ κίνδυνος τῆς οὐσίας οὐκ εἶα³ αὐτὸν καθεύδειν. Ποιεῖται οὖν τὴν οὐσίαν χρυσοῦν βῶλον καὶ ὠνεῖται⁴ ἀγρόν, ἐν ᾧ τάφρον ἀνέφξε καὶ ἐν ταύτῃ τὸ χρυσίον κατώρυξε. Καθ' ἐκάστην δ' ἐπεσκοπεῖτο⁵ τὸν κατορωρυγμένον χρυσόν. Ἡμέραν τινα δ' ὁμοῦς ἐπέσπετο⁶ τις αὐτῶ καὶ ὑποπτεύσας τὸν φιλάργυρον χρυσίον κατορωρυχέναι ἤλθε νυκτὸς καὶ ἀφείλετο τοῦτο. Τῇ δ' ὑστεραία ἐλθὼν ὁ φιλάργυρος καὶ ἰδὼν τὴν τάφρον ἀνεωγμένην καὶ ἀπολωλότα⁷ τὸν χρυσὸν ᾧδύρετο, ὅτι ἐξελήλεκτο⁸ ἀνόητος ὢν. Ἰδὼν δὲ τις αὐτὸν καὶ πυθόμενος τὴν αἰτίαν λέγει αὐτῷ. « Μὴ ἀθύμει⁹· ὁ χρυσός, ὃν ἐκ τῆς ξένης ἐνηνόχεις καὶ ἐν τῇ τάφρῳ κατωρωρύχεις, οὐδενὸς ἄξιός ἐστι· τὸ γὰρ κατορωρυγμένον χρυσίον ἀπολωλός σοι ἦν· οὐδὲν τοίνυν ἀπολώλεκας. Λίθον λαβὼν κατόρυξον καὶ ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ ἐξεις ».

63. Φρίξος και Ἑλλη.

Ἀθάμας δυναστεύων Βοιωτίας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖ-
δα μὲν Φρίξον, θυγατέρα δ' Ἑλλην. Διέφερον δὲ κάλλιει τε
καὶ ψυχῇ πάντων τῶν ἐν Βοιωτίᾳ παίδων.

Ἐπεὶ δὲ Νεφέλη ἐτελεύτησεν, Ἀθάμας λαμβάνει γυναῖ-
κα Ἰνώ. Ἡ δὲ τοῖς παισὶν ἐπιβουλευούσα παραγγέλλει ταῖς
γυναῖξι τὸν πυρὸν¹ φρύγειν². αἱ δὲ τὸ παραγγελλόμενον κρύ-
φα τῶν ἀνδρῶν πράττουσιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ σῖτος πεφρυγμένος

ἐσπείρετο, ἡ γῆ καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἔφερε. Πᾶσα ἡ χώρα
διὰ τοῦτο ὑπὸ λιμοῦ ἐκινδύνευε φθειρῆσθαι.

Ἀθάμας δ' οἰκτίρων τοὺς κατοίκους ἔπεμπεν εἰς Δελφοὺς
καὶ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀφορίας ἐπυνθάνετο. Ἰνώ δὲ τοῖς πεμ-
φθεῖσιν ἐντέλλεται σημαίνειν τῷ Ἀθάμαντι, ὡς κεχρησμέ-
νον εἶη³ παύσεσθαι τὴν ἀκαρπίαν, ἐὰν Φρίξος σφαγῇ. Ἀκούων
τοῦτο Ἀθάμας καὶ οὐ κρίνων δίκαιον ἔπεμπεν ἐκ δευτέρου
εἰς μαντεῖον τοὺς πρέσβεις· ἐνόμιζε γὰρ τὸν θεὸν σφάλλε-

σθαι⁴. Καὶ τούτους δ' ὅμως Ἴνῳ ἔπειθεν ἀγγέλλειν ὡς θεὸς τὰ αὐτὰ ἐντέλλοιτο.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε Φριζὸν θύσειν, Νεφέλη ἡ μήτηρ ἀρπάξει τοῦτον μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ προσφέρει αὐτοῖς χρυσομαλλὸν κριόν, ἐφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ ὑπερβαίνουσι θάλατταν. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξὺ χερσονήσου καὶ Σιγείου ἐκτεινομένην θάλατταν, ὀλισθαίνει ἡ Ἑλλη εἰς τὸν Πόντον τὸν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντον καλούμενον.

Φριζὸς δ' εἰς Κόλχους⁵ καταφέρεται⁶ καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν κριὸν θύει, τὸ δὲ δέρμα τῷ βασιλεῖ Αἰήτῃ προσφέρει δῶρον. Ὁ δὲ τοῦτο ἐκτείνει περὶ δρυῶν ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Ἄρεως καὶ ἐνταῦθα ἐφρουρεῖτο τὸ δέρμα ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.

64. Μαρδόνιος πρὸς Ἀθηναίους.

Μαρδόνιος μέλλων ἐκ Θετταλίας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμψεν Ἀθηναίους πρέσβεις ἀγγελοῦντας τοῦτο.

Οὗτοι παραγενόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἶπον· « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ὑπισχνεῖται ὑμῖν ἀνοικοδομήσειν τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὴν πόλιν καὶ κυρίους τῆς Ἑλλάδος ποιήσειν ὑμᾶς, εἰ μὴ ἀμυνεῖσθε¹ αὐτόν· εἰ δὲ μή, ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ φθερεῖ αὐτὴν πρῶτον. Τί ἀποκρινεῖσθε αὐτῷ ; »

Τοῖς δ' Ἀθηναίοις μέλλουσιν ἀποκρινεῖσθαι οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι εἶπον· « Καὶ ἡμεῖς ἤκομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, σηματοῦντες² τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα. Πρὸς θεῶν³, μὴ πείθεσθε τοῖς τούτων λόγοις· εἰ ἐμμενεῖτε⁴ τῇ Ἑλλήνων συμμαχίᾳ, ἀπὸ κοινοῦ ἀμυνούμεθα τοὺς πολεμίους, ὡς πέρυσι, καὶ ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ποιήσομεν. Ὁραῖτε⁵, ὅπως ἀποκρινεῖσθε τῷ Μαρδονίῳ, ὡς προσήκει τοῖς Ἑλλησιν ».

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ μὲν λέγουσιν ὅτι, ἕως ἄν

ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεύηται, οὐδέποτε καταλείψουσι τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἀμυνοῦνται αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐμμενοῦσι τῇ συμμαχίᾳ καὶ οὐδέποτε ἐπιτρέψουσι τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι.

65. Φαβρίκιος ὕπατος Ῥωμαίων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου ἄγων στρατὸν πολλὸν καὶ ἀγείρας¹ τοὺς τῆς κάτω Ἰταλίας Ἕλληνας πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέφηγε². Νικήσας δ' αὐτοὺς καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος ἀποκτείνας πρὸς τὴν Ῥώμην ἦγε.

Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι δυσχεράναντες³ πρὸς τὴν ἀτυχίαν Φαβρίκιον ὕπατον εἶλοντο, ἵνα τὸν πολέμιον ἀμύνηται καὶ ἐντείλαντο αὐτῷ ἀπαλλάξαι τὴν Ἰταλίαν τοῦ κινδύνου. Παραλαβόντι δὲ Φαβρικίῳ τὴν ἀρχὴν οἱ φρουροὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἀνὴρ τις αὐτῷ ἐπιστολὴν κεκομικῶς εἶη. Ἐν ταύτῃ ὁ ἱατρὸς τοῦ Πύρρου ἔλεγεν ὅτι ἀποκτείνει ἀν αὐτόν, εἰ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγγέλλαιντο αὐτῷ χάριν λύσαντι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν καὶ ἐντειλάμενος ἀποπέμψαι τὸν ἄνδρα ἔστειλε Πύρρῳ γράμματα⁴ σὺν τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ.

Ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα· « Γάιος Φαβρίκιος, ὕπατος Ῥωμαίων, Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν⁵. Χαλεπήνας τῇ ἐπιβουλῇ ἀνακοινῶ σοι ὅτι οὐκ εὐτυχεῖς φίλων. Τοῦτο δὲ πράττω, ἵνα μὴ τὸ σὸν πάθος διαβάλλῃ ἡμᾶς καὶ δόξωμεν μολῶναι δόλῳ τὸν πόλεμον ».

66. Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος.

Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν περιβληθέντες τὸν χιτῶνα ἦλθον εἰς τὸ ὠμολογημένον χωρίον. Ἐνταῦθα Ἀγησίλαος λέγει· « Ἐκταθῶμεν, ὦ φίλοι, χαμαὶ ἐν τῇ πόρᾳ¹ καὶ ἀναμεί-

νωμεν Φαρνάβαζον, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν κηρύκων ἀγγελοῦν ». Οὕτω δὲ ἐκταθέντες ἐν τῇ πόσῃ ἀνέμενον.

Ὡς δὲ Φαρνάβαζος ἐφάνη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν, ὑπεγεροθέντες ἐκαθέζοντο. Ὁ δ' ἔχων στολὴν πολλοῦ ἀξίαν τὸ μὲν πρῶτον ἡσχύνθη ὀρώων τὴν Ἀγησιλάου φαυλότητα. Ἐπιμελούμενος δ' ὅπως οἱ Πέρσαι μὴ φανήσονται χείρους τῶν πολεμίων, λέγει αὐτοῖς. « Κατακλιθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες, ἵνα μὴ χείρους αὐτῶν φανῶμεν² ».

Ἐπεὶ δὲ κατεκλιθήσαν, Φαρνάβαζος ἤρξατο. « ὦ Ἀγησίλαε, ἐγὼ ἐν τῷ πρὸς Τισσαφέρην πολέμῳ προθύμως ἐβοήθουν ὑμῖν καὶ φίλος ἐγενόμην. Νῦν δ' ὀρῶ ὅτι οἱ μὲν σπαρέντες ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀγροὶ κινδυνεύουσι φθαρῆναι, ἐγὼ δ' οὐδὲ δεῖπνον ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρῃ ἔχω. Εἰ οὖν ταῦτα ἀπαγγελοῦνται βασιλεῖ, ἐκβληθήσομαι τῆς ἀρχῆς καὶ κινδυνεύσω εἰς τὴν ἐσχάτην τύχην περιελθεῖν ».

Πρὸς ταῦτα Ἀγησίλαος ἀπεκρίνατο· « Ἡμεῖς, ὦ Φαρνάβαζε, τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἰδίους ἐχθροὺς ἡγοῦμεθα. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ σὺ φανῆς οὐδὲν ἡμᾶς κακῶς ποιῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπισχνούμεθά σοι φείσεσθαι τῆς σῆς ἀρχῆς ». Ἐπὶ τούτοις ἐσπέισαντο ἀλλήλοις.

67. Χάρων¹, Μένιππος, Ἐρμῆς.

Χάρων. Ποδῆποι² μὲν ἐστε, ὦ νεανίαι, καὶ πόθεν ἐνταῦθα ἀφίκεσθε ;

Μένιππος. Οὗτος μὲν Ἐρμῆς θεὸς ἐστίν, ἐγὼ δ' ἄλλοδαπός³. Ἀμφότεροι δ' οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἀφικόμεθα ἢ ἐκεῖθεν, ὅποι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες εἰς Ἄδου καταβαίνουσι.

Χάρων. Πηλίκος δ' εἶ ;

Μένιππος. Τηλικοῦτος, ἡλίκον σὺ ὀρᾶς.

Χάρων. Πότερος δ' ἀποδώσει μοι τὰ πορθμεῖα⁴ ;
Μένιππος. Οὐδέτερος⁵. Ἄμφότεροι γὰρ οὐκ ἔχομεν ὀβολὸν καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος οὐκ ἂν λάβοις.

Χάρων. Ἔστι δέ τις ὀβολὸν οὐκ ἔχων ;

Μένιππος. Εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, οὐκ οἶδα. Ἐγὼ δέ, ὅς
Μένιππός εἰμι, οὐκ ἔχω.

Χάρων. Ποῖ σε νῦν ἀγάγω ἄνευ ὀβολουῦ ;

Μένιππος. Ὅποι καὶ τοὺς ἄλλους νεκρούς· εἰ δέ μή,
ἀπαγέ με ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ πρὶν με ἐλθεῖν ἐνθάδε, οἷ
ἔρεβός⁶ ἐστι καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Χάρων. Τοῦτο μέντοι, ὃ ζητεῖς, ὦ φίλε, ἀδύνατον.

68. Οἱ Γαλάται¹.

Οἱ Γαλάται ἦσαν τὸ μὲν σῶμα εὐμήκεις², τὴν δὲ σάρκα κάθυγροι καὶ λευκοί, τὴν δὲ κόμην φύσει ξανθοί. Καταπληκτικοί³ δὲ τὴν ὄψιν ἦσαν καὶ τραχεῖς τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰς ὀμιλίας βραχύλογοι⁴. Τὰ δὲ πολλὰ⁵ ὑπερέβαλλον τὴν φύσιν ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει⁶ δὲ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ τὴν διάνοιαν ὀξεῖς, πρὸς δὲ τὴν μάθησιν οὐκ ἀφυεῖς⁷, ὥστε καὶ ποιητὰι μελῶν παρ' αὐτοῖς ἐγένοντο, οὓς βάρδους⁸ ὠνόμαζον. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οὐδενὸς ἦσαν χεῖρους τὸ φρόνημα· κατὰ γὰρ τὴν μάχην εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς ἀντιτεταγμένους εἰς μονομαχίαν.

69. Πελίας καὶ Ἰάσων.

Πελίας βασιλεύων Ἰωλκοῦ¹ τὸν θεὸν ἤρετο, εἴ τι ἔχοι αὐτῷ ἀγγεῖλαι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι μονοσάνδαλος² αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνόει τὸν ἀπειλοῦντα αὐτῷ κίνδυνον, ὕστερον δ' ἐνόησε. Μέλλων γὰρ

θύσειν τῷ θεῷ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλθεῖν.

Ἰάσων δὲ διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον ἀπέβαλεν ἐν τῷ ρείθρῳ τὸ ἕτερον σανδάλιον καὶ ἤλθε μονοσάνδαλος. Τοῦτον θεασάμενος Πελίας καὶ τὸν χρησμὸν συμβαλὼν ἠρώτα αὐτόν, τί ἂν ποιήσειεν, εἰ λόγιον³ αὐτῷ εἶη ὅτι τῶν πολιτῶν τις αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἐντειλαίμην ἂν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρας· οὐ γὰρ ἐλπίζω τὸ ἔργον τοῦτο περανεῖν· δεήσει γὰρ ἀποκτεῖναι τὸν ἄυπνον δράκοντα, ὅφ' οὐ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν ».

Ταῦτα ἀκούσας Πελίας ἐνετείλατο αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Κόλχους ἔλθεῖν ἀποκτενοῦντα τὸν δράκοντα καὶ ληψόμενον τὸ δέρας. Ἰάσων δὲ πεντηκόντορον⁴ ναῦν κατασκεύασεν, ἣν Ἄργῳ ἐκάλεσε, καὶ τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤθροισεν, ἵνα ἐν τῇ Κολχίδι τοὺς πολεμίους ἀμύνηται.

70. Ἄργοναῦται καὶ Φινεύς¹.

Ἐπεὶ ἡ ναῦς κατασκευάστω, Ἰάσων ἀγείρας τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος λέγει αὐτοῖς· « Ἄνδρες φίλοι, ὑπὸ Πελίου παρήγγελται μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας τὸ ἐκτεταμένον περὶ δρυῶν ἐν Κολχίδι κομίσασθαι αὐτῷ. Ἐγὼ δ' αἰσχυνθεὶς τὰ παρηγγελμένα μὴ ποιῆσαι, παρήγγελκα κατασκευασθῆναι ταχεῖαν ναῦν. Αὕτη οὖν κατασκευάσται καὶ ἐν τῷ λιμένι ἐστί. Καλῶ δ' οὖν ὑμᾶς βοηθοὺς, ἵνα μὴ τοῦ πλοῦ ἐσφαλμένοι καὶ ἐν τῇ ξένη διεφθαρμένοι ὦμεν². φασὶ γὰρ τοὺς εἰς Κόλχους πλέοντας κινδυνεύειν ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος τὸ δέρας δράκοντος. Ἐὰν τὸ δέρας ἀρπάσωμεν, φανησόμεθα μέγα ἔργον περάναντες. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐν δυσὶν ἡμέραις ἀποκεκρίσθαι, εἰ πρόθυμοί ἐστε συμπλεῖν ἐμοί ».

Οί δέ, πρὶν δύο ἡμέρας παρελθεῖν, ἀπεκρίναντο αὐτῷ προθύμως συμπλεύσεται.

Ἐπεὶ οὖν ἱκανὰ ἐπιτήδεια εἰσεβέβλητο ἐν τῇ νηί, ἐξέπλευσαν καὶ εἰς Θράκην ἕχον.

Ἐνταῦθα Φινεύς ὄκει τυφλωθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰμαρμένα³ τοῖς ἀνθρώποις προύλεγεν. Ἐπεμφαν δ' αὐτῷ οἱ θεοὶ καὶ τὰς πτερωτάς Ἀρπυίας⁴, αἳ τὴν τροφήν αὐτοῦ ἤρπαζον. Ἐπιφανέντες δ' οἱ Ἀργοναῦται

ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῶν Ἀρπυιῶν, αἷς πεπρωμένον ἦν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου διαφθαρεῖναι.

Εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ Φινεύς συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιοῖντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων⁵ πετρῶν διεφθαρμένοι εἶεν. Ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὐταί, συγκρουόμεναι δ' ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας τὸν διὰ θαλάττης πόρον ἀπέκλειον.

Ἐνετέταλτο οὖν αὐτοῖς ὑπὸ Φινέως ἀφεῖναι⁶ πέλειαν⁷

διὰ τῶν πετρῶν καί, ἐὰν μὲν ἴδωσιν αὐτὴν σωθεῖσαν, δια-
πλεῖν, ἐὰν δὲ διεφθαρμένην, μὴ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν.

Ἄναρθέντες οὖν ἐντεῦθεν καὶ εἰς πέτρας ἀφικόμενοι
ἐπέτρεψαν τῇ πελεῖα διελθεῖν. Ἡ δ' οὐκ ἔσφαλτο, περιεκόπη
δὲ τὰ ἄκρα τῆς οὐράς. Τοῦτο οἰωνὸς ἀγαθὸς ἐκρίθη. Καὶ
οἱ Ἄργοναῦται ἐπιτηρήσαντες τὰς πέτρας ἀναχωρούσας διῆλ-
θον. Ἐκ δὲ τούτου αἱ πέτραι μεμενήχασιν ἀκίνητοι.

ΜΕΡΟΣ Β'

71. 'Ιάσων και Μήδεια.

Μετά τὸν διὰ τῶν Συμπληγάδων πλοῦν οἱ Ἀργοναῦται ἀναπεταννύασι¹ τὰ ἰστία καὶ διαπλεύσαντες τὸν πόντον εἰς Κολχικὴν γῆν ἀφικνοῦνται. Ἐν τῷ πλῶ ἔπερρώννυσαν² ἀλλήλους καὶ ὤμοσαν³ βοηθήσειν παντὶ τρόπῳ τῷ 'Ιάσωνι.

Καθορμισθείσης⁴ δὲ τῆς νεῶς ἤκειν 'Ιάσων πρὸς Αἰήτην καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· « Πελίας, ὁ τῆς Φθίας βασιλεὺς, ἐπέταξέ μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας αὐτῷ κομίσασθαι· ἐὰν τοῦτο μὴ φέρω αὐτῷ, ἀπολοῦμαι ».

Αἰήτης δὲ δείκνυσι τοὺς χαλκόδοντας ταύρους καὶ λέγει αὐτῷ· « Ζεύγνυ τούτους καί, ἐὰν καταζεύξης αὐτούς, παρέξω σοι τὸ δέρας ». Ἦσαν δ' οὔτοι ἄγριοι ταῦροι, οὓς χαλεπῶς ἂν τις ζευγνύοι, τὸ δ' ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπόμενον πῦρ οὐδέποτε κατεσβέννυτο. Τούτους δὲ καταζεύξας ἔμελλε σπεῖρειν δράκοντος ὀδόντας, ἐξ ὧν δράκοντες ἀναδύσονται⁵ ἐπ' αὐτόν.

Ταῦτα ἀκούσας 'Ιάσων ἠπόρει, πῶς ἂν τοὺς ταύρους ζευγνύοι. Μήδεια δ' ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ προσελθοῦσα ὑπέσχετο δεῖξειν αὐτῷ, πῶς ἂν οἱ ταῦροι ζευγνύοιντο, ἐὰν ὁμόση αὐτὴν ἄξειν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύμπλουν ἀγάγηται. Ὁ δ' ὤμοσε ποιήσειν τοῦτο, ἐὰν τοὺς ταύρους καταζεύξη.

Ἐκ τούτου Μήδεια παρέσχε φάρμακον, δι' οὗ τὴν ἀσπίδα, τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα ἐκέλευσε χρῆσαι⁶. οὕτω δ' ἔμελλεν οὔθ' ὑπὸ πυρὸς οὔθ' ὑπὸ σιδήρου ἀδικήσεται⁷.

Ἐκ τούτου Ἰάσων ἐπιρρώννυται καὶ χρισάμενος τῷ φαρμάκῳ παραγίγνεται εἰς τὸ ἄλσος καὶ ἐνταῦθα τοὺς ταύρους καταζεύγνυσιν. Οἱ δ' ἐζευγμένοι τὴν γῆν ἤρουν· ἐκ τῶν σπειρομένων δ' ὀδόντων ἀνεδύοντο ἐπ' αὐτὸν δράκοντες καθωπλισμένοι, οὓς Ἰάσων ἀπέκτεινεν· ἔβαλλε γάρ, ὡς Μήδεια ἔλεξεν αὐτῷ, ἀφανῆς ἀποθην⁸ λίθους ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ περὶ τούτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπέθνησκον ὑπὸ Ἰάσονος.

Ἐπει δ' Αἰήτης οὐ παρεῖχε τὸ δέρας, εἰ καὶ οἱ ταῦροι κατεζευγμένοι ἦσαν, ἡ Μήδεια κατακοιμίσασα τὸν δράκοντα τὸ δέρας ἀφείλετο καὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος εἰς Ἀργῶ ἦκον, ἐφ' ἧς φερόμενοι εἰς Ἑλλάδα ἀφίκοντο.

72. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντας.

Ἐὰν σαυτὸν δοῦλον τῶν ἡδονῶν καταστήσης, μὴ ἔλπιζε βραδίως τῶν πολιτῶν ἄρξειν· οἱ γὰρ πολῖται καθιστᾶσιν αἰεὶ ἑαυτοῖς τὸν ἄρχοντα ὑπόδειγμα. Ὅμοίως καθίστη σαυτῷ συμβούλους ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἳ ἐπιμελήσονται, ὅπως εὐτυχιστατοὺς τοὺς πολίτας καταστήσουσιν· οὕτω γὰρ ἂν καθισταίης ἀσφαλῆ τὴν ἀρχήν. Τοὺς πονηροὺς δὲ πολίτας μετᾶστησον¹ ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ἄλλους καθιστάναι πονηροὺς, οἳ μισητὴν τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις καταστήσουσιν· οὗτοι γὰρ ὀργῶντες τὴν πόλιν κακῶς πάσχουσαν μεταστήσουσι² τὴν πολιτείαν³ καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσι.

Τεκμήριον⁴ δὲ σοι ἔστω, ἃ τοὺς τριάκοντα οἱ πολῖται ἐποίησαν. Οὗτοι γὰρ καταλαβόντες τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετέστησαν, ἀλλὰ καὶ χρηστοὺς πολίτας μετ' οὐ πολὺ διετέλουν μεθιστάντες ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ δίστασαν⁵ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μὲν τιμαῖς ἐτίμων, τοὺς δὲ χρημάτων ἕνεκα ἐξίστασαν⁶ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ πολῖται συνίστασαν⁷

ἀλλήλους ἐπ' αὐτούς καὶ τέλος ἐξέβαλον. Σημεῖον δέ σοι καὶ τοῖς καλῶς βασιλεύειν βουλομένοις ἔστω, ἐὰν τοὺς ἀρχομένους ὀρθῶς εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

73. Κέκροψ.

Κέκροψ συμφυῆς¹ ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καθίσταται. Τούτου βασιλείως καταστάντος, ἔδοξε τοῖς θεοῖς καθίστασθαι προστάτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἔμελλον ἰδίας ἕκαστος τιμὰς ἔχειν. Μεταστάντες² οὖν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἦκον ἐπὶ τὴν γῆν.

Ποσειδῶν μὲν οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσσην τὴν ἀκρόπολιν ἀνέφηγεν³ ὕδωρ, ἐξ οὗ προστάτης ταύτης κατέστη. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀθηνᾶ ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἐνθα νῦν τὸ Ἐρέχθειον⁴ ἔστηκεν. Ἐκ δὲ τούτου ἕρις ὑπ' αὐτῶν ἐνίστατο, ὀπότερος τῆς Ἀττικῆς προστάτης κατασταίη.

Κριταὶ οὖν οἱ ἄλλοι θεοὶ καθίσταντο, ἀλλ' εὐθὺς οὗτοι δίσταντο ἀλλήλοις· οἱ μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἔφασαν τὴν πόλιν εἶναι, οἱ δ' Ἀθηνᾶν ἐβούλοντο πολιουῶν καταστῆναι. Τέλος δὲ τῇ Ἀθηνᾶ κατεκρίθη ἡ Ἀττικὴ καὶ οὕτω ἡ ἐνεστῶσα φιλονεικία ἔληξεν.

74. Ἀταλάντη.

Ἀταλάντην γενομένην ὁ πατὴρ ἐκτίθησιν· ἀρρένων γὰρ καὶ οὐ θυγατέρων ἔλεγε δεῖσθαι. Ὁ δὲ λαβὼν ταύτην ἐκθειναι οὐκ ἀπέκτεινεν, οὐδ' εἰς βάραθρον ἐξῆχεν¹. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Παρθένιον² ὄρος ἔθηκε ταύτην πλησίον πηγῆς, ἐνθα ἄντρον ἦν, ἐφ' οὗ δασὺς δρυμῶν ἐπέκειτο· ἐνταῦθα τὸ βρέφος ἐνθεὶς ἔφυγε.

Μετ' οὐ πολὺ ἄρκτος ἤκεν, ἣ τοὺς μαστοὺς ὑπὸ γάλακτος βαρυνομένους εἶχε· κυνηγοὶ γὰρ τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἀφηρήκεσαν. Αὕτη συνεῖσα³ τὸ ἐκτεθειμένον βρέφος προσέρχεται καὶ τοὺς μαστοὺς τῷ στόματι ἐντίθησι. Τὸ δ' εὐθὺς ἐθῆλασε

καὶ ἅμα τὸ θηρίον ἀνεκουφίσθη. Ἐκ τούτου καθ' ἡμέραν, ὁπότε συνιῆη τοὺς μαστοὺς ἐμπιμπλαμένους⁴ γάλακτος, προσῆγε πρὸς τὸ βρέφος.

Κυνηγοὶ δ' ἰδόντες τὴν ἄρκτον θαμὰ⁵ φοιτῶσαν εἰς τὸ ἄντρον συντίθενται⁶ ταύτην παραφυλάξαι. Εἶδον οὖν αὐτὴν οὐδέποτε προιεμένην⁷ τὸ ἔργον καὶ κατασχεψάμενοι τὸ ἄντρον

εὔρον τὸ βρέφος. Λαβόντες οὖν αὐτὸ ὄνομα ἔθεντο Ἀταλάντην.

Ἡ δὲ τρεφομένη ὄρειῳ τροφῇ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ζῶσα φόβον μὲν οὐδέποτε συνίει, οὐδέποτε δ' ἀνῆκε⁸ θηρεύουσα ἐν τοῖς ὄρεσι. Ποθοῦσα δ' ἐρημίαν κατέλαβε τῶν Ἀρκαδικῶν ὄρέων τὸ ὑψηλότατον, ἔνθα ἦν αὐλῶν⁹ κατάρρυτος καὶ δρυς μεγάλη καὶ πεῦκαι καὶ βαθεῖα ἢ ἐκ τούτων σκιά. Στρωμνὴ δ' αὐτῇ ὑπετίθετο δοραὶ τῶν θηρευομένων καὶ οὐποτ' ἀνῆκε κρέασι τούτων τρεφομένη. Στολὴν δ' ἀνειμένην¹⁰ ἐνεδύετο καὶ τοιαύτην, ὥστε μηδὲν διαφέρειν Ἀρτέμιδος. Οὐδενὶ δ' ἐφίει¹¹ πελάσαι αὐτῇ. Εἰ δέ τις ἐφίετο προσγενέσθαι αὐτῇ, αὕτη διεισα¹² τὸν δρυμὸν καὶ τὴν λόχμην τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι ἀπέκρυπτεν ἑαυτήν.

75. Ἡ ρ α κ λ ῆ ς .

Ἡρακλῆς υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἦν. Ταύτην Ζεὺς Ἀμφιτρώωνι ἐκδίδωσι¹· τούτῳ παραδοθεὶς καὶ Ἡρακλῆς βρέφος ἐτρέφετο. Ὀλίγω δὲ χρόνῳ ὕστερον, ἀφ' οὗ Ἀμφιτρώωνι Ἡρακλῆς παρεδέδοτο, Ἡρα δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις ἐπεμψε τὸ βρέφος διαφθεροῦντας. Ὁ δ' ἀναστάς ἄγχων² ἑκατέραις ταῖς χερσὶ τούτους διέφθειρε καὶ νεκροὺς τῷ πατρὶ παρέδωκεν. Αὐξήθεις δὲ παραδίδοται διδασκάλοις, παρ' οἷς τὰ πολεμικὰ ἐξέμαθεν³. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμέραν ἠϋξάνετο μέγας, παρεδόθη παρ' Ἀμφιτρώωνος τοῖς βουκόλοις, ἵνα οὗτοι μεταδιδοῖεν αὐτῷ τοῦ ἔργου.

Ἐνταῦθα Ἡρακλῆς διατρίβων τὸν Κιθαιρώνειον⁴ λέοντα ἀποκτενεῖ καὶ νεκρὸν τούτον τοῖς βουκόλοις παραδίδωσι. Στρατεύσας εἶτα ἐπὶ τοὺς Μινύας⁵ ἠνάγκασε τούτους δασμὸν τοῖς Θηβαίοις δίδουαι. Διὸ καὶ παρὰ Κρέοντος⁶ ἀριστεῖον αὐτῷ ἢ πρεσβυτάτῃ θυγάτηρ ἐδόθη.

Εἶτα κατὰ ζῆλον Ἑρας μανεῖς⁷ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας τῇ πυρᾷ παραδοὺς ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ πυνθάνεται, ποῦ κατοικήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ παραδοῦναι ἑαυτόν Εὐρυσθεῖ καὶ δώδεκα ἔτη ἐνδιδόναι, ὥστε ἐπιτελεῖν τὰ προσ-
ταττόμενα. Ἐὰν δὲ παρέλθῃ τὰ δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν τῷ Εὐρυσθεῖ παραδοθῇ, ἀθάνατον αὐτὸν ὁ θεὸς ἔλεγεν ἔσεσθαι.

76. Σωκράτης καὶ Χαιρεκράτης.

Χαιρεφῶντα καὶ Χαιρεκράτη, ἀδελφῶ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω¹, αἰσθόμενος Σωκράτης διαφορομένω² εἶπε τῷ Χαιρεκράτει. « Ἄμφω τῷ ἀδελφῷ ὁμοιάζετον τοῖν χεροῖν καὶ ποδοῖν καὶ ὀφθαλμοῖν· θαυμαστόν³ δ' ἂν εἴη, εἰ τῷ χεῖρε ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοιν βοηθεῖν τραποίσθη ἐπὶ τὸ δια-
κωλύειν ἀλλήλω, ἢ εἰ τῷ πόδε ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν⁴ ἀλλήλοιν ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιτον ἀλλήλω βαδίζειν. Τῷ μέντοι ἀδελφῷ καὶ τῷ ἀδελφᾷ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ τῷ χεῖρε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῶ καὶ ὅσα ἄλλα ἀδελφὰ ἔφυσεν⁵ ἀνθρώποις ὁ θεός· τῷ μὲν γὰρ χεῖρε οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη τὰ πλέον ὀργυῖᾳς ἀπέχοντα ἅμα ποιῆσαι, τῷ δὲ πόδε οὐδ' ἐλθοίτην ἂν πλέον ὀργυῖᾳς, τῷ δ' ὀφθαλμῶ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη ἰδεῖν ἅμα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπισθεν. Τῷ ἀδελφῷ μέντοι φίλω ὄντε πράτεττον ἅμα πλεῖστα ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλων ».

77. Ἄδης.

Ὁ πολὺς λεῶς¹ ὑπελάμβανον Ἄδην τόπον πάνυ βαθύν ὑπὸ τῇ γῆ. Ἔστι δ' οὗτος ὁ τόπος σύμπλεως² σκότους καὶ φό-
βου καὶ περιρρεῖται ποταμοῖς μεγάλοις. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων. Αὐτοῦ δὲ πρόκειται ἡ Ἄχε-

ρουσία λίμνη, ἣν ἔμπλεων ὑδάτων οὐκ ἔστιν παρελθεῖν ἄνευ πορθμέως.

Ταύτην περαιούμενοι οἱ νεκροὶ εἰς λειμῶνα ἔμπλεων ἀσφοδέλων³ γίνονται.

Πλούτων δὲ καὶ Περσεφόνη δυναστεύουσι δικαστὰς μὲν παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντες Μίνων καὶ Ραδάμανθυ, ὑπηρέτας δ' ἄλλους τε θεοὺς καὶ τὸν ἄγγελον Ἑρμῆν. Οὗτοι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις τῶν ἀνθρώπων ἔλεός⁴ εἰσι καὶ εἰς τὸ Ἑλύσιον πεδίων⁵ τούτους πέμπουσιν - ἔστι δὲ τοῦτο ἔμπλεων ἡδονῶν - τοὺς δὲ πονηροὺς εἰς τὸν τῆς κολάσεως χῶρον ἐκπέμπουσι.

Διὸ οἱ ἄνθρωποι ζῶντες πειρῶνται τοὺς θεοὺς ἔλεως σφίσι εἶναι καὶ ἐπὶ τούτῳ κατασκευάζουσι λαμπροὺς νεώς⁶ καὶ ἐν τοῖς νεώς ὁμοίως βωμούς. Πρὸ δὲ τῶν νεῶν ὁ λεὼς εὔχεται ἔλεως τοὺς θεοὺς γενέσθαι αὐτῷ.

78. Ἑρακλῆς πλησίον τοῦ Εὐρυσθέως.

Π ρ ῶ τ ο ς ἄ θ λ ο ς .

Ἑρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνω¹ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ρῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθέα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίησεν.

Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἑρακλέους δύναμιν καὶ φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀλῶ, ἐπέταξεν αὐτῷ τοῦ Νεμέου² λέοντος τὴν δορὰν κομίζειν. ἤλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν καὶ γνοὺς τὸν λέοντα ἄτροτον φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ροπάλῳ. ὁ δὲ φεύγων κατέδυ³ εἰς σπήλαιον. Ἑρακλῆς δέ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραίῃ⁴, εὐθύς ἐκδύς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν χεῖρα περιθείς τῷ τραχήλῳ τοῦ λέοντος ἐπνίξεν αὐτόν. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὤμους εἰς Μυκῆνας ἐκόμιζεν αὐτόν.

Εύρυσθεις δὲ φοβηθεὶς πίθον ἑαυτῷ κατασκεύασεν, εἰς ὃν εἰσέδου. Τὸ λοιπὸν δ' ἀπεῖπεν⁵ αὐτῷ εἰς τὴν πόλιν μὴ εἰσιέναι, δεικνύναι δὲ πρὸ τῶν πυλῶν τοὺς ἄθλους ἐκέλευσεν· ἔπειπε δ' ἐφεξῆς κήρυκα καὶ ἐπέταττε τοὺς ἄθλους.

79. Δεύτερος ἄθλος.

Δεύτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν λερναίαν ὕδραν¹ ἀποκτεῖναι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης² ἔλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινε καὶ τὰ βοσκήματα, ὧν τὸ πεδῖον ἀνεπίμπλατο, διέφθειρεν. Οὐδείς δὲ τοῦ κακοῦ τὴν χώραν ἀπαλλάξει ἡδύνατο· ἠπίσταντο³ γὰρ πάντες κινδυνεύσειν, ἐὰν τοιοῦτόν τι πειραθῶσιν. « Ἐὰν ταύτην », εἶπεν ὁ Εὐρυσθεύς, « δύνη ἀποκτεῖναι, τὴν χώραν εὖ ποιήσεις ». Εἶχε δ' ἡ ὕδρα κεφαλὰς ἑννέα, τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον.

Ἐπιβὰς οὖν Ἡρακλῆς ἄρματος, ἠνιοχοῦντος Ἰολάου, εἰς Λέρνην ἔρχεται καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἴστησι, τὴν δ' ὕδραν εὐρῶν τῷ ροπάλῳ τὰς κεφαλὰς ἔκοπτεν. Ἄλλ' οὐδὲν ἡδύνατο ἀνύειν· μιᾶς γὰρ κεφαλῆς κοπτομένης δύο ἀνεφύοντο. Λέγει οὖν πρὸς Ἰόλαον. « Οὐκ ἠπιστάμην οὕτω χαλεπὸν τὸ ἔργον ὄν. σὺ οὖν ἐμπύμπρη⁴ τὴν ἐγγὺς ὕλην καί, ὅταν ἐγὼ τὰς κεφαλὰς ἀποκόπτω, σὺ πειρῶ ἐμπιμπράναι ταύτας τοῖς καιομένοις δαυλοῖς ». Τοῦτον τὸν τρόπον ἐμπρήσας τὰς ἀναφυόμενας κεφαλὰς τάφρον ἀνέωξεν, ἐν ᾗ κατώρυξε τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν. Εὐθύς δ' εἶτα λίθον αὐτῇ ἐπιθείς ἐμπύμπλησι τὴν τάφρον λίθων καὶ γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀποσχίσας ἐνέπλησε χολῆς τὰ ἄκρα τῶν οἰστών⁵.

80. Τρίτος, τέταρτος και πέμπτος ἄθλος.

Τρίτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ζῶσαν. Ταύτην ἔφασαν χρυσόκερων εἶναι καὶ ἰέναι ἐλευθέραν διὰ τοῦ ἄλσους, ἅτε ἱερὰν τῆς Ἀρτέμιδος οὔσαν. Διὸ Ἡρακλῆς βουλόμενος αὐτὴν μὴτε ἀνελεῖν μὴτε τρώσαι διήει ὄλον ἐνιαυτὸν τὸ ἄλσος διώκων τὴν ἔλαφον· ἐδεδοίκει γάρ

μὴ, ἐὰν ταύτην ἀποκτείνῃ, τὴν θεὰν ἐχθρὰν αὐτῷ ποιήσῃ. Ἐπεὶ δ' ἡ ἔλαφος διωκομένη ἀπέκαμεν, ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Λάδωνα ποταμὸν ἔστη. Ἐνταῦθα ταύτην Ἡρακλῆς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καθημένην συνέλαβεν. Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ ταύτην θείσ πρὸς Εὐρυσθέα τὸν βασιλέα εἰς Μυκήνας ἐκόμισε.

Τέταρτον ἄθλον τὸν Ἐρυμάνθιον¹ κάπρον ἐπέταξε ζῶντα κομίζειν. Τοῦτο τὸ θηρίον πάντες ἤδεσαν μεγίστων κακῶν αἴτιον τῇ χώρᾳ γεγονός· ἐκ γὰρ τοῦ ὄρους ὀρμώμενος ἠδίκει τὴν γῆν. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐδέδισαν τοῦτον διώξαι. Ἡρακλῆς μέντοι διώξας αὐτὸν ἐκ τινος λόχμης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐμβροχίσας² εἶλε καὶ εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Πέμπτον ἐπέταξεν ἄθλον τὴν κόπρον τῶν Αὐγείου βοσκημάτων καθῆραι· ἐκ ταύτης γὰρ κατακειμένης καὶ ὀζούσης πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτέθνασαν. Ἦν δ' Αὐγείας Ἥλιδος βασιλεὺς πολλὰς ποιμένας βοσκημάτων ἔχων. Τούτῳ Ἡρακλῆς προσῆει καὶ ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν κόπρον ἐξοίσειν, εἰ δώσει αὐτῷ τὴν δεκάτην τῶν βοσκημάτων. Ὁ δ' εἰδὼς χαλεπὸν τὸ ἔργον καὶ ὅτι κινδυνεύσει τεθνάναι, πρὶν τὸ ἔργον περᾶναι, ὑπισχνεῖται. Ἡρακλῆς δὲ τὸν Ἀλφειὸν³ ποταμὸν καὶ Πηγεῖον⁴ σύγγυς βεβηκότας διὰ τῆς κόπρου παροχέυσας ταύτην ἐκάθηρεν.

81. Ἐκτος ἄθλος.

Ἐκτον ἄθλον ἔδοξεν Εὐρυσθεῖ ἐπιτάξαι αὐτῷ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας¹ ἐξελάσαι. Ταύτας νεμομένας τὴν περὶ τὴν Στύμφαλον τῆς Ἀρκαδίας χώραν οὐκ εἶχον οἱ οἰκοῦντες ἐκδιῶξαι. Ὅποτε γὰρ βούλοιντο ταύτας διῶξαι, αὐταὶ εἰς τὴν λίμνην Στυμφαλίδα εἰσέβαινον καὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτοντο. Ἦν δ' ἡ Στυμφαλὶς πολλῇ συνηρηφῆς² ὕλῃ. Ἐπὶ ταύτας Εὐρυσθεὺς ἐκάλεσε Ἡρακλέα νομίζων οὐ οἶόν τε εἶναι τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι.

Ἡρακλῆς οὖν μεταβάς ἐκεῖσε ἐπειρᾶτο διάφοροις ὕπλοις ἐκβάλλειν αὐτάς. Αἱ δὲ διωκόμεναι εἰσέβησαν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἐκρύπτοντο. Ἀμηχανοῦντι δ' αὐτῷ καὶ οὐκ ἔχοντι ὅτι

ποιῆσαι, Ἀθηνᾶ δωρεῖται κρόταλα χαλκᾶ παρ' Ἡφαίστου λαβοῦσα· αὕτη γὰρ ἠβουλήθη βοηθῆσαι Ἡρακλεῖ. Ταῦτα κρούων οὗτος ἐπὶ τοῦ συνεχομένου τῇ λίμνῃ ὄρους ἐφόβει τὰς ὄρνιθας. Αἱ δὲ ἀκούουσαι καὶ οὐχ ὑπομένουσαι τὸν δοῦπον βουλόμεναι σωθῆναι ἀνίπταντο. Τότε δὲ ταύτας ἐτόξευε καὶ οὕτω πάσας διέφθειρε.

82. Ἐβδομος καὶ ὄγδοος ἄθλος.

Ἐβδομον ἄθλον ἐπέταξε τὸν Κρήτα ταῦρον ἐλεῖν καὶ εἰς Μυκῆνας ἀγαγεῖν. Τοῦτον Εὐρυσθεὺς ἐπυνθάνετο ἄγριον ὄντα καὶ ἐν ἄνθρωπῳ κεκλειμένον, ὥστε χαλεπὸν εἶναι ληφθῆναι

ζῶντα ὑπ' ἀνδρός. Τοῦτο μαθὼν πέμπει Ἡρακλέα ἡγούμενος οὐκ ἂν περιγενέσθαι τούτου. Ἡρακλῆς δὲ παραγενόμενος εἰς Κρήτην εὕρισκει Μίνωα καὶ ἠξίου τὸν ταῦρον λαμβάνειν. Ὁ δ' οὐκ εἰδὼς Ἡρακλέα εἶπεν αὐτῷ διαγωνισαμένῳ τιτρώ-

σκειν καὶ λαμβάνειν τὸν ταῦρον. Ἡρακλῆς δὲ τρώσας τοῦτον καὶ δήσας ἔδειξεν Εὐρυσθεῖ· τὸ δὲ λοιπὸν εἶασεν αὐτὸν ἄνετον². Ὁ δὲ ταῦρος ἀποδράς ἐκεῖθεν καὶ διαβὰς τὸν Ἴσθμὸν εἰς Μαραθῶνα τῆς Ἀττικῆς ἀφικνεῖται καὶ ἐνταῦθα, ἕως ἐγήρασε, τοὺς βλασταίνοντας ἀγρούς διελυμαίνεται³:

Ἐπιπλοῦν ἄθλον ἐπέταξε τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους εἰς Μυκήνας κομίζειν. Αἱ δ' ἵπποι αὐταὶ ἔδακνον καὶ κατήσθιον ἀνθρώπους. Ἐβασίλευε δὲ Διομήδης Βισκόνων, ἔθνος μαχιμωτάτου. Πλεύσας οὖν μετὰ τῶν ἐκουσίως συνεπομένων, οἷς πολλὰ ἀγαθὰ ὑπέσχετο, ἀφίκετο εἰς Θράκην. Ἐνταῦθα δ' ἐπιτυχῶν τοῖς ἐπὶ ταῖς φάτναις τῶν ἵππων φουροῦσι τούτους ἐβιάσατο καὶ ἤγαγε τὰς ἵππους ἐπὶ θάλατταν. Τῶν δὲ Βισκόνων σὺν ὅπλοις ἐπιβοηθούντων τὰς ἵππους μὲν παρέδωκεν Ἀβδήρω, ὃς ὑπ' αὐτῶν ἐπισπασθεὶς⁴ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Διομήδην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπιδραμόντας καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ραδίως τοὺς ἀποκαμόντας ἠνάγκαζε φεύγειν. Τεμών⁵ δὲ καὶ τὴν Διομήδους χώραν καὶ λαβὼν τὰς ἵππους ἀπήγαγε ταύτας εἰς Μυκήνας. Μεθέντος δ' αὐτὰς Εὐρυσθέως, εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Ὀλυμπον ἐλθοῦσαι πρὸς τῶν θηρίων ἀπώλοντο.

83. Ἐνατος καὶ δέκατος ἄθλος.

Ἐνατον ἄθλον Ἡρακλεῖ ἐνετείλατο κομίζειν τὸν ζωστήρα¹ Ἴππολύτης. Ταύτην αἱ Ἀμαζόνες², αἱ περὶ Θερωμόδοντα ποταμὸν κατῴκουν, ἠδούντο καὶ ἠύλαβοῦντο³. Εἶχε δ' Ἴππολύτης τὸν Ἀρεως ζωστήρα σύμβολον⁴ τοῦ πρωτεύειν ἀπασῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον Εὐρυσθεὺς χαλεπὸν ᾤθηται εἶναι Ἡρακλεῖ· αἱ γὰρ Ἀμαζόνες μαχιμώταται ἦσαν καὶ οὐδεὶς ποτε διενόθη διαγωνίσασθαι αὐταῖς.

Παραλαβὸν οὖν Ἡρακλῆς ἐθέλοντάς συμμάχους ἐν μιᾷ νηὶ ἔπλει. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν κατέπλευσε, παραγενομένης ὡς αὐτὸν Ἴππολύτης καὶ τίνος χάριν ἦκοι πυθομένης καὶ δώσειν τὸν ζωστήρα ὑποσχομένης, Ἡρα μιᾷ τῶν Ἀμαζόνων εἰκασθεῖσα⁵ τὸ πλῆθος ἐπεφοίτα λέγουσα: « Τὴν βασιλίδα ἀρπάζουσιν οἱ προσελθόντες ξένοι ». Αἱ δὲ μεθ' ὀπλων ἐπὶ τὴν ναῦν κατέθεον σὺν ἵπποις. Ὡς δ' ἤσθετο αὐτάς καθωπλισμένας Ἡρακλῆς, νομίσας ἐκ δόλου τοῦτο γενέσθαι τὴν μὲν Ἴππολύτην κτείνας τὸν ζωστήρα ἀφαιρεῖται, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισάμενος ἀποπλεῖ καὶ κομίσας τὸν ζωστήρα εἰς Μυκήνας ἔδωκεν Εὐρυσθεῖ.

Δέκατον δ' ἄθλον ἐπετάγη τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐξ Ἐρυθραίας κομίζεσθαι. Ἐρυθραία δ' ἦν Ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδειρα καλεῖται. Ταύτην Γηρυόνης ἐκαρποῦτο τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δ' εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν. Εἶχε δὲ φοινικᾶς βοῦς, ὧν ἐπεμελεῖτο μὲν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ δ' ἦν αὐτῶν Ὀρθρος, κύων δικέφαλος. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ τὰς βοῦς ταύτας περαιοῦται νηὶ εἰς Ἐρυθραίαν καὶ ἐν τῷ ὄρει Ἀβαντι αὐλίζεται⁶ οὐδενὸς ἐναντιουμένου. Αἰσθόμενοι δ' ὅ τε κύων καὶ ὁ βουκόλος ἐπ' αὐτὸν ὤρμων ἤρνοῦντο γὰρ ἐπιτρέψαι αὐτῷ λαβεῖν τὰς βοῦς. Ἡρακλῆς δ' ἐπέρχεται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἀποκτείνει ἀμφοτέρους ροπάλῳ. Ἀποκτείνας δὲ πάντας τοὺς ἐπιδραμόντας αὐτῷ, οἱ Γηρυόνην μέγιστον ἠσπάζοντο, καὶ αὐτὸν δὲ τέλος Γηρυόνην καταβαλὼν τὰς βοῦς εἰς Μυκήνας ἐκόμισεν. Εὐρυσθεὺς δ' ἤσθεις κατέθυσεν αὐτάς τῇ Ἡρα.

84. Ἐνδέκατος καὶ δωδέκατος ἄθλος.

Ἐνδέκατον ἄθλον ἐπέταξε παρ' Ἑσπερίδων¹ τὰ χρυσᾶ μῆλα κομίζειν ταῦτα γὰρ χαλεπὸν κτηθῆναι παρ' ἀνδρός. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς πρῶτον εἰς Λιβύην ἀφίκετο, ἧς Ἀνταῖος ἐβασίλευε. Παρὰ τούτου Ἡρακλῆς δεκτὸς γενόμενος ἠναγκάζετο παλαίειν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἀνταῖος δεχόμενος τοὺς ξένους καὶ ἐν πάλλῃ τούτους χειρούμενος ἀποκτενεῖν. Ἡρακλῆς μέντοι τοῦτον ἀράμενος² μετέωρον ἐχειρώσατο καὶ ἀπέκτεινεν.

Ἐκ τούτου εἰς Αἴγυπτον ἦλθεν, ἧς Βούσιρις, παῖς Ποσειδῶνος, ἐβασίλευεν. Οὗτος πρῶτον πολλὰ δωρούμενος τοῖς ξένοις ἤγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν κἀνταῦθα ἔθυσεν αὐτούς. Οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐβιάσθη. προσφερόμενος μέντοι εἰς τὸν βωμὸν τοὺς δεσμούς ἐρρηξε καὶ ἐκεῖνον ἀπέκτεινεν. Οὕτω, ἃ Βούσιρις διενόηθη ἐργάσασθαι, εἴργασται αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο πρὸς Ἀτλαντα³ ἤχε, παρ' οὗ διαδεξάμενος τὸν οὐρανόν, ἐκεῖνον ἐπὶ τὰ μῆλα ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὸν Ἀτλαντα ἐμμύησατο. Ἀτλας δ' ὅμως δρεψάμενος τὰ μῆλα ἐβούλετο αὐτὸς κομίσαι Εὐρυσθέα, Ἡρακλέα δ' ἐκέλευσεν ἔχειν τὸν οὐρανόν. Ἡρακλῆς δ' ἐκέλευσεν Ἀτλαντα δέξασθαι τὸν οὐρανόν, ἕως σπεῖραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήσαιτο. Τοῦτο ἀκούσας Ἀτλας ἐπὶ γῆς καταθεὶς τὰ μῆλα τὸν οὐρανὸν διεδέξατο. Ἡρακλῆς δ' ἀνελόμενος⁴ τὰ μῆλα ἀπηλλάσσετο.

Δωδέκατον ἄθλον ἐπετάγη τὸν Κέρβερον ἐξ Ἄδου κομίζειν. Εἶχε οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλὰς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. Ἐλθὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, οὗ τῆς καταβάσεως τὸ στόμιόν ἐστι, εἰς Ἄδου κατήει. Ἐνταῦθα θωρακισθεὶς καὶ λεοντῆν περιθέμενος συνέλαβε τὸ θηρίον, καίπερ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰν δράκοντος δακνόμενος

τάς χεῖρας, οὐδὲν λυμανθείς⁵. μεθ' ἡμέρας γὰρ τὸ τραῦμα
ιάθη. Ἀγαγὼν δὲ τὸν Κέρβερον εἰς Μυκῆνας καὶ δεῖξας
τοῦτον Εὐρυσθεῖ πάλιν εἰς Ἄδου ἐκόμισε.

85. Χώρα θήρας.

Τὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ θηρία παντοῖα ἦν, πλεῖστοι μὲν
ὄνοι ἄγριοι, πολλοὶ δὲ στρουθοὶ καὶ μεγάλοι. Ἐνῆσαν δὲ καὶ
ὠτίδες καλαὶ καὶ δορκάδες¹ ταχεῖαι. Ταῦτα τὰ θηρία οἱ τῆς
χώρας ταύτης κάτοικοι τοῖς ἵπποις ἐθήρευον. Συνεζῆσαν² δ'
ἅμα ἐπὶ θήραν ἄνδρες γέροντες καὶ νέοι. Καὶ οἱ μὲν γέροντες
μετὰ θηρευτικῶν κυνῶν ἀνίχνευον τὰ ἐν τῷ δάσει θηρία, οἱ
δὲ νέοι διστάμενοι³ ἀλλήλων ἐδίωκον τὰ πλησιάζοντα θηρία.
Χαλεπὸν μέντοι ἦν θηρεῦσαι τοὺς ὄνους· οὔτοι γὰρ πολλοὶ
θᾶπτον πάντων τῶν ἵππων ἔθεον. Ἔστιν ὅτε δ' ὅμως ἐλάμ-
βανόν τινας. Τὰ δὲ τῶν ἀλισκομένων κρέα παραπλήσια ἦν
τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ.

Στρουθὸν δ' οὐδεὶς ἐλάβεν. Οἱ δὲ διώξαντες ἵππεῖς ταχὺ
ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι καὶ
τῇ τῶν πτερυγῶν πτήσει. Τὰς δ' ὠτίδας ῥαδίως ἐλάμβανον·
βραχὺ γὰρ ἐπέτοντο καὶ ταχὺ ἀπηγόρευον⁴. Τὰ δ' ἥδιστα
αὐτῶν κρέα αἱ οἴκοι μένουσαι γυναῖκες παρεσκεύαζον.

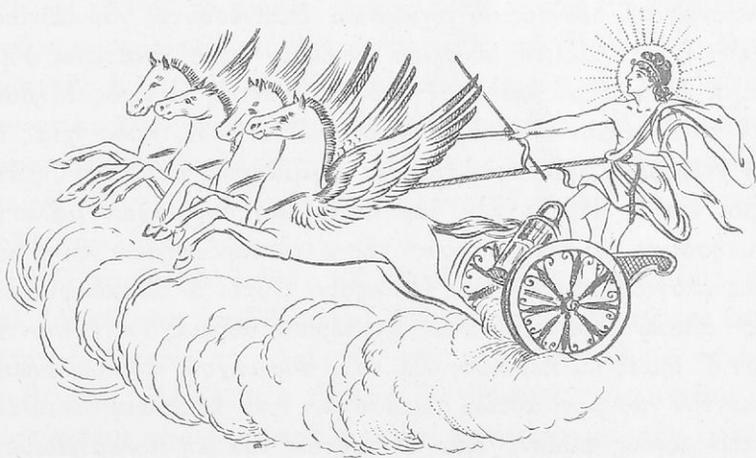
86. Ὁ Στρατὸς τοῦ Εἰέρξου.

Σύμπαντος τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος¹ ἐφάνη² ἑβδο-
μήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες³, ὧν ἐστρατήγουν ἕξ ἡγεμόνες·
πρῶτος δὲ πάντων Μαρδόnius ἦν. Χωρὶς⁴ δὲ τούτων ἄλλαι
χίλιαι δεκάδες Περσῶν ἦσαν ἀπολελεγεμένων⁵, οἳ ἀθάνατοι
ἐκαλοῦντο· εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἐκλίποι θανάτῳ ἢ νόσῳ, ἄλλος
ἠρεῖτο⁶ καὶ οὐδέποτε πλείους ἢ ἐλάσσους μυρίων ἐγίγνοντο.

Ἄριθμός δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτῶ μυριάδες. Τῶν δὲ τριήρων ἄριθμός ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διακόσιοι καὶ χίλιοι. Παρείχοντο δὲ Κύπριοι μὲν πενήκοντα καὶ ἑκατόν, Φοίνικες δὲ διπλασίας τούτων, Αἰγύπτιοι δὲ δυοῖν δεούσας διακοσίας. Ὡσαύτως Κίλικες ἑκατόν, Πάμφυλοι τριάκοντα, Λύκιοι πενήκοντα, νησιῶται ἑπτακαίδεκα, Ἑλλησπόντιοι ἑκατόν. Ὀκτῶ δὲ στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ναυτικοῦ ἦσαν. Οὗτος ὁ στόλος δευτεραῖος ἐξ Ἐφέσου εἰς Ἑλλησπόντον ἀφίκετο.

87. Φαέθων.

Ἥλιος ἐτέκνωσε Φαέθοντα, ὃς περὶ πᾶν μὲν ἐτόλμα, οὐδενὸς δ' ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἠττάτο. Ὅτε Φαέθων νεανίας ἐγένετο, ὄρων τὸν πατέρα ἐπὶ τεθρίππου¹ ὀχούμενον καὶ διὰ

τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμώμενον ἰκέτευσε μίαν ἡμέραν παραχωρῆσαι αὐτῷ τὸ ἄρμα· οὕτω γὰρ ἠλπίζεν εὐδοκιμήσειν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ δὲ πατήρ πρῶτον μὲν ὠκνεῖ παραχωρῆσαι. τοῦτο τῷ υἱῷ, ὕστερον δ', ἐπεὶ οὗτος ἤτιζε², συνεχώρησεν αὐτῷ, καίπερ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς θανατᾶ³.

Ἐπεὶ οὖν Φαέθων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ τεθρίππου, ἤλαυνε μὲν αὐτὸς ἀνειμένως⁴, οἱ δ' ἵπποι γνόντες ὅτι οὐ δουλεύουσι Ἑλίῳ, ἐξηνέχθησαν⁵ τῆς ὁδοῦ. Καὶ τὸν μὲν πρῶτον πλανώμενοι κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπύρωσαν αὐτόν, εἶτα δὲ πελάσαντες τῇ γῆ ἔλυμήναντο αὐτὴν κατακαίοντες τοὺς ἀγρούς.

Διὸ Ζεὺς ὀργισθεὶς Φαέθοντα μὲν ἐκεραύνωσε, τὸν δ' Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν ἀποκατέστησεν. Ὁ δὲ πατὴρ οἰμῶζων⁶ καὶ στεναχίζων ἐπὶ τῇ τοῦ υἱοῦ ἀπωλείᾳ ἔλεγεν· « Οἴμοι, ὅτι τοιοῦτου υἱοῦ ἀποστέρομαι ».

88. Σθeneλαΐδας ἀγορεύων ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Λακεδαιμονίων.

Παρελθὼν¹ Σθeneλαΐδας, εἰς τῶν ἐφόρων ὢν, ἔλεξε τάδε· « Τοὺς μὲν λόγους, ὧ Λακεδαιμόνιοι, τῶν Ἀθηναίων τοὺς πλείονας τοῦ δέοντος οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ ἑαυτοὺς πλεόν ἢ κατ' ἀξίαν² οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι ἀδικώτεροι αὐτῶν ἐγένοντο. Καίτοι, εἰ πρὸς Μήδους μὲν τότε ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἡμᾶς δὲ νῦν χεῖρους ἢ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους, μείζονος ζημίας ἀξιοί εἰσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ μετὰ τῶν συμμάχων μάλιστα ἐτιμήσαμεν καὶ αἰτιωτάτους³ τῆς κατὰ τῶν Μήδων νίκης αὐτοὺς ἐλογισάμεθα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. Οὗτοι δ' ἀνακουφισθέντες⁴ ἀδικώτατοι πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμμάχους ἐγένοντο. Νῦν δ' ὅμως οὐ περιοψόμεθα τοὺς συμμάχους ἀδικουμένους· κρεῖττον γὰρ μετ' αὐτῶν συμπάσχειν ἢ ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖν ἔστερημένους φίλων. Ἐὰν δὲ τούτοις νῦν μὴ πολεμήσωμεν, ἀναγκασθησόμεθα πολὺ θᾶττον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπεξιέναι⁵ αὐτοῖς· τότε γὰρ μείζους γενόμενοι ἐπαχθέστεροι ἔσονται, ὅτε καὶ χαλεπώτερον ἡμῖν ἀπαλλαγῆναι τῆς δουλείας ».

Ταῦτα λέξας ἐπεψήφισεν⁶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

89. Καταγωγή και παιδική ηλικία Οιδίποδος.

Ζεύς, ὁ τῶν θεῶν βασιλεύς, ἔδωκε Κάδμῳ, κτίτορι τῶν Θηβῶν, γυναῖκα Ἀρμονίαν. Πάντες τότε οἱ θεοὶ καταλιπόντες τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ Καδμείᾳ εὐωχούμενοι ὑμνηταὶ τοῦ γάμου ἐγένοντο. Ἐν δὲ τῇ εὐωχίᾳ αὐληταὶ¹ καὶ ἀοιδοὶ παρῆσαν ἄδοντες, πολλοὶ δὲ θεράποντες καὶ κλητῆρες ὑπούργουν τοῖς εὐωχομένοις.

Κάδμου γίνονται Ἰνώ καὶ Σεμέλη, παῖς δὲ Πολύδωρος, ὃς γεννᾷ Λάβδακον. Μετὰ δὲ τοῦτον Λάιος ἡγεμὼν τῶν Θηβῶν καθίσταται.

Τούτῳ ὁ θεὸς Ἀπόλλων ἔχρησεν² ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποθανεῖσθαι. Διὸ Λάιος μνήμων τοῦ χρησιμοῦ ὄν, διατρήσας τὰ σφυρὰ τοῦ γεννηθέντος περόναις τῷ νομεῖ τὸ βρέφος δίδωσιν ἐκθεῖναι. Ὁ δὲ τὸ βρέφος οἰκτίρας καὶ σωτῆρ βουλευθεὶς γενέσθαι παραδίδωσιν αὐτὸ τοῖς βοσκοῖς τοῦ Πολυβίου, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ παραλαβόντες καὶ σωτῆρες αὐτοῦ γενόμενοι ἤνεγκον εἰς τὴν Πολύβου γυναῖκα. Ἡ δὲ τροφὸν παραλαβοῦσα ὑποβάλλεται³ τὸ βρέφος καὶ θεραπεύσασα τὰ σφυρὰ Οἰδίπουν καλεῖ, τοῦτο θεμένη τὸ ὄνομα διὰ τὸ τοὺς πόδας ἀνοιδῆσαι⁴.

Τελειωθείς δ' ὁ παῖς καὶ διαφέρων τῶν ἡλικίων ἐν ρώμῃ καὶ διὰ φθόνον ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν συμπαικτόρων ὑπόβλητος⁵ ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τῶν ἰδίων γονέων πυθάνεται. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ πρὸς τοὺς γονέας μὴ πορεύεσθαι· τὸν γὰρ πατέρα μέλλει φονεύσειν καὶ τὴν μητέρα γυναῖκα λήψεσθαι.

90. Βασιλεία Οιδίποδος και θάνατος αὐτοῦ.

Οιδίποδι ἀκούσαντι τὸν χρησμὸν φυγὴ ἦν ἐκ Κορίνθου, ἦν πατρίδα ἐνόμιζεν. Φερόμενος δὲ διὰ Φωκίδος ἐφ' ἄρματος κατὰ τὴν μαντείαν εἰς ξένην γῆν συντυγχάνει κατὰ τινα στροφὴν τῆς ὁδοῦ στενὴν ἐφ' ἄρματος ὀχουμένῳ Λαίῳ καὶ Πολυφόντῃ· κήρυξ δ' οὗτος ἦν Λαίου. Καὶ κελεύσαντος τούτου ἐκχωρεῖν¹ τῆς ὁδοῦ καὶ κτείναντος τῶν ἵππων τὸν ἕτερον, ἀγανακτήσας Οιδίππους καὶ μετὰ φορᾶς² παίσας ἀμφοτέ-

ρους τῷ ροπάλῳ ἀπέκτεινε, Λάϊον καὶ Πολυφόντην, καὶ εἰς Θήβας παραγένετο. Καὶ Λαίῳ μὲν ταφὴν παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων παρέλαβε.

Τούτου δὲ βασιλεύοντος, μεγάλη συμφορὰ τὰς Θήβας κατέσχεν. Ἦρα γὰρ ἔπεμψε Σφίγγα, ἡ πρόσωπον μὲν γυναικός, στῆθος δέ, βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄрни-

θος ἔχουσα τρόμον τοῖς Θηβαίοις ἐπέβαλλεν· προύτεινε γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ Φίκειον ὄρος καθεζομένη τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ αἰνίγματος. « Τί ἐστίν, ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπου, δίπου, τρίπου γίγνεται; ». Εἰ δὲ μὴ εὖροιεν τὴν λύσιν, ὑπὸ μανίας ἢ Σφιγξ κατεχομένη κατεβίβρωσεν³ ἓνα.

Πολλῶν δ' ἀπολλυμένων, Κρέων ἐκζητῶν⁴ ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ κηρύττει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαΐου γυναῖκα δώσειν τῷ λύσοντι τὸ αἶνιγμα.

Οἰδίπους δ' ἀκούσας ἄνθρωπον ἔφη εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον. Οὗτος γὰρ γίγνεται βρέφος ὄχουμένος τοῖς τέτταρσι κώλοις, τελειούμενος δὲ δίπους ἐστί, γηράσκων δὲ καὶ τὴν τρίτην βᾶσιν λαμβάνει, τὴν βακτηρίαν.

Ἡ μὲν οὖν Σφιγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα Ἰοκάστην ἔγημεν, ἐξ ἧς ἐτέκνωσεν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνεῖκην, Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.

Ὑστερον δὲ τῶν λανθανόντων φανέντων⁵, ἡ μὲν Ἰοκάστη πνιγμὸν ἑαυτῇ παρεσκεύασεν, Οἰδίπους δ' ἐξόρυξεν τῶν ὀφθαλμῶν. Οὕτω τυφλὸς ὑπ' Ἀντιγόνης φερόμενος εἰς Κολωνὸν Ἀττικῆς ἦλθεν, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ τελευτῆ τοῦ βίου αὐτῷ ἐγένετο.

91. Πύρρος¹ καὶ κύων.

Πύρρος, ὁ βασιλεὺς, ὀδεύων ἐνέτυχεν νεκρῷ ἀνδρὶ γεωργῷ. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν ἄροτρον², δρέπανον, σκαπάνη, κοπίς καὶ τομεὺς. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρακειμένου βήθρου κύων ἐκάθητο φρουρῶν τὸν νεκρὸν. Ὁ δὲ βασιλεὺς αἰσθόμενος κακούργημα γενόμενον τὸν μὲν νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι ἐν τάφρῳ, τὸν δὲ κύνα μεθ' ἑαυτοῦ παρέλαβεν.

Ὀλίγαις δ' ἡμέραις ὕστερον ἐν τῇ παλαίστρᾳ τοῦ θεά-

τρου διηγωνίζοντο. Πύρρος δ' ἐπὶ βάρου ἐκάθητο θεώμενος τὸν ἀγῶνα καὶ παρ' αὐτῶ ὁ κύων ἡσυχίαν ἤγεν. Ἰδὼν δ' ἐν τῇ παλαιστρᾷ τὸν φονέα τοῦ δεσπότη ἐπέδραμεν³ ἐπ' αὐτὸν μετὰ φωνῆς καὶ τοῦ ζωστῆρος ἐπελάβετο⁴. Ὁ δὲ τῇ ζύστρᾳ καὶ τῷ βάρτρῳ ἔπαιεν αὐτόν, ἀλλ' οὐδ' οὕτω ὁ κύων ἀπηλλάττετο. Πύρρος δ' αἰσθόμενος τὸ πρᾶγμα καὶ τεκμήριον τοῦτο νομίσας ἤγαγε τὸν φονέα στρατιώτην εἰς δικαστήριον, ἔνθα τὸ κακούργημα ὡμολόγησε. Διὸ ὑπὸ Πύρρου ἐκολάσθη.

92. Οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσε καὶ διὰ τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα εἰσέβαλεν, αἱ μὲν νῆες τῶν Ἀθηναίων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ἐβουλήθησαν κατὰ γῆν ἀπαντῆσαι¹ αὐτῶ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λακεδαιμόνιοι δὲ συνήγαγον τὸν στρατὸν ἐντὸς τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ διετείχισαν² αὐτὸν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Ἀθηναῖοι δὲ πεισθέντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους μὴ ὑπὸ τοῖς Μήδοις γενέσθαι ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἔφυγον καταλιπόντες ἐν τῶ παρόντι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παίδων εἰς Τροιζῆνα ἀπέβησαν, οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ ὄντες σὺν ταῖς τριήρεσιν εἰς τὸ μεταξύ τῆς Σαλαμῖνος καὶ Ἀττικῆς στενὸν ἔπλευσαν, ἔνθα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦν.

Ἐνταῦθα Εὐρυβιάδης, ὃς διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἡγεμονίαν³ τῶν νεῶν εἶχεν, ἐπίεζεν⁴ ἐν τῶ συνεδρίῳ τοὺς Ἀθηναίους πλεῖν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἔνθα καὶ ὁ στρατὸς ἤθροιστο. Θεμιστοκλῆς δ' ἀναστὰς ἀντέλεγε αὐτῶ. Ὁ δὲ τὴν βακτηρίαν ἤρεν ἐπ' αὐτόν καὶ εἶπεν. « ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους⁵ ραπίζουσι ». Θεμιστοκλῆς δ' οὐδὲν ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ ὀργῇ τοῦ Εὐρυβιάδου ἀπεκρίνατο· « Πάταξον μὲν, ἄκουσον δὲ ».

93. Ἄνῆρ κομπαστής¹.

Ἄνῆρ ἐπ' ἀναδρία ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὄνειδιζόμενος ἀπεδήμησεν ἐκ τῆς πόλεως.

Μετὰ δὲ διετίαν ἐπανελθὼν ἀλαζονεῖαν τοῖς πολίταις ἐπεδείκνυ· ἔλεγε γὰρ ὅτι διὰ μὲν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν μέγα ἐν τῇ ξένη ἐτιμᾶτο, ἐν Ῥόδῳ² δὲ κερδοσύνην τὴν μεγάλην εὐνοίαν τοῦ πλήθους ἐκτήσατο, ὅτι ταχυτῆτα ἐν τῷ δρόμῳ ἐπεδείξατο ἐξαίρετον, βάρος δ' ἦρε μέγα, πήδημα δ' ἤλατο³ τοσοῦτον, ὥστε μηδένα τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἐφικέσθαι. Ὅτι δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε μάρτυρας ἔφαινε τοὺς παρατυχόντας ἐν Ῥόδῳ.

Τῶν παρόντων μέντοι τις τὴν μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνεχόμενος λέγει· « Εἰ τὴν ἀλήθειαν λέγεις καὶ ἐπ' ἀρετῇ ἀξίαν ἐκτήσω ἐν τῇ ξένη, οὐδεμία ἔνδεια μαρτύρων ἐστίν. Ἴδου ἡ Ῥόδος καὶ τὸ πήδημα ».

94. Κύρου στρατήγιον¹.

Αἱ Σάρδεις πρωτεύουσα τῆς Λυδίας ἦσαν. Τὸ δὲ περὶ αὐτὴν πεδίον εὐφορον ἦν καὶ πολλαὶ πολίχλαι ἐν αὐτῷ κατεσκευασμέναι ἦσαν λαμπροῖς ναῖσκοις κεκοσμημέναι καὶ πολλοὺς ἀμπελῶνας ἔχουσαι. Περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτων πολλὰ κηπάρια καὶ δασύλλια ἦν πλήρη ἀνθέων καὶ δενδρυλίων, ἐν οἷς τὰ παιδία καὶ τὰ κοράσια διῆγε παίζοντα.

Τοῦτο τὸ πεδίον στρατήγιον τῆς ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην στρατείας Κῦρος κατέστησε καὶ ἐνταῦθα τοὺς συστρατεύσαντας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν συνήθροισεν. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα παρεσκευάστο, ἐκάλεσε Πρόξενον τὸν Βοιωτίον παραγενέσθαι ὡς εἰς Πισίδας² βουλόμενος στρατεῦσθαι.

Ἦκον δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ Σοφαίνετος ὁ Στυμφάλιος³ καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιοὺς καὶ ὁ Ἀρίστιππος ὁ Θετταλὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς καὶ ὁ Μένων ὁ Θετταλὸς ἔχων Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Μεθ' ἡμέρας δὲ τριάκοντα ἦκε καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἔχων πελταστάς Θορᾶκας καὶ τοξότας Κρήτας.

Ἐγένετο δ' οἱ ἐκ πάσης Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι, Μεσσήνιοι, Ἀρκάδες, Τεγεᾶται, Μιλήσιοι, Ἐφέσιοι, Λαμψακηνοί, Κυζικηνοί, Ταραντῖνοι, καὶ ἄλλοι φυγάδες Ἑλληνες Ἀσιανοὶ εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ μυρίους.

95. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ξέρξου.

Ἀπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων ἀθύμως καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν, Ἀθηναῖοι καίπερ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες¹, ἐξόν² αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρὰ Ξέρξου δωρεάς, οὐδ' ἀσμένως πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς βαρβάρους ὤρμησαν³, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. Ἠγοῦντο γάρ, ἐπιφαινομένου τοῦ κινδύνου ἐκ τοσαύτης στρατιᾶς, ταῖς μὲν τοπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ ἀξιούσαις προεστάναι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐξεῖναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους.

96. Λόγοι ἀρετῆς πρὸς Ἡρακλέα.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. Πάντα δυνατὰ καὶ κατορθωτὰ, εἷς τις πονεῖ. Εἰ βούλει σοι τοὺς θεοὺς ἕλωσ εἶναι, θεραπευτέον αὐτούς. Εἰ τοῖς φίλοις ἐθέλεις ἀγαπητὸς εἶναι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον. Εἰ ὑπὸ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, ταύτην ὠφελητέον. Εἰ τῇ Ἑλλάδι ἀξιοῖς θαυμαστός¹ εἶναι ἐπ' ἀρετῇ, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν². Εἰ βούλει τὴν γῆν ἀφθόνους καρποὺς φέρειν, ταύτην θεραπευτέον. Εἰ οἶε ἀπὸ βοσκημάτων δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον. Εἰ διὰ πολέμου βούλει τοὺς φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς τοῦ πολέμου τέχνας μαθητέον καὶ ἀσκητέον. Εἰ δὲ βούλει καὶ τῷ σώματι δυνατὸς εἶναι, ἐθιστέον ὑπηρετεῖν τὸ σῶμα τῇ γνώμῃ³ καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρῶτι· πάντα γὰρ ταῦτα μαθητά⁴ ἐστί.

97. Ὁ Λυκοῦργος περὶ τῶν κακῶν νέων.

Λοιπὸν τοῦ Λυκοῦργου καὶ τόδε ἀγασθῆναι¹, τὸ κατεργάσασθαι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιλήσιμον εἶναι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ νόμων. Ἐκεῖνος τοίνυν λαμπρὰν μὲν τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις παρεσκεύασε, φανεράν δὲ τὴν κακοδαιμονίαν τοῖς κακοῖς καὶ βλαβεροῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ ἐριστικοὶ καὶ μιαροὶ² νέοι ἐπὶ κλησιν³ μόνον ἔχουσι κακοὶ εἶναι, ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ πάντες μὲν μνημονες τῶν κακῶν πράξεων τῶν νέων εἰσὶ, οὐδεὶς δὲ φρόνιμος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγοράζει⁴ τῷ κακῷ οὐδὲ γυμνάζεται. Πᾶς δὲ τις αἰσχυνθεὶς ἂν τὸν μὴ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον τῇ πόλει σύσκηνον παραλαβεῖν ἢ ἐν παλαίσματι συγγυμναστήν.

Πολλάκις δ' ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς ἐπονειδίστους χώρους

φυγὰς ἀπελαύνεται καὶ μὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ. Οἱ δὲ μάχιμοι νέοι οὕτω νοήμονές⁵ εἰσιν, ὥστε προαιροῦνται θάνατον ἀντὶ τοῦ ἐπονειδίστου τούτου βίου.

98. Ἡ γῆ τῶν μακάρων¹.

Αὕτη ἡ πόλις χρυσῇ πᾶσα, τὸ δὲ τεῖχος περικεῖται σμαράγδιον, πύλαι δ' ἀργυραῖ καὶ σιδηραῖ εἰσιν ἑπτὰ, τὸ δ' ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη². αἱ δ' ἐν αὐτῇ αὐλαιοὶ³ οἰκίαι εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ βωμοὶ ἔνεισι λίθινοι, ἐφ' ὧν τὰς ἐκατόμβας⁴ ποιοῦσι. καὶ ἡρῶα δὲ μαρμάρια ἴδρυται, ἐφ' ὧν ἀναγεγραμμένα ἐστὶ τὰ λαμπρὰ παππῶα ὀνόματα. Περὶ δὲ τὴν πόλιν ὑλήεντα ἄλση περικεῖται καὶ δινήεις ποταμοὶ ἀρωματώδης ῥεῖ.

Ἡ δὲ κύκλω ὄρεινὴ χώρα πᾶσι μὲν ἀνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις καὶ σκιεροῖς τέθλην⁵. Αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι ἐν ταῖς ὄρειναῖς κλιτύσι φύονται ἐτήσιαι, τοὺς δ' ἄλλους καρπούς καὶ ὀπώρας φέρει μηνιαίους· ἀντὶ δὲ τοῦ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτους ἐτοίμους φύουσι. Πηγαὶ δ' ὕδατος θαλασσίου καὶ ποσίμου πολλαὶ εἰσὶ καὶ ποταμοὶ γαλακτώδεις πάμπολλοι τὴν χώραν διατέμνουσι. Πᾶσαι δὲ αἱ ἡμέραι οὕτω λαμπραὶ εἰσιν, ὥστε ἡ σημερινὴ οὐδὲν διαφέρει τῆς χθεσινῆς.

99. Διάλογος Σωκράτους καὶ Φαῖδρου.

Σωκράτης. Πόθεν, ὦ Φαῖδρε, ἔρχει; πολλάκις γὰρ σε εἶδον ἐντεῦθεν ἰόντα.

Φαῖδρος. Μεγαροῖ μὲν, ὦ Σώκρατες, διέτριψα τέτταρας ἡμέρας. Ἐκεῖθεν δὲ Θήβαζε ἤλθον, ἔνθα ὀλίγας ἡμέρας διέμεινα. Νῦν δ' Ἀθήνησι τὸ λοιπὸν διατρίψω.

Σωκράτης. Ἄλλοτε μὲν πρότερον οὐδέποτε ἠδυνήθην

διαλεχθῆναί σοι. νῦν δ' εἰ βούλει καὶ μὴ σε ὑπερβαλ-
λόντως βία κατέχει, δεῦρο ἴωμεν κατὰ τὸν Ἰλισσὸν καὶ
διαλεχθῶμεν· ἄλλως ἀναβάλωμεν ἐς αὔριον.

Φαῖδρος. Ἄγωμεν δὴ, ἐπεὶ δῆποτε καὶ ἀμισθί³ ἢ διδα-
σκαλία γενήσεται μοι. Μὴ δ' ὅμως οὕτως ἄγαν σπεῦδε·
ἔοικας⁴ γὰρ τροχάδην καὶ οὐ βάδην ἰέναι.

Σωκράτης. Σπεύδω πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλά-
τανον, ὑφ' ἣν σκιά ἐστι μεγάλη καὶ πνεῦμα⁵ μέτριον,
πρὶν τινὰς ἄλλους ταύτην κατασχεῖν.

100. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντα.

Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης προστάτης τῆς πόλεως ὦν βού-
λεται ταύτην εὐδαίμονα ποιῆσαι. Ἐοικεν οὖν ἀγωνιστῇ φι-
λοτιμουμένω¹ τὸ μέγιστον ἔργον κατορθοῦν. Τούτῳ τις
παραινῶν εἶποι ἄν· « Ἴσθι², ὦ φίλε, τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλο-
πρεπέστατον ἀγώνισμα ἀγωνιζόμενος. Πρῶτον μὲν καλῶς
ἄρχων κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχο-
μένων· ἐφίλοῦ γὰρ καὶ πρότερον· ἄλλως οὐκ ἂν ἤρξας³ τῆς
πόλεως, οὐδ' ἂν ἔλαβες τοσαύτην ἰσχύν, οὐδ' ἂν εἶχες το-
σοῦτον πλῆθος συμμάχων προθύμων συμπρᾶξαι σοι. Ἐπειτα
πάντες τὴν σὴν νίκην ἀνακηρύττοιεν ἂν καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν
ὑμνοῖεν ἂν. Πᾶς δ' ὁ παρῶν σύμμαχος ἂν εἴη σοι καὶ δημο-
σία θαυμάζοιεν ἂν σε τῆς ἀρετῆς. Ἐργάζου καὶ πειρῶ τοὺς
πολίτας εὖ ποιεῖν. Περίβλεπτος⁴ δ' οὕτω καὶ θαυμαστός
ὦν ἀγαπῶ ἂν ὑπὸ πολλῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἂν
σχοίης συμμάχους. Τοῖς δὲ συμπράττουσί σοι μηδέποτε
παύου λέγων· « ὦ φίλοι, ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας
τῆς πόλεως καὶ ποιῶμεν αὐτὴν μὲν εὐνομεῖσθαι, τοὺς δὲ
πολίτας εὖ πράττειν. Ὁ θεὸς δ' εἴη ἡμῖν βοηθός ».

101. Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη¹.

Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη πασίγνωστα ἦν τὸ πάλαι διὰ τε τὸ μέγεθος² καὶ ὕψος, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς δάση ἔγεμεν ἰοβόλων θανατηφόρων ὕφρων. Ἐνῆν δ' ἐν αὐτοῖς ζῶα παντοδαπά ἄγρια, ὄνοι ταχύποδες καὶ στρουθοὶ καὶ ἄλλα, ἃ οἱ ξιφομάχοι θηρευταὶ ἐθήρευον. Ὑλοτόμοι δ' ἐκ τῆς ὕλης διπήχεις καὶ τετραπήχεις δοκοὺς ἐξῆγγον, ἐξ ὧν νεωσοίκους³ κατασκεύαζον. Καὶ γαιάνθρακας δ' ἡ γῆ παμπόλλους ἐξέφερε.

Πολλῶν δ' ὄντων τῶν δρυμῶν, ἐν τοῖς παλαιοῖς φασὶ χρόνοις ὑπὸ νομέων τὴν ὕλην πυρίκαυσον γενέσθαι καὶ καῆναι τὴν ὄρεινὴν χώραν. Διὸ συνέβη πυροεἰδῆ⁴ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ταύτην καὶ καῆναι τὴν γῆν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν ὄρη Πυρρηναῖα ἐκλήθη, ἡ δ' ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἀργύρω ἐρρύη⁵ καὶ πολλοὶ ῥύακες καθαροῦ ἀργύρου ἐγένοντο⁶. Τὴν ἀξίαν δ' αὐτοῦ ἀγνοοῦντες οἱ γηγενεῖς τοῖς Φοίνιξιν ἐδίδασαν ἀντ' ἄλλων τινῶν φορτίων οὐκ ἀξιολόγων. Διὸ οἱ Φοίνικες πολυτάλαντοι ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο.

102. Θεμιστοκλῆς.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους οὕτω φιλότιμος, μεγαλοπράγμων¹ καὶ πρὸς δόξαν παράφορος ἦν, ὥστε νέος ἔτι ὢν μετὰ τὴν εὐκλεῖα ἐν Μαραθῶνι νίκην τῶν Ἀθηναίων σύννους ἐωρᾶτο καὶ ἄγρυπνος τῆς νυκτὸς διέμενε καὶ τοὺς συνήθεις πότους τῶν νέων παρητήθη². Κατὰ μόνας δ' αἰεὶ ἐπορευέτο, ὥστε ἐδόκει ὡσπερ τις ἐχέμυθος³ καὶ κρυφίνους εἶναι.

Ἐρωτώμενος οὖν διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἥθους ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐφῆ αὐτὸν καθεῦδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐπεὶ δὲ τὰ πολιτικά ἔπραττεν⁴, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὄντο τὴν ἐν Μαραθῶνι ἦτταν τῶν βαρβάρων πέρασ εἶναι τοῦ πολέμου,

Θεμιστοκλῆς δὲ προύλεγε ταύτην ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων. Διὸ συνέπεισεν Ἀθηναίους ἐκ τῆς Λαυρεωτικῆς⁵ προσόδου ναῦς κατασκευάσαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀξιολόγους ναυβάτας⁶ τούτους ἐποίησε.

Τούτῳ τῷ στόλῳ κατεναμάχησε Ξέρξην ἐν Σαλαμῖνι καὶ τοῦτον ἠνάγκασε φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καίπερ τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ἀθραύστου καὶ ἀξιολόγου διαμεινάσης. Διὰ τοῦτο δ' ὁμοίως ἡμιθέῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτιμᾶτο.

103. Περσέπολις ἢ πρωτεύουσα Περσῶν.

Περσέπολις μητρόπολις οὔσα τῶν Περσῶν εὐειδεστάτη¹ καὶ εὐδαιμονεστάτη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἦν. Οὐκ ἀνοίκειον² δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυτελῶν βασιλείων βραχέα διελθεῖν³.

Ταῦτα ἀξιόλογον ἄκραν εἶχεν, ἦν τεῖχος τρίτην περιλάμβανεν ἐπάλξεσι⁴ κατακεκοσμημένον. Τὸ δεύτερον δὲ τεῖχος κατασκευὴν ὑπεράνω τοῦ πρώτου ὁμοειδῆ τῷ προειρημένῳ εἶχεν, ὕψος δὲ διπλάσιον· ὁ δὲ τρίτος περίβολος τετράπλευρος ἦν καὶ κατεσκευασμένος πρὸς διαμονὴν⁵ αἰώνιαν. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄρει οἱ πολυώνυμοι ἔκπαλαι τάφοι τῶν βασιλέων ἦσαν, οὓς προσεκύνουν οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι. Οἱ τάφοι οὗτοι ἐν πέτραις ἐλλελαξευμένοι⁶ ἦσαν πρόσβασιν⁷ μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες, ἐδέχοντο δὲ τὰς ταφὰς δι' ὀργάνων χειροποιήτων. Πλεῖστοι δ' ἐν αὐτοῖς θησαυροὶ ἐνήσαν πρὸς τὴν παραφυλακὴν τῶν χρημάτων εὐθετοῖς⁸ κατεσκευασμένοι, οὓς φρουροὶ ἐνυκτοφυλάκουν.

Ταῦτα τὰ βασίλεια Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τιμωρῶν τοῖς Ἑλλησιν, ὅτι ἀρκείων τὰ ἱερὰ καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.

104. Ξενοφῶν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

« Ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῶν χωρῶν, ἃς διερχόμεθα, τῶν κρατούντων ἐστὶ¹. Σκεψόμεθα τοίνυν, ὅπως ἂν ἀσφαλέστατα πορευοίμεθα² καὶ ὅπως ἂν κράτιστα μαχοίμεθα, εἰ δέοι μάχεσθαι. Συμβουλευῶ οὖν κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ³, ἀλλὰ πορευόμεθα, ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰς σκηναὶς κατακαῦσαι. Δέδοικα γάρ, μὴ ἀντὶ τοῦ συνωφελεῖν ἐμποδῶν ἡμῖν γένωνται κατὰ τὴν πορείαν. Ἐπειτα τῶν ἄλλων σκευῶν ἀπαλλάξωμεν τὰ περιττά, πλὴν ὅσα ἔχομεν πολέμου ἕνεκα ἢ σίτων ἢ ποτῶν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν ὕπλοις ὦμεν⁴, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσιν· ἐπίστασθε γάρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἡττώμεθα, πάντα ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, ἣν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους σκευοφόρους ἡμετέρους ἔξομεν».

105. Πῶς Ξενοφῶν μετέσχε τῆς στρατείας Κύρου.

Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν Προξένου ἀνεκοινώσατο Σωκράτει, ὅτι βουλεύοιτο πορεύεσθαι πρὸς Κῦρον. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τὸ γενέσθαι αὐτὸν φίλον Κύρῳ εἶη ὑπαίτιον καλοῦ τῇ πόλει συνεβούλευσεν ἀνακοινώσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν οὖν Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνοι θεῶν θύων κάλλιστα καὶ ἄριστα ἂν ἔλθοι τὴν ὁδόν¹, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ εἰ σωθείη καλῶς πράξας². Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, οἷς θεοῖς θύοι.

Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθεν, εἶπε τῷ Σωκράτει, ὁ ὁ θεὸς παραγγέλλει. Ὁ δ' ἀκούσας ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐρωτῶν πρῶτον, πότερον λῶν εἶη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλὰ

αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι πυθάνοιτο, ὅπως ἂν κάλλιστα πο-
ρευθεῖη. Ξενοφῶν μέντοι θυσάμενος, ὡς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν,
ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πιρόξενον, παρ' οὗ
συνεστάθη Κύρω.

106. Μιθριδάτης¹ καὶ Ἑλληνες.

Ἄριστοποιούμενοι² τοῖς Ἑλλησιν ἀγγέλλεται ὅτι Μι-
θριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα ἔρχεται. Οὗτος ἀφικό-
μενος λέγει ὧδε· « Δῆλον ὑμῖν, ὦ Ἑλληνες, ὅτι καὶ Κύρω
πιστὸς ἦν καὶ ὑμῖν νῦν εὐνοῦς. Λέξατε οὖν πρὸς με ὡς φίλον
καὶ εὐνοῦν, τί ἐν νῶ ἔχετε ».

Βουλευομένοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν³ ἀποκρίνασθαι
τάδε. « Ἡμῖν δοκεῖ διαπορευέσθαι τὴν βασιλέως χώραν ὡς
ἀσινέστατα⁴. Ἦν μέντοι τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ διακωλύη, ἀνάγκη
διαπολεμεῖν αὐτῷ, ὡς οἶόν τε κράτιστα ».

Ἐκ τούτου Μιθριδάτης ἐπειρᾶτο πείσαι ὡς ἄπορον εἶη
σωθῆναι, ἄκοντος βασιλέως. Ἐνθα δὲ δῆλον ὅτι ὑπόπεμπτος⁵
εἶη. Ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα⁶
ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἂν ἐν τῇ πο-
λεμῖα εἶεν.

107. Παραγγέλματα.

Μηδένα φίλον ποιῶ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται¹
τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σὲ γενέσθαι
τοιούτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε. Μὴ γίγνου μὲν ταχὺ
φίλος, γενόμενος δὲ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γὰρ αἰσχρὸν
μηδένα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἑταίρους μεταλλάττειν. Ὀμι-
λητικὸς² ἴσθι μὴ φιλόνηκος πρὸς πάντας ὄν, μηδὲ πρὸς τὰς
τῶν πλησιάζόντων³ ὁργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως

ὀργιζόμενοι τυγχάνωσι. Μὴ νομίσης τὴν ἐπιμέλειαν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν πρὸς τὸ βελτίους καὶ φρονιμωτέρους ἡμᾶς γενέσθαι. Μηδὲ καταγνῶς⁴ τῶν ἄλλων ἄνοιαν, ὅταν νομίζωσιν οὐδὲν ἂν ὠφελεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς ἀρετὴν., ἀλλὰ μηδέποτε παύσῃ διδάσκων ὅτι ἡ παιδείσις καὶ ἡ ἐπιμέλεια μάλιστα τὴν ἡμετέραν φύσιν δύνανται εὐεργετεῖν. Διὰ τοῦτο πλησίαζε μὲν τοῖς φρονιμωτάτοις, καὶ μηδενὸς οἴου ἀπείρως ἔχειν⁵, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς. Οὕτω ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν ἔσει.

108. Γ α λ ἄ τ α ι.

Τὸ Γαλατικὸν ἔθνος εὐγενὲς καὶ φιλοπόλεμον ἦν, εὐδόκιμον¹ δὲ τῇ ἵππικῇ μάλιστα τέχνῃ. Τοῖς τρόποις οἱ Γαλάται οὐ κακοήθεις², ἀλλ' ἀπλοῖ ἦσαν, πολὺ δ' ὅμως τὸ ἀνόητον καὶ φιλόκοσμον³ ἦν αὐτοῖς. Τοῖς σώμασι μὲν πάνυ εὐμήχεις καὶ μακρόχειρες ἦσαν, ταῖς δὲ σαρξὶ κάθυγροι καὶ λευκοί. Ὅρεσίτροφοι δ' ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ὤκουν ἐν χειροποιήτοις ξυλίναις οἰκίαις καὶ ὑπὸ δημογερόντων⁴ διωκοῦντο.

Ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις, ἐν αἷς καὶ ἱερομάντεϊς ἠκολούθουν, ἐχρῶντο ἄρμασιν, ἃ ἠνίοχον καὶ παραβάτην εἶχε. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας μάχας εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι εἰς μονομαχίαν τοὺς ἀρίστους τῶν ἀντιπεταγμένων. Τὰ ἐν ταῖς μάχαις σχῆλα⁵ ἐλαφυραγωγῶν παιανίζοντες καὶ ἄδοντες καὶ ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσήλουν⁶, ὥσπερ ἐν θήρᾳ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δ' εὐκλεῶν πολεμίῶν τὰς κεφαλὰς ἐν λάρνακι ἐτήρουν καὶ τοῖς ξένοις ἐπεδείκνυσαν.

Οἱ νέοι τὰ ἤθη εὐμετάβολοί εἰσι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιθυμίας ἀψίκοροι¹. Γίνονται δὲ μάλιστα οἱ πρωτότοκοι ὀξύθυμοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ νεώτεροι φιλόνοικοι. Πολλοὶ τῶν νέων εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν εἰσὶ καὶ προσηγεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῖς δυστυχίαις δ' αὐτάρχεις² καὶ ἥκιστα φιλοχρήματοι· συνελόντι δ' εἰπεῖν³ εὐήθεις⁴ καὶ οὐ κακοήθεις, εὐέλπιδες, φιλόσοφοι, φιλοίκειοι καὶ φιλέταιροι· τινὲς δ' ὅμως φύσεώς εἰσι πονηρᾶς, ὥστε κακοῦργοι καὶ πανοῦργοι καὶ ἐπίβουλοι⁵ τοῖς ἄλλοις γίνονται.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἐλαφος καὶ κυνηγοί.

Ἐλαφος ἔβοσκει¹ εἰς² ἄμπελον. Ἐκεῖ κάποτε κυνηγοὶ ἐκυνηγοῦσαν³. Ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ἔλαφον ἦτο σοβαρός⁴.

Διὰ τοῦτο καταφεύγει κάτω⁵ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κυνηγοὶ βαδίζου⁶ πρὸς τὴν ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν⁷ εὐρίσκουν τὴν ἔλαφον καὶ φεύγου⁸. Ἡ ἔλαφος τότε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε⁸ καὶ κατέτρωγε⁹ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Οἱ κυνηγοὶ ἀκούου¹⁰ τὸν θόρυβον τῶν φύλλων· γυρίζου¹⁰ λοιπὸν¹¹ καὶ φονεύου¹² τὴν ἔλαφον. Αὕτῃ δέ, ἐνῶ ἀπέθνησκεν, ἔλεγε· « Δίκαια παθαίνω, διότι ἔβλαπτον τὸν σωτῆρά μου ».

2. Ὑποδοχὴ εἰς τὸν Κικέρωνα¹.

Ἦτο βράδυν² καὶ ὁ Κικέρων ἀνέβαινε πρὸς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ συμπολιταὶ ἐπήγαινον³ μαζί του ὄχι μὲ σιωπὴν ἀλλὰ μὲ⁴ φωνὰς καὶ μὲ κρότους καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν Κτίστην τῆς Ρώμης.

Φῶτα⁵ τοὺς δρόμους ἐφώτιζον⁶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐτοποθετοῦσαν⁷ λαμπάδια ἐπάνω⁸ εἰς τὰς θύρας, τὰ δὲ κοράσια καὶ ἀπὸ⁹ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἔβλεπον¹⁰ τὴν πομπήν. Οἱ δὲ συμπολιταὶ καὶ στρατηγοὶ ἔλεγον· « Ὁ ἄθρωπος οὗτος εἶναι ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῆς χώρας ».

3. Ἡ ἀρετὴ πρὸς Ἡρακλέα.

Ἐγὼ συναναστρέφομαι¹ μὲν μὲ θεοὺς, συναναστρέφομαι δὲ μὲ ἀνθρώπους καλοὺς². Ἔργον δὲ οὔτε θεῶν, οὔτε ἀνθρώπων γίνεται χωρὶς³ ἐμέ. Ἀπολαύω δὲ σεβασμοῦ⁴ καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν καὶ ἀπὸ τῶν καλοῦν ἀνθρώπων. Καὶ πάντοτε ἐνομιζόμεν καὶ τώρα εἶμαι ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς εἰς τοὺς ἐργατικoὺς⁵ τεχνίτας, πιστὴ δὲ σύντροφος εἰς τοὺς οἰκογενειάρχας⁶, βοηθὸς δὲ καλὴ εἰς τοὺς ὑπηρέτας⁷.

Οἱ φίλοι μου δὲν εἶναι λαίμαργοι, ἀλλ' ὑπομένουν⁸ καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν νέοι εὐχαριστοῦνται⁹ διὰ τὰ ἔργα καὶ χαίρουν¹⁰ διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εὐχαριστοῦνται¹¹ διὰ τὰς ἐξαιρέτους τιμὰς τῶν νέων.

4. Τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθὰ.

Ἡ ἀσχολία¹ μὲ τὴν γεωργίαν γεμίζει ἀπὸ χαρὰν² τοὺς γεωργούς καὶ ἐπιφέρει αὐξήσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ οἴκου καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωμάτων· διότι οἱ γεωργοὶ ζοῦν εἰς τὴν ὑπαίθρον καὶ καλλιεργοῦν μὲ τὰ βόδια τοὺς ἀγρούς, βόσκουν δὲ ἀγέλας βοδιῶν καὶ ἀλόγων. Διὰ τοῦτο ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς γεωργούς γίνονται ἵππεῖς ἔξοχοι.

Μερικοὶ³ δὲ ἀπ' αὐτοὺς ὑλοτόμοι εἶναι καὶ μὲ τοὺς πελέκεις εἰς τὸ πλησίον δάσος⁴ κόπτουν ξύλα καὶ κτίζουν μὲ αὐτὰ καλύβας· ἄλλοι δὲ εἶναι ψαράδες καὶ ψαρεύουν ψάρια εἰς τοὺς ποταμούς.

Ὅτε τὰ σιτηρὰ ὠριμάζουν καὶ αἱ πλαγιαί⁵ τῶν λόφων γεμίζουν ἀπὸ ἀμπέλια, ἡ φύσις στολίζεται⁶. Αὐτὰ παρέχουν ἄφθονα ἀγαθὰ εἰς τοὺς γεωργούς, ὥστε ζοῦν οὗτοι ὅμοιοι μὲ βασιλεῖς⁷.

Ἐνίοτε ὅμως καταστροφαί συμβαίνουν εἰς τοὺς στάχεις καὶ τὰ σταφύλια, διότι παρουσιάζονται διάφοροι ἀσθένειαι καὶ πολλάκις ποντικοὶ καταστρέφουν τὰ σπαρτά⁸.

5. Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Σκιλλοῦντα.

Ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται μὲ¹ τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον κτήμα² πλησίον τῆς Ἥλιδος, τὸν Σκιλλοῦντα.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶχεν ὠραῖον κλίμα καὶ μεταξύ³ τῶν φάραγγων καὶ κοιλάδων ὑπῆρχον μικραὶ πεδιάδες. Ἐδῶ ὁ Ξενοφῶν ἠσχολεῖτο⁴ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἔτρεφε κατσίκια, βόδια, κόττες.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατασκευάζει ναὸν καὶ βωμὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ στήνει⁵ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας διάφορων θεῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος οἱ κάτοικοι, γείτονες τοῦ κτήματος, προσέφερον θυσίαν καὶ ἐστεφάνωνον⁶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς μὲ στέφανα καὶ ταινίας⁷· εἰς δὲ τὰς φάραγγας ἐκυνηγοῦσαν τὰ παιδιὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν διάφορα θηρία, ἀγριοχοίρους, ζαρκάδια⁸ καὶ ἐλάφια.

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε στήλη μὲ τὰ γράμματα « Ἱερὸς ὁ τόπος τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι ».

6. Ἄρχων πρὸς ὑπηκόους.

« Ἄνδρες πολῖται, σᾶς ὑπόσχομαι¹, ὅτι θὰ διοικήσω² διὰ τὸ καλὸν τῆς πόλεως. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ σᾶς θὰ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγροὺς ἡσύχως, θὰ κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση ἐλευθέρως καὶ θὰ ζοῦν³ εὐτυχεῖς.

« Τοὺς χρηστοὺς πολίτας θὰ βραβεύω, τοὺς δὲ κακοὺς θὰ

παύσω νὰ βλέπτουν τὴν χώραν. Τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν θὰ ἐκπαιδεύσω, ὅπως ἀνέθρεψα τοὺς υἱοὺς μου ἀνταξίως τῶν πατέρων, ὥστε νὰ πιστεύσετε ὅτι εἶμαι πραγματικὸς πατὴρ τῆς χώρας.

« Ἐάν ποτε ἐκστρατεύσω ἐναντίον τῶν ἐθχρῶν, ἐλπίζω ὅτι προθύμως ὅλοι θὰ συγκινδυνεύσετε. Μὲ γνωρίζετε δὲ καλῶς, διότι μαζί σας ἔζησα ἕως τῶρα καὶ συνεκινδύνευσα μετὰ ξὺ τῶν πρώτων¹ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πόλεως. Ἐάν οὕτω διοικῶ καὶ εἴσθε πρόθυμοι, τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ εἶμαι καλὸς ἄρχων ».

7. Κάλλος τοπίου:

Εἰς μίαν¹ νῆσον ὑπῆρχον πλησίον² μὲν τῆς παραλίας³ ὠραῖοι λιμένες, εἰς δὲ τὴν μεσόγειαν λειβάδια καὶ φάραγγες. Ἦσαν δὲ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλουδία καὶ πτηνά, ἀηδόνια, τρυγόνια. Ποταμοὶ δὲ πλάτους καὶ βάθους ἀρκετοῦ⁴ διέσχιζον τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας. Μικροὶ δὲ ρύακες με⁵ νερὰ κρύα ἐπότιζον⁶ τοὺς κήπους καὶ τὰ λειβάδια. Ὁ ἀέρας ἦτο ἐλαφρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα⁷, ὥστε ἡ διαμονὴ ἦτο εὐχάριστος. Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ ὄρμου ἦσαν οἰκίαι λαμπραί, τὰς ὁποίας ἐθέρμαινε καὶ περιέλουεν ὁ ἥλιος μετὰ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς καὶ πολλάκις κατέβαινον εἰς τὴν παραλίαν καὶ μετὰ πλοῖα ὠραῖα ἐπικοινωνοῦσαν⁸ μετὰ τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων.

8. Χειμῶν καὶ ἀνοιξίς.

Ὁ χειμῶν¹ περιγελοῦσε² τὴν ἀνοιξίν, διότι³, μόλις παρυσιάζεται⁴ αὕτη, οὐδεὶς ἡσυχάζει, ἀλλ' ἄλλος μὲν πηγαίνει

εις τὰ λειβάδια καὶ τὰ δάση, ἄλλος κόπτει λουλούδια καὶ κρύ-
νους, κανεὶς δὲ δὲν μένει εἰς τὴν οἰκίαν⁵. Ἄλλοι πάλιν ἐπι-
βιβάζονται πλοίου, διαπλέουν πελάγη καὶ πηγαίνουν πρὸς
ἄλλους ἀνθρώπους, κανεὶς δὲ δὲν δίνει προσοχὴν εἰς τοὺς ἀνέ-
μους καὶ τὸ νερὸ τῶν βροχῶν. « Ἐγὼ δέ », εἶπεν, « ὁμοιάζω⁶
μὲ ἄρχοντα καὶ κύριον, ὁ ὁποῖος προστάσσει τοὺς ἀνθρώπους
νὰ κοιτάζουν⁷ πρὸς τὴν γῆν καὶ νὰ τρέμουν τὸν οὐρανόν ».

Ἡ δὲ ἀνοιξὶς λέγει. « Ἀλήθεια ἀπὸ σὲ μὲν οἱ ἄνθρωποι
εὐχονται νὰ ἀπαλλαγῶν⁸ εὐχαρίστως⁹, ἐμὲ δὲ καὶ ἀποῦσαν
ἀναφέρουν¹⁰ καὶ μόλις³ παρουσιάζομαι, χαίρουν¹¹ ».

9. Κροῖσος καὶ Ἄτυς.

Ὁ Κροῖσος εἶχε δύο υἱούς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν εἷς εἶχε
γεννηθῆ ἐκ φύσεως¹ κωφός, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ὑγιής καὶ ὠνο-
μάζετο Ἄτυς.

Ὁ πρῶτος ἔμενε² εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ὁ πατήρ του εἶχε
πιστεύσει ὅτι δὲν ἦτο πλασμένος³ ἐκ φύσεως νὰ ἄρχῃ. Τὸν δὲ
Ἄτυν εἶχεν ἐκπαιδεύσει καλῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὄνειρον τοῦ προεἶπεν⁴ ὅτι ὁ υἱός του θὰ κινδυ-
νεύσῃ, λέγει εἰς αὐτόν. « Παιδί μου, πολλὰς φορὰς ἔχεις κυνη-
γήσει καὶ ἐκστρατεύσει, ἐφεξῆς θὰ περιποιῆσαι τοὺς ἀγρούς,
διότι ἀρκετὰ ἔχεις κινδυνεύσει ».

Κατ' αὐτόν τὸν χρόνον⁵ ἔρχεται εἰς Σάρδεις ὁ Ἄδρα-
στος καὶ λέγει εἰς τὸν Κροῖσον. « Ὡ βασιλεῦ, ἔχω φονεύσει
χωρὶς νὰ θέλω⁶ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ὁ πατήρ μου μὲ ἔχει
φυγαδεύσει ἐκ τῆς πατρίδος. Σὲ παρακαλῶ νὰ μένω πλη-
σίον σου ».

Ἔτσι ἔμενε ὁ Ἄδραστος εἰς Σάρδεις. Αὐτὸς δὲ ἦτο αἰ-
τία τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτυος.

10. Ἡ Γαλατία¹.

Ἡ Γαλατία τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο χώρα εὐτυχημένη², διότι εἶχε κάθε εἶδους³ προϊόντα. Εἰς τὰς πολιτείας καὶ εὐφόρους πεδιάδας ἐκαλλιέργουν τὸν σῖτον, τὰ ὄσπρια καὶ τὰ ἀμπέλια, ἔσκαπτον⁴ δὲ εἰς τὸ ἔδαφος βαθεῖς βόθρους καὶ ἔβγαζον διάφορα μέταλλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἀπὸ αὐτὰ κατεσκεύαζον παχεῖς κρίκους ὀλοχρύσους⁵ καὶ ἐφόρουν⁶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες γύρω ἀπὸ τὸν λαϊμόν.

Πρὸς τούτοις διέσχιζον⁷ τὰς πεδιάδας πλατεῖς καὶ βαθεῖς ποταμοί, οἱ ὁποῖοι⁸ εἶχον τὰς πηγὰς ἀπὸ λίμνας βαθείας καὶ ἀπὸ δασώδη βουνά. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχύνοντο⁹, ὅπως σήμερον, ἢ εἰς τὸ πέλαγος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἢ εἰς τὸν Ὠκεανόν. Μὲ πλοῖα δὲ οἱ ἔμποροι μετέφερον τὰ φορτία ἀπὸ¹⁰ αὐτοὺς τοὺς ποταμοὺς ἀπὸ μίαν χώραν εἰς ἄλλην καὶ ἔτσι ὀλίγα μόνον ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ ξηρᾶς¹¹.

11. Ἡ Βρετανικὴ¹.

Ἀπέναντι² τῆς Γαλατίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ³ ὑπάρχουν νησιὰ γεμάτα ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ αὐτὰ⁴ εἶναι μία ἡ Βρετανικὴ γεμάτη ἀπὸ δάση, εἰς μερικὰ δὲ μέρη⁵ βραχώδης. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι ὅμοιον μὲ τρίγωνον⁶ καὶ ἔχει ὄχι ὀλίγας ἐκτεταμένας⁷ πεδιάδας. Ποταμοὶ δὲ βαθεῖς πολλῶν πήχεων⁸ πλάτους διέσχιζον ὅλας τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι⁹ παράγουν σῖτον, γλυκεῖς καὶ ἀφθόνους καρποὺς καὶ ὅλα τὰ προϊόντα. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμάτος ἀπὸ σύννεφα συνήθως, ὥστε ὁ ἥλιος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν¹⁰ φαίνεται δι' ὀλίγας ὥρας.

Ἐδῶ ἔξων τὸν παλαιὸν καιρὸν φυλαὶ ἐντόπια¹¹ εἰς κοινοὺς πτωχικὰς. Εἶχον δὲ οἱ κάτοικοι ἀρκετὸν μὲν μῆκος¹²,

συνηθείας δὲ βαρβαρικής. Τὰς πόλεις ἔκτιζον ὡς ἐξῆς. Ἐφραττον μὲ δένδρα κύκλον μεγάλου χώρου καὶ ἐδῶ¹³ ἕμενον μὲ τὰ ποίμνια, μὲ γίδια, μὲ πρόβατα, μὲ παχείας ἀγελάδας καὶ μὲ βόδια. Ἦρκοῦντο δὲ εἰς ὀλίγην τροφήν¹⁴.

12. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Κατανοεῖ¹ τις τὴν πρόνοιαν τοῦ θεοῦ, ὅταν ρίπτῃ βλέμμα² πρὸς τὸ σύμπαν.

Ὁ εὐρύς οὐρανός, ποῦ περικλείει³ τὸ σύμπαν, αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἡ σελήνη, ποῦ φωτίζει μὲ τὸ ὠχρὸν φῶς, καὶ ὁ ἥλιος, ποῦ θερμαίνει μὲ τὰς ἀκτῖνας τὸν σύμπαν, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Ὅμοίως ὅλα τὰ νερά, ποῦ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά, διὰ νὰ ποτίσουν⁴ τὰς πλατείας πεδιάδας, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Οἱ βαθεῖς αὐτοὶ ποταμοὶ οἱ γεμᾶτοι ἀπὸ ψάρια εἰς μὲν τὰς πηγὰς εἶναι ἀβαθεῖς, καθόσον δὲ προχωροῦν⁵ δέχονται καὶ ἄλλα νερά καὶ γίνονται ὀγκώδεις καὶ ὀρμητικοί. Εἶναι δὲ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ εὐωδιασμένοι κῆποι ποτίζονται ἀπὸ τὰ διαυγῆ νερά αὐτῶν καὶ παχύνονται.

Ἐπίσης πλάσματα τοῦ θεοῦ εἶναι τὰ δασώδη βουνά καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ κοιλάδες αἱ γεμᾶται⁶ ἀπὸ παντοῖα θηρία καὶ πτηνά. Ζοῦν δὲ τὰ μὲν θηρία εἰς βαθιά σπήλαια, τὰ δὲ πτηνά εἰς φωλεὰς ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα· ἀπὸ τὸ γλυκὸ δὲ κρέας αὐτῶν τρέφονται οἱ ἄνθρωποι.

Τὰ φυτὰ δὲ καὶ οἱ γλυκεῖς καρποί, ποῦ ἔχουν φυτρώσει⁷ ἐκ τῆς γῆς, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ γλυκὸ ἄρωμα. Καὶ εὐτελῆ δὲ καὶ ἀνάξια λόγου ζῶα καὶ ἔντομα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς, μύρμηκες, σκώληκες καὶ ἄλλα, εἶναι ἐπίσης τοῦ θεοῦ πλάσματα. Μέσα δὲ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς εὐρίσκονται γαιάνθρακες καὶ μέταλλα διάφορα. Ὅλα αὐτά,

ἀφοῦ διέταξε νὰ ὑπάρχουν χάριν τῶν ἀνθρώπων ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς δημιουργός, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν με⁸ ὅλα τὰ ἀγαθά.

13. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία εὐρίσκεται νοτίως¹ τῶν Ἀλπεων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς Σικελίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ πολλὰ δασώδη βουνὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ ὠνομάζετο τὸν παλαιὸν καιρὸν Λατίνη, ἦτο ἀρκετά² μεγάλη πεδιάς, πολὺ πλουσία καὶ πολλὰ προϊόντα παράγουσα. Μόνον ὀλίγα μέρη αὐτῆς ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ ἔλη³ καὶ ἐκτάσεις ὅχι μεγάλαι ἦσαν βραχώδεις.

Οἱ φιλόπονοι ὅμως κάτοικοι εἰς ὅχι πολὺ χρονικὸν διάστημα μετέβαλον αὐτὰ εἰς βοσκοτόπια καὶ εἰς ἀμπελόφυτα χωράφια. Ἡ δὲ πρὸς νότον αὐτῆς εὐρισκομένη⁴ χώρα, ποὺ ὀνομάζεται Καμπανία, ἦτο πολὺ εὐφορος, διότι λέγεται ὅτι ἐσπείρετο πολλὰς φορὰς τὸ ἔτος⁵. Γύρω ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς ὑπῆρχεν τὸ Βεζούβιον ὄρος, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο κατὰ τὰ πλάγια ἀπὸ ἀγροὺς πολὺ ὠραίους καὶ ἀπὸ ἀμπέλια πλὴν τῆς κορυφῆς. Αὐτὸ δέ, ποὺ ἦτο ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἦτο ὀλίγον ἄγονον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐργαζόμενοι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν εἶχον πλουσία τὰ ἀγαθὰ καὶ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι.

14. Ἐνδιαφέρουσαι γυνῶμαι.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν, ἐρωτηθεὶς ποτε, τί εἶναι τὸ παλαιότερον¹ ἀπ' ὅλα², τὸ ὠραιότερον, τὸ σοφώτερον, τὸ κοινότερον, τὸ ὠφελιμώτερον, τὸ βλαβερώτερον καὶ τὸ εὐκολώτερον ἔλεγεν. « Τὸ παλαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ χρόνος,

διότι οὐδείς πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε. Τὸ μεγαλύτερον ὁ κόσμος, τὸ σοφώτερον ἢ ἀλήθεια, διότι οὐδὲν εἶναι πολυτιμότερον ἀπ' αὐτήν. Τὸ ὠραιότερον τὸ φῶς, τὸ κοινότερον ὁ θάνατος, τὸ ὠφελιμώτερον ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μόνον παρέχει τὰ εὐχαριστότατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ βλαβερώτερον δ' ὅλων ὁ κακὸς δαίμων καὶ τὸ εὐχαριστότατον τὸ γλυκὺ ».

Θαλῆς ὅμως ὁ Μιλήσιος ἀπεκρίνατο ὡς ἐξῆς. « Ὁ θεὸς εἶναι ὁ παλαιότερος ὅλων, διότι εἶναι ἀγέννητος, ὁ κόσμος τὸ μεγαλύτερον, ὁ χρόνος τὸ σοφώτερον, διότι ὅλα ἀποκαλύπτει, ἡ ἐλπίς τὸ κοινότερον, ἡ ἀρετὴ τὸ ὠφελιμώτερον, ἡ κακία τὸ βλαβερώτερον, ἡ ἀνάγκη τὸ ἰσχυρότερον, διότι ὅλοι ὑποχωροῦν εἰς αὐτήν, τὸ δὲ εὐκολώτερον τὸ κατὰ φύσιν ζῆν ».

15. Χειμῶν ἐν Λευκετίᾳ.

Συνέβαινε¹ νὰ διαχειμάζω εἰς Λευκετίαν. ἔτσι δ' ὠνόμαζον οἱ Γαλάται τὴν πολίχνην τῶν Παρισίων. Ἦτο δ' αὕτη ὄχι μεγάλη νῆσος. Ποταμὸς δὲ μέγας γύρω αὐτὴν ὄλην περιέβαλλε. Εὐλιναι δὲ γέφυραι πολλαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη² ἔφερον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ ποταμὸς ὀλίγας φοράς³ γίνεται μικρότερος ἢ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ σύνηθες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ δὲ εἶναι ὁ ἴδιος. Τὸ νερὸ εἶναι γλυκύτατον, ὁ δὲ χειμῶν αὐτοῦ μαλακώτατος⁵ ἕνεκα τῆς ζέστης τοῦ Ὠκεανοῦ, διότι οὗτος δὲν ἀπέχει πολὺ.

Φυτρῶνουν δὲ εἰς αὐτὴν πολλαὶ ἄμπελοι, πού παράγουν ὠραιότατα καὶ γλυκύτατα σταφύλια, καὶ συκαῖ, πού σκεπάζονται τὸν χειμῶνα μὲ καλαμιὰ⁶ σιταριοῦ.

16. Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος.

Ὁ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐστάλη ὡς πρεσβευτῆς¹ πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα. Καθ' ὁδὸν ἐσκέπτετο. « Εἶθε νὰ εἶναι ὁ βα-

σιλεύς εὐμενῆς καὶ εἶθε νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ἄλλως μπορεῖ νὰ κινδυνεύσῃ² ».

Ἔρχεται λοιπὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ὁ φρουρὸς χιλίαρχος τὸν συνεβούλευσε τὰ ἐξῆς. « ὦ ξένε, νὰ εἶσαι³ σεμνὸς πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ παρακαλέσῃς⁴ θερμῶς αὐτὸν γονατιστός⁵· κροῦσε τὴν θύραν ». Τοῦ ἔλεγε δὲ ἀκόμη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀγαθὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παρακαλοῦντας αὐτὸν εἶχε κινδυνεύσει. Ἐάν τις τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν⁶, μποροῦσε νὰ ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας.

Ὁ Ἰσμηνίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ παρακαλέσῃ γονατιστός, ὡς δοῦλος· ἔκρουσε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἀφοῦ δὲ ἔκλεισεν αὐτὴν, ρίπτει τὸ δακτύλιον παρὰ τοὺς πόδας, σκύβει καὶ λαμβάνει αὐτόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπίστευσεν ὅτι τὸν παρακαλεῖ γονατιστός καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ὅσα ἤθελε.

17. Ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ξενοφῶν ὅτι οἱ στρατιῶται ἦσαν δυσηρεστημένοι μαζί του, μαζεύει αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα¹ μὲ τὸν κήρυκα καὶ τοὺς λέγει. « Στρατιῶται, μαθαίνω ὅτι μὲ συκοφαντοῦν, ὅτι δῆθεν² ἐγὼ πρόκειται³ ξεγελῶντάς⁴ σας νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὸν Φᾶσιν. Ἀκούσατέ με λοιπόν. Ἄν⁵ πρόκειται νὰ κινδυνεύσετε σεῖς, ὅπως μὲ συκοφαντοῦν, σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα⁶ νὰ μὲ φονεύσετε, ἄλλως νὰ δέσετε τοὺς συκοφάντας. Γνωρίζετε βέβαια⁷, ἀφοῦ βαδίζομεν εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἡμᾶς χώραν, ἀπὸ ποῦ ἀνατέλλει καὶ ποῦ δύει ὁ ἥλιος. Ἐπίσης γνωρίζετε ὅτι πορευόμενοι πρὸς δυσμὰς πηγαίνομεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν⁸ νὰ σᾶς ὀδηγῶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται πρὸς ἀνατολάς. καὶ νὰ διατρέχετε κίνδυνον. Ὅσοι λέγουν

αὐτὰ εἶναι ἡλίθιοι καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, σεῖς δὲ εἴσθε ἄξιοι νὰ κρίνετε, ἂν λέγω ἀληθῆ ἢ ὄχι ».

18. Ἡ Μανία σατράπης τῆς Αἰολίδος.

Ἡ Μανία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της πηγαίνει πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. « ὦ Φαρνάβαζε, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος διοικούμενοι¹ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου ἦσαν εὐτυχεῖς². Ἡ χώρα καλλιεργουμένη ἀπέδιδε καρποὺς ἀφθόνους. Ἐξ αὐτῶν προσέφερε θυσίας³ πλουσίας εἰς τοὺς θεοὺς. Οὐδεμίαν δὲ πρόφασιν εὔρισκεν, ἵνα μὴ ἐκστρατεύῃ⁴ μαζὶ σου. Ὅσακις διετάσσετο, ἐσκέπτετο, πῶς νὰ ἐκστρατεύῃ⁵ μὲ περισσοτέρους στρατιώτας. Τοὺς δὲ φόρους ἔστειλεν πάντοτε περισσοτέρους τῶν διατασσομένων ὑπὸ σοῦ. Καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον ἐκπαιδευθῆ οὕτως, ὥστε νὰ πορεύωνται, ὅπου διετάσσοντο. Ἡλιζεν οὕτω ὅτι ἡ ἀρχὴ οὐδέποτε θὰ καταλυθῆ. Ἐὰν καὶ ἐγώ, ὦ Φαρνάβαζε, διοικήσω τὴν Αἰολίδα ὡς σατράπης ἀνταξίως τοῦ ἀνδρός μου, τί σὲ ἐμποδίζει νὰ μένω ἐγὼ σατράπης; Σοῦ ὑπόσχομαι⁶ ὅτι θὰ ἐκστρατεύσω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξῃς. Ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη⁷ νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ἐχθρῶν, προθύμως ἤθελον ἐκστρατεύσει⁸ μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων ».

Ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Φαρνάβαζος, διέταξε νὰ εἶναι σατράπης τῆς Αἰολίδος ἡ Μανία.

19. Μάθημα τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντιόχος¹, ὁ νικητὴς τῶν Πάρθων, ἐμάζευε κάποτε τοὺς αὐλικούς, διὰ νὰ κυνηγήσουν εἰς τὸ πλησίον δάσος. « Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ φονεύσῃ τὰ περισσότερα θηρία », εἶπε, « θ' ἀνταμείψω, θὰ τιμωρήσω δὲ ἐκεῖνον, ποὺ δὲν θὰ κυνηγήσῃ τίποτε ».

Κατά² τὸ κυνήγιον ὅμως ἐχρονοτρίβησε πολὺ καὶ ἀπεμακρύνθη³ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους αὐλικούς. Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἦτο νύξ, εἰσέρχεται εἰς ἔπαυλιν πτωχῶν χωρικῶν « ἄς ἀποκρύψω ὅτι εἶμαι βασιλεὺς », σκέπτεται, « διὰ νὰ ἀκούσω, τί λέγουν, οἱ ὑπήκοοι περὶ ἐμοῦ ». Ἔτσι ἤλπιζεν ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ ἀποκρύψουν τίποτε.

Πράγματι δὲ οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι φιλοξενοῦν⁴ ἰδιώτην καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶπον ὅσα ἐπίστευον. Ἔλεγον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο μὲν χρηστός, εἶχεν ὅμως ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς αὐλικούς, αὐτοὶ δὲ δὲν τοῦ ἀπεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπᾶ τὰ κυνήγια⁵, ἐμάζευσε κακοὺς αὐλικούς, οἱ ὁποῖοι⁶ προσέχουν μόνον τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα. Ἄν διώξῃ τοὺς αὐλικούς, οἱ ὑπήκοοι θὰ λέγουν ὅτι εἶναι καλὸς βασιλεὺς. Καὶ τότε μὲν, ἀφοῦ ἤκουσε, δὲν εἶπε τίποτε.

Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν⁷, ἤρχοντο οἱ αὐτικοὶ καὶ περιεποιοῦντο αὐτόν. Τότε τοὺς λέγει. « Κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εἶπε μέχρι σήμερον τὴν ἀλήθειαν. Ἄφ' ὅτου ἔγινα βασιλεὺς, χθὲς μόνον ἤκουσα λόγους ἀληθινούς καὶ ἀπεκάλυψα τὴν ἀλήθειαν ».

20. Προτροπὴ στρατηγοῦ πρὸς τοὺς μυρίους.

« ὦ ἄνδρες, πολλὰς καὶ καλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ἔχομεν¹. Ἔχω ἤδη κάμει θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἱερά παρουσιάζονται καλά. Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν², διότι νομίζω ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ἐνεργήσει σύμφωνα³ μὲ τὰς συνθήκας καὶ τὰς θυσίας, πού⁴ εἶχομεν θυσιάσει, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν παραβῆ τοὺς ὅρκους. Οἱ θεοὶ δὲ πολλὰς φορὰς ἔχουν τιμωρήσει τοὺς παραβάτας⁵, ἔχουν δὲ σώσει τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὅτε δηλαδὴ οἱ Πέρσαι εἶχον

ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρατόν, οἱ πρόγονοι εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα, εἶχον καταδιώξει αὐτούς, εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου εἶχον στείλει τὸν Λεωνίδα, εἶχον ἐμποδίσει τὴν προέλασιν⁶ αὐτῶν.

Ἔτσι καὶ σεῖς τώρα πρὸ ὀλίγου μὲν χρόνου εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην ἔχετε καταδιώξει τοὺς Πέρσας. Καὶ τότε μὲν ἠγωνίζεσθε περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, τώρα δέ, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔχουν φροντίσει διὰ τὴν νίκην, θὰ κάμετε αὐτὸ εὐκόλα ».

21. Συμβουλαὶ πρὸς νέους.

Εἶθε νὰ εἶσαι φιλομαθής. Ἐὰν εἶσαι τοιοῦτος, θὰ γίνῃς πολυμαθής. Εἶθε νὰ διαφυλάξῃς μὲ μελέτας, ὅσα¹ γνωρίζεις. Ὅσα δὲ δὲν² ἔχεις μάθει³, νὰ ἀποκτᾶς⁴ μὲ γνώσεις· εἶναι ἕξ ἴσου⁵ ἄσχημον νὰ μὴ μαθαίνῃς λόγον, τὸν ὁποῖον⁶ ἤθελες ἀκούσει⁷, καὶ νὰ μὴ δέχεσαι⁸ καλόν, ποῦ θὰ σοῦ προσέφερον⁹ φίλοι. Νὰ ἐξοδεύῃς τὸν καιρὸν¹⁰ εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς λόγους παρ' ἄλλων· διότι ἔτσι θὰ δυνηθῆς νὰ μαθάνῃς εὐκόλως, ὅσα οἱ ἄλλοι δυσκόλως ἔχουν εὔρει. Νὰ νομίζῃς ὅτι πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων εἶναι πολυτιμότερα ἀπὸ χρήματα· διότι αὐτὰ μὲν γρήγορα¹¹ σὲ ἀφήνουν, ἐκεῖνα δὲ ὅλον τὸν καιρὸν παραμένουν. Μὴ κουράζεσαι νὰ βαδίζῃς μακρὸν δρόμον πρὸς ἐκείνους, ποῦ ὑπόσχονται ὅτι διδάσκουν χρήσιμόν τι, διότι εἶναι ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι¹² νὰ περνοῦν τόσα πελάγη διὰ¹³ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν καὶ νὰ κάμουν αὐτὴν περισσοτέραν, οἱ δὲ νεώτεροι νὰ μὴ ὑπομένουν τὴν κατὰ ξηρὰν πορείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν παιδείαν καλυτέραν.

22. Ἀνακάλυψις πόρου τοῦ ποταμοῦ
ὑπὸ τῶν μυρίων.

Ἐνῶ δὲ ἔτρωγεν¹ ὁ Ξενοφῶν, προσέτρεξαν² πρὸς αὐτὸν δύο νεανίσκοι· διότι ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐπετρέπετο³ εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ προσέλθῃ τις πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ εἴπῃ, ἐὰν⁴ εἶχε τι σχετικόν⁵ πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ἔλεγον τότε ὅτι ἔτυχε⁶ νὰ συλλέγουν⁷ φρύγανα καὶ διέκριναν⁸ ἀπέναντι εἰς βράχους κατερχομένους⁹ πρὸς τὸν ποταμὸν γέροντας, παιδιὰ καὶ μικρὰ κορίτσια καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔκρυψαν¹⁰ εἰς βράχον σχήματος ἄντρου ἱμάτια. Ἀφοῦ δὲ αὐτοὶ εἶδον αὐτό, ἀπεφάσισαν¹¹ νὰ διαβοῦν¹² τὸν ποταμὸν.

Κρατοῦντες λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας μόνον ἐγχειρίδια διέβαινον γυμνοὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸ νερὸ τοὺς ἔβρεξε μέχρι τῶν γονάτων. Ἀφοῦ δὲ παρέλαβον τὰ ἱμάτια ἤλθον πάλιν. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς ἔκαμνε σπονδὰς καὶ διέταξε τοὺς στρατηγούς νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς, πού ἀπεκάλυψαν τὸν πόρον.

23. Ἡ θήρα ὡς ἄσκησις πολεμική.

Οἱ κυνηγοὶ ἐκπαιδεύονται καὶ εἰς ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὸν πόλεμον¹. Ἐπειδὴ βαδίζουσι μὲ τὰ ὅπλα δρόμους δυσβάτους, δὲν κουράζονται. Ἐπειδὴ εἶναι συνηθισμένοι² νὰ κυνηγοῦν τὰ θηρία ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνηθίζουσι εἰς τὸ νὰ ὑπομένουσι τοὺς κόπους. Ἐπίσης γίνονται πειθαρχικοὶ φύλακες τῶν εἰς αὐτοὺς διατασσομένων, ὡσάκις παραστῆ ἀνάγκη³ νὰ κατακλίνωνται⁴ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Διὰ τοῦτο γίνονται πειθαρχικοὶ στρατιῶται καὶ ὑπομένουσι καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην τοῦ ὑπαιθρου καὶ συνηθίζουσι νὰ πράττουσι τὰ παραγγελλόμενα προθύμως καὶ νὰ προ-

φυλάττωνται καλῶς. Οὕτω γυμναζόμενοι, ἐὰν εἶναι παρατεταγμένοι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψουν τὰς τάξεις, διότι θὰ μπορούν⁵ νὰ ὑπομένουν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν.

“Ὅταν δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν τραπῆ εἰς φυγὴν, αὐτοὶ θὰ τοὺς καταδιώξουν⁶ εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, διότι εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὴν καταδιώξιν τῶν θηρίων. Ἐὰν δὲ πάλιν οἱ ἰδικοὶ των⁷ ἀτυχήσουν, θὰ δύνανται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ σφάζονται καὶ τοὺς ἄλλους νὰ σφάζουν.

24. Καρὰ τῶν μυρίων ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐβάδισαν μιᾶς ἡμέρας δρόμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐγγχωρίους¹ Θήχης.

“Ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἔφθασαν εἰς αὐτό, μεγάλη κραυγὴ ἤκουσθη. Ἀκούσας ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐνόμισαν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐφάνησαν καὶ ὅτι πάλιν θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ κάμουν μάχην, διότι ὀπισθεν ἤκολούθουν² οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας.

Ἐμαζεύθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξύ εἰς τὸ ὄρος περισσότεροι καὶ ἡ βοή ἐγινε δυνατωτέρα³, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν νὰ τρέξῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα. Πλησιάσας⁴ ἤκουσε τὰς λέξεις « θ ἄ λ α σ σ α, θ ἄ λ α σ σ α » καὶ ἐνόμισεν⁵ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον θάλασσαν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν ὅλοι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐνηγκαλιζοντο⁶ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον· « Τώρα ἀσφαλῶς θὰ σωθῶμεν πλέον ».

25. Σωκράτης περὶ φιλίας.

Ἦκουσά ποτε τὸν Σωκράτη νὰ συζητῆ¹ περὶ φίλων καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπ’ αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφελῆται² κανεὶς διὰ

τὴν ἀπόκτησιν φίλων. Ὅλοι σχεδόν νομίζουσι καὶ λέγουσι, ὅτι φίλος καλὸς εἶναι τὸ καλῦτερον ἀπ' ὅλα. Ἐν τούτοις ὁ Σωκράτης ἔβλεπεν ὅτι ὅλοι φροντίζουν διὰ κάθε ἄλλο παρά διὰ τὴν ἀπόκτησιν φίλων.

Ἐβλεπε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι προσπαθοῦν νὰ ἀποκτοῦν³ οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ δούλους, φίλον δ' οὐδεὶς φροντίζει, πῶς νὰ ἀποκτήσῃ, οὔτε πῶς νὰ σώζωνται οἱ ὑπάρχοντες. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ἄρρωστοι⁴ οἱ δοῦλοι, προσκαλοῦν ἰατρούς, τοὺς δὲ φίλους, ὅταν ἄρρωστοῦν παραμελοῦν. Ἐὰν δ' ἀποθάνουσι οἱ ὑπηρετῆται ἢ οἱ φίλοι, τὴν μὲν ἀπώλειαν τῶν ὑπηρετῶν θεωροῦν ζημίαν, διὰ δὲ τοὺς φίλους οὐδὲν νομίζουσι ὅτι ἔχουσι χάσει⁵.

Πρὸς τούτοις δὲ ἀπὸ μὲν τὰ ἄλλα κτήματα οὐδὲν ἀφήνουν⁶ ἀπεριποίητον⁷, τοὺς δὲ φίλους, ἂν καὶ ἔχουσι ἀνάγκη⁸ περιποιήσεως, παραμελοῦν⁹. Τούναντίον δὲ θὰ ἔπρεπε¹⁰ τοὺς φίλους νὰ ἐκτιμᾷ τις καὶ δι' αὐτοὺς νὰ φροντίζῃ· διότι ὁ καλὸς φίλος εἶναι πολλὰς φορὰς καλῦτερος καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν.

26. Ἡ πρώτη θήρα τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ἀφοῦ ὁ Ἀστυάγης εἶδεν ὅτι ὁ Κῦρος ἐπεθύμει¹ πολὺ² νὰ κυνηγῇ³ εἰς τὸ δάσος, στέλλει αὐτὸν μὲ τὸν θεῖόν του, ἵνα τὸν προφυλάττουσι, ἐὰν⁴ ἤθελε φανῇ κανὲν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Κῦρος ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας, ποῖα θηρία πρέπει μὲ θάρρος⁵ νὰ διώξῃ. Οὗτοι δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν, ποῖα θηρία εἶναι ἀβλαβῆ⁶ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ μᾶλλον ἀπὸ κακοτοπιέ⁷. Ἐνῶ ὅμως ἤκουεν αὐτά, αἴφνης βλέπει ὅτι ἔλαφος ἀνεπήδησε. Ἀμέσως ἐλησμόνησεν ὅλα αὐτά καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε παρά τὸν δρόμον τῆς ἐλάφου. Καταδιώκων δὲ αὐτὴν τὴν ἐφόνευσεν. Οἱ φύλακες τότε πλησιάσαντες αὐτόν τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τρέχῃ.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἤκουσε κραυγὴν καὶ ἀμέσως ἐπήδη-
σεν ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμῶν⁸ ἐπιπίπτει
κατὰ τοῦ κάπρου καὶ τὸν φονεύει. Ὁ θεῖος τότε βλέπων τό
θάρρος παρεκάλει αὐτὸν νὰ μὴν κινδυνεύῃ· αὐτὸς δὲ παρεκά-
λει τὸν θεῖον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φέρῃ τὰ κυνήγια μόνος του
πρὸς τὸν πάππον. Πράγματι δὲ προσφέρων ταῦτα εἰς τὸν
πάππον ἔλεγεν ὅτι μόνος του ἐκυνήγησεν αὐτὰ χάριν αὐτοῦ.
Ὁ δὲ Ἀστυάγης ἠὲ χαριστεῖτο μὲν, συνεβούλευεν ὅμως αὐτὸν
νὰ μὴ κινδυνεύῃ.

27. Ἡ πρὸς τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς εὐνοια τῶν θεῶν.

Εἰς τὴν Σικελίαν ἔρρευσε κάποτε ἐκ τῆς Αἴτνης ρύαξ πυ-
ρός· λέγουσι δὲ ὅτι οὗτος ἔρρεε καὶ πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ
μάλιστα¹ πρὸς πόλιν ἀπὸ τὰς ἐκεῖ κατοικουμένας. Διηγοῦνται
λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζητοῦντες σωτηρίαν ὤρμησαν πρὸς
φυγὴν, ἓνας δὲ κάποιος² ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἔφερε τὸν γέ-
ροντα πατέρα ἐπὶ τῶν ὤμων, διότι ἔβλεπεν ὅτι δὲν μπορούσε
νὰ βαδίσῃ³. Ἐπροφθάσθη⁴ ὅμως ἀπὸ τὸν ρύακα τοῦ πυρός.

Ἐδῶ ὅμως εἶναι ἄξιον νὰ ἰδῇ τις ὅτι ὁ θεὸς εὐνοεῖ τοὺς
καλοὺς ἀνδρας. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι τὸ πῦρ ἔρρευσε⁵ γύρω ἀπὸ
τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἐσώθησαν. Ἐκτοτε
ὠνομάσθη τὸ μέρος $\chi \omega \rho \sigma \tau \omega \gamma \epsilon \upsilon \sigma \epsilon \beta \omega \nu$. Ὅσοι δὲ ἀ-
πεχώρησαν⁶ ταχέως καὶ ἐγκατέλειψαν τοὺς γονεῖς, ἐχάθησαν⁷.

28. Ἡ θέσις τοῦ τυράννου.

Ὅτε ἤμην ἀπλοῦς πολίτης¹, εἶχα² ὅλας τὰς χαράς³, τῶρα
δὲ νοιώθω ὅτι στεροῦμαι ἀπ' ὅλα αὐτά. Τότε, ὁσάκις⁴ ἐπιθυ-
μοῦσα νὰ εὐχαριστηθῶ, συνανεστρεφόμεν τοὺς συνομηλίκους

μου, ὁσάκις δὲ ἐπιθυμοῦσα ἤσυχίαν, ἔζων μόνος μου. Τώρα ἔχω χάσει⁵ τοὺς συνομηλίκους μου, διότι ἔχουν γίνει ἀντὶ γιὰ σύντροφοι δοῦλοι. Ἐχω δὲ χάσει καὶ τὴν συναναστροφὴν⁶ των, διότι δὲν βλέπω⁷ εἰς αὐτοὺς διάθεσιν εὐνοϊκὴν πρὸς ἐμέ. Τὸ νὰ φοβοῦμαι δὲ τὸν κόσμον⁸ καὶ τὴν μοναξιάν ἐξ ἴσου καὶ τὸ νὰ μὴ θέλω νὰ βλέπω μήτε ἐνόπλους μήτε ἀόπλους γύρω μου, αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα, Αὐτὸς δὲ ὁ φόβος, καὶ ὅταν συμπαρακολουθῆται ἀκόμη ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχαριστήσεις, εἶναι πολὺ κουραστικὸν πρᾶγμα⁹. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου δὲν μπορῶ οὔτε τροφὴν καλὴν νὰ διαλέγω¹⁰, οὔτε ὕπνον ἤσυχον νὰ κοιμοῦμαι.

29. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

Ὁ Κροῖσος ἔκλαυσεν ἐπὶ δύο ἔτη¹ τὸν θάνατον τοῦ μόνοι υἱοῦ του. Τότε δὲν εἶχε καταλάβει², διατι ὁ Σόλων κατένεα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ θανάτου δὲν ὠνόμαζεν εὐτυχῆ. Τὸ τρίτον ὅμως ἔτος ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀστυάγου εἶχε καταλυθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ κηρύξῃ³ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν.

Πρὶν ὅμως κάμῃ⁴, ὅσα ἐσκέπτετο, ἔστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Δελφοὺς. Οὗτοι ἀφοῦ ἐπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠρώτησαν τὸν θεόν, ἂν θὰ χρειασθῆ νὰ πάρουν⁵ κανένα σύμμαχον. Ὁ δὲ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι, ἂν ὁ Κροῖσος περάσῃ τὸν Ἄλυν ποταμόν, θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἀρχὴν καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὸν⁶ εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ συμμάχους τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Κροῖσος ἐπήνεσε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων, διότι τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν διηρημένοι ἀπὸ ἐσωτερικὰς ταραχάς.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀκούσει τὸν χρησμόν, ἐδέχθησαν⁸ τὴν συμμαχίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν συνεπληρώθη⁹ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κροῖσου, διαβαίνει τὸν Ἄλυν καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Καπιταδοκίαν. Νικηθεὶς ὅμως ὑπεχώρησεν εἰς Σάρδεις, διὰ τὸ μὴ ἀποχωρισθῆ¹⁰ ἀπὸ τοὺς συμμάχους. Οἱ σύμμαχοι ὅμως ἠμποδίσθησαν νὰ ἐκτελέσουν, ὅσα διετάχθησαν¹¹ ἀπὸ τὸν Κροῖσον, διότι ὁ Κῦρος ἠκολούθει τὸν Κροῖσον καὶ φθάσας εἰς Λυδίαν ἐπολιόρκει τὰς Σάρδεις.

30. Ὁ λόγος τοῦ Κλεάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας δείξαντας διαθέσεις ἀντιπειθαρχικάς.

« Ἄνδρες στρατιῶται, ὁ Κῦρος ἦτο φίλος μου. Ὅτε δὲ ἤμην ἐξόριστος¹, χρήματα πολλὰ μοῦ ἔδιδε, τὰ ὅποια ἐγὼ ἐξὼ δευον² ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ διὰ σᾶς. Μαζί σας δὲ ἐξεδίωκον ἐκ τῆς Χερσονήσου τοὺς Θραῖκας, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν. Ὅτε δὲ μὲ εἰδοποίησεν, ἐπήγαινον πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκινδυνεύσω μαζί του ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας³ ἐλάμβανον⁴ παρ' ἐκείνου.

« Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς τώρα δὲν θέλετε νὰ συγκινδυνεύσετε μαζί μου, ἀνάγκη εἶναι εἰς ἐμὲ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι φίλος του ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι στρατηγός σας. Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς δὲν θέλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς ἐμέ, ἐγὼ προθύμως θὰ πάω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξετε σεῖς, διότι νομίζω ὅτι σεῖς εἴσθε δι' ἐμὲ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ πατρίς. Μαζί σας μπορῶ νὰ εἶμαι⁵ πάντοτε πολύτιμος φίλος, χωρὶς σᾶς δὲ δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι οὔτε φίλος καλός, οὔτε ἱκανὸς ἐναντίον ἐχθρῶν νὰ ἐκστρατεύσω ».

31. Ἀγῆσίλαος.

Ὁ Ἀγῆσίλαος τὰ μὲν θεῖα τόσον¹ ἐσέβετο, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ὄρκους ἐκείνου καὶ τὰς συνθήκας ἐθεώρουν² ἀξίας περισσοτέρας πίστεως. Ὡς πρὸς δὲ³ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον χαρακτῆρά του, ποία ἀπόδειξις⁴ μπορεῖ νὰ εἶναι⁵ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἐξῆς, δηλαδὴ ὅτι ποτὲ δὲν ἔβαλε κακὸν κατὰ νοῦν⁶ ἐναντίον οὐδενός⁷; Τῆς δ' ἀνδρείας του ἀποδείξεις πολλαὶ ὑπάρχουν. Ἐκινδύνευε μὲν πάντοτε μαζὶ μὲ τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους, κατὰ δὲ τοὺς ἐναντίον⁸ τούτων ἀγῶνας πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του ἔταπτε. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ Ἕλληνες ὅλοι τὸν ἐτίμων⁹.

32. Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸς τοὺς Πέρσας μετὰ τὴν μάχην.

« Ἄνδρες στρατιῶται, πρῶτον μὲν ἐγὼ καὶ σεῖς ὅλοι τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦμεν¹, διότι εἴμεθα νικηταί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ² ἔχομεν, πρέπει³ νὰ προσφέρωμεν⁴ εὐχαριστηρίους θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὅλους δὲ μαζὶ σᾶς θαυμάζω, διότι, ὅ,τι ἔχομεν, ἀπὸ σᾶς ὅλους ὑπάρχει. Θὰ βραβεύσω δὲ τὸν καθένα ἀνταξίως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἔχετε κινδυνεύσει. Ἀπὸ τὴν νίκην δὲ αὐτὴν μόνονι σας⁵ μπορεῖτε νὰ κρίνετε⁶, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἢ ἀνδρεία⁷ ἢ ἡ φυγὴ σφῆζει τὰς ψυχὰς καὶ συγχρόνως ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν ἢ νίκη προσφέρει. Τώρα δέ, ἀφοῦ προσφέρετε θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, πηγαίνετε εἰς τὰς σκηνάς ». Ἐπειτα τοὺς διέλυσε.

33. Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς στρατιῶτας
διὰ τὴν πειθαρχίαν.

« Γνωρίζετε, ὦ στρατιῶται, ποῖα ἀπειθαρχία¹ ὑπάρχει εἰς τὸ στράτευμα. Κανεὶς δὲν ὑπακούει εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁ καθεὶς³ κάμνει, ὅτι θέλει. Ἐὰν λοιπὸν τέτοια εἶναι τὰ πράγματα, τί λογῆς³ κατάστασις θὰ δημιουργηθῆ⁴; Σεῖς ὅλοι δὲν θὰ εἴσθε ἱκανοὶ οὔτε πόλεμον νὰ ἀναλάβετε⁵, οὔτε νὰ καταπαύσετε αὐτόν. Ὁ καθεὶς δὲ θὰ σκέπτεται κακὸν ἐναντίον σας. Καὶ ἂν μερικοὶ πρέσβεις ἔλθουν⁶ πρὸς σᾶς δι' εἰρήνην ἢ ἄλλο τι, ὁ καθεὶς θὰ μπορῆ νὰ σᾶς κἀνῆ ὅ, τι καὶ ἂν σκέπτεται. Ἐπειτα, ὅποιους καὶ ἂν ἐκλέξετε στρατηγούς σας, δὲν θὰ ἀξίζουσιν τίποτε⁷.

« Ποῖα δὲ πόλις θὰ μᾶς εἶναι πλέον φιλική, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τέτοια ἀπειθαρχία ὑπάρχει⁸ εἰς τὸ στράτευμα; οὐδεμία βέβαια· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πιστεύομεν ὅτι, ὅσοι κάμνουν τέτοια, εἶναι κακοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι στρατιῶται ».

34. Ὁ οὐρανὸς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ οὐρανός, ὁ ὁποῖος εἶναι γαλάζιος, ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἦτο φῶς μὲν λαμπρόν, ἥλιος δὲ καθαρῶτατος καὶ τὸ δάπεδον ἀπὸ χρυσόν. Ἦτο δὲ ὁ οὐρανὸς γεμᾶτος¹ ἀπὸ οἰκίας καὶ ναοὺς τῶν θεῶν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ὑπῆρχον ἀγάλματα αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα δὲ τῶν θεῶν ἐκλείον θύραι ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκόν, αἱ δὲ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ ἀνακτόρων ἦσαν ἐκ κεράμου. Εἰς τὸ μέγαρον ἐπὶ θρόνου ἀπὸ χρυσόν ἐκάθητο ὁ Ζεὺς καὶ γύρω² ἀπὸ αὐτόν οἱ ἄλλοι θεοί. Εἰς τὸ συνέδριον³ δὲ ἀπεφάσιζον⁴, εἰς ποίους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ πρὸς ποίους δυσμενεῖς⁵. Συνήθως δὲ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἦσαν πάντοτε εὐ-

σπλαχνικοί⁶. Εἶχον δὲ ἀγγελιοφόρον τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

35. Ἡρακλῆς καὶ Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐβάδιζε διὰ στενοῦ δρόμου διευθυνόμενος πρὸς λειμῶνα, ὁ ὁποῖος ἦτο γεμᾶτος ἀπὸ ἀμυγδαλιᾶς καὶ συκιᾶς. Ἐκράτει δὲ εἰς τὰς χέρια του ῥόπαλον σιδερένιον μὲ ἀργυρᾶ καρφιὰ στολισμένον¹. Αἴφνης βλέπει ἐπὶ τῆς γῆς κάτι ὅμοιον μὲ μῆλον χρυσοῦν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ σπάσῃ². "Ὅτε ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτὸ ἐγένετο δύο καὶ τρεῖς φορές μεγαλύτερον³, ἐκτύπα ἀκόμῃ περισσότερον μὲ τὸ σιδερένιον ῥόπαλον. Τοῦτο ὅμως ἐφούσκωνε⁴ καὶ ἐφραζε τὸν δρόμον. Δι' αὐτὸ ὁ Ἡρακλῆς παρεξενεῦετο πολὺ.

Αἴφνης παρουσιάζεται ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἦτο εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν, καὶ τοῦ λέγει· « Παῦσε, ἀδελφέ. Αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μῆλον εἶναι φιλονεικία καὶ ἔρις. "Ἄν τις ἀδιαφορήσῃ⁵, μένει, ὅπως ἦτο, ἂν δὲ τις τὸ κτυπᾷ, ἐξογκώνεται ».

36. Αἰγεύς.

Ὁ Αἰγεύς κάποτε εἶχεν ἔλθει εἰς Τροιζῆνα· ἐδῶ ἐφιλοξένησεν¹ αὐτὸν ὁ Πέλοψ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε² γυναῖκα εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα του Αἴθραν. "Ὅτε δὲ ὁ Αἰγεύς ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ, παρήγγειλεν εἰς τὴν Αἴθραν, ἂν γεννήσῃ ἄρρενα υἱόν, νὰ ἀναθρέψῃ αὐτὸν καὶ νὰ μὴ τοῦ φανερώσῃ τίνας εἶναι. Ἐπειτα ἔσκαψε λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκρυψε διάφορα ὅπλα, καὶ ἐπὶ τοῦ λάκκου ἔθηκε βράχον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν Αἴθραν νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καί, ἀφοῦ σηκώσῃ³ τὸν βράχον, νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς

Ἀθήνας. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀττικῆς καί, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ στέλλουν ἑπτὰ νέους⁴ καὶ ἑπτὰ νέας, διὰ νὰ κατασπαράσσωνται⁵ εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅπου ὁ εἰσερχόμενος⁶ ἦτο χαμένος⁷. Εἶχε δὲ κατασκευάσει τοῦτον ὁ Δαίδαλος, ἄριστος ἀρχιτέκτων.

37. Θησεύς.

Ὁ Θησεὺς ἐνηλικιωθεὶς ἀπώθησε τὸν βράχον εὐκόλως καὶ ἔχων¹ τὰ ὄπλα ἔσπευδεν² εἰς Ἀθήνας, Ὁ δρόμος τότε ἦτο γεμάτος ἀπὸ κακούργους, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ἐφιλοξένουσαν τοὺς ὁδοιπόρους, τοὺς ἐφόνεον τεντώνοντας αὐτοὺς εἰς δένδρα ἢ τοὺς ἐσπρωχναν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτους ὅλους ἐφόνευσεν καὶ ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας. Ἐδῶ ἡ νοσηρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων³ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπανεφέρε τὴν τάξιν, οἱ συμπολιταὶ εὐχαρίστως ἐδέχθησαν αὐτὸν ὡς σωτῆρα. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ φθάνουσι οἱ ἐκ Κρήτης πρέσβεις, διὰ νὰ λάβουν⁴ τὸν φόρον τοῦ τρίτου ἔτους. Ὁ Θησεὺς μεταξύ τῶν ἑπτὰ νέων ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐλπίζων ὅτι θά φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον. Πράγματι δὲ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀριάδνης ἐφόνευσεν τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπῆλλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν φόρον. Ἐνῶ ὅμως ἐπανήρχετο⁵, ἐλησμόνησε νὰ ὑψώσῃ ἰστίον λευκόν, ὅπως εἶχε συμφωνηθῆ⁶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν⁷ ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ πατὴρ τοῦ Θησεῦς περιμένων εἰς τὴν παραλίαν δὲν εἶδε σηκωμένον τὸ λευκὸν ἰστίον. Νομίσας λοιπὸν ὅτι ὁ υἱὸς του ἐχάθη ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε τὸ πέλαγος ὠνομάσθη Αἰγαῖον. Ὁ δὲ Θησεὺς τοὺς διεσκορπισμένους⁸ εἰς τὴν Ἀττικὴν πρότερον ἔφερε νὰ κατοικήσουν⁹ εἰς μίαν πόλιν, τὴν ὁποίαν Ἀθήνας ὠνόμασεν.

38. Ἀλώπηξ καὶ τράγος.

Μία ἀλώπηξ παραπατήσασα¹ ἐγλύστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς ἓνα πηγάδι. Ἐδῶ παρέμεινε κατ' ἀνάγκην στενοχωρουμένη² διὰ³ τὴν ἀνάβασιν. Μετ' ὀλίγον ἓνας τράγος κατεχόμενος⁴ ἀπὸ δίψαν παρουσιάσθη εἰς⁵ τὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ καὶ ἔρωτᾷ αὐτήν, ἂν τὸ πηγάδι βγάζει καλὸ νερό. Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὸ νερὸ εἶναι νοστιμώτατον καὶ προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταβῆ. Αὐτὸς δὲ ρίχνεται⁶ ἀπερίσκεπτα⁷ εἰς τὸ πηγάδι καί, ἀφοῦ ἤπιε ἀρκετὸ νερό, ἐξήταζε μαζὶ μὲ τὴν ἀλώπεκα νὰ εὔρη τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως. Καὶ ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐὰν θὰ μείνωμεν καὶ οἱ δύο ἐδῶ, μετ' ὀλίγον θὰ πᾶμε χαμένοι. Ἐὰν θελήσης νὰ ἐκτείνῃς τὰ μπροστινά σου πόδια εἰς τὸν τοῖχον γυρίζοντας⁸ πρὸς τὰ ἔμπρὸς τὰ κέρατα, ἐγὼ ἀπὸ τὴν ράχην⁹ σου θὰ πηδήσω¹⁰ ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἀνεβάσω καὶ σένα. » Ἔτσι ὁ τράγος ἐσήκωσε τὰ πόδια του καὶ τὰ ἐστήριξεν¹¹ εἰς τὸν τοῖχον, ἡ δὲ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἦτο ἐτοίμη νὰ ἀπομακρυνθῆ. Ὁ τράγος τότε στενοχωρηθεὶς διὰ τὴν παράβασιν τῆς συμφωνίας λέγει πρὸς αὐτήν· « Διατὶ παραβαίνεις τὴν συμφωνίαν; δὲν μὲ λυπεῖσαι, πού θὰ πάω χαμένος; » Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη. « Ἔ, φίλε¹², ἐὰν εἶχες τόσο μυαλό, ὅσας τρίχας εἰς τὸν πώγωνά, δὲν θὰ κατέβαινες, προτοῦ ἐξήταζες τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως ».

ΜΕΡΟΣ Β'

39. 'Οράτιος Κόκκλης.

"Ότε οί έχθροί τῆς Ρώμης εἰς τὸν Τίβεριν ἔφθασαν καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ρωμαίων, οἱ ὅποιοι ἀνθίσταντο εἰς τὴν ἀπέναντι¹ ὄχθην, ὁ 'Οράτιος Κόκκλης σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἀντεστάθῃ μόνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς σταματημένος² ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθροὺς, ἕως ὅτου οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν γέφυραν κατέκοψαν. Τότε αὐτὸς βίφθεις³ εἰς τὸν ποταμὸν κολυμβῶν⁴ ἐπλησίασεν⁵ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ Ρωμαῖοι ἐτοποθέτησαν χαλκῆν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ 'Ηφαίστου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρέδωσαν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

40. "Αφιξίς τῶν μυρίων εἰς τὴν Ἄρμενίαν.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ πολλοὺς κόπους φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς κώμην καὶ διασκορπίζονται¹ εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου ἐκοιμήθησαν. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης² ταύτης ἐδείκνυεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν³ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· διότι προσκληθεὶς⁴ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος προσῆλθε καὶ διέταξε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι τρόφιμα ἄφθονα εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ὁ Ξενοφῶν περιερχόμενος⁵ μὲ τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης τὸ στρατόπεδον ἔβλεπε τοὺς στρατιώτας νὰ διασκεδάζουσι καὶ ἀπὸ πουθενὰ δὲν τοὺς ἄφηναν, παρὰ⁶ ἀφοῦ παρέθετον⁷ γεῦμα· παντοῦ⁸ δὲ παρέθετον εἰς τὴν τράπεζαν

κρέατα ἀπὸ ἀρνιά, ἀπὸ κατσίκια, ἀπὸ μόσχους. Ἐδίδον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἐπέτρεπον⁹ εἰς τὸν κωμάρ-
χην νὰ λαμβάνη, ὅ, τι ἤθελεν. Αὐτὸς δὲ ἐλάμβανε μόνον, ἂν
τινα τῶν συγγενῶν εὕρισκεν αἰχμάλωτον, καὶ διέτασσε τοὺς
κατοίκους νὰ μοιράζουσι καὶ ἄλλα τρόφιμα. Ἐρωτώμενος δὲ
ποία ἡ χώρα αὕτη, ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀρμενία ἦτο.

41. Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεύς.

Ἦτό ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, ὄντα¹ δὲ θνητὰ
δὲν ὑπῆρχον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ ὠρισμένος² χρόνος τῆς δημιουρ-
γίας τούτων, οἱ θεοὶ ἀνεκάτευσαν γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἐδημιούρ-
γησαν τὰ ὄντα. Ὅτε δ' ἐπρόκειτο νὰ φέρουσι αὐτὰ εἰς φῶς,
ἐπιτρέπουσι εἰς τὸν Προμηθεά καὶ Ἐπιμηθεά νὰ μοιράσουσι³
εἰς ἕκαστον δυνάμεις. Ἐνῶ δὲ ὁ Προμηθεὺς ἐμοίραζεν, ὁ Ἐ-
πιμηθεὺς ἐστέκετο πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐβοήθει. Καὶ εἰς ἄλλα
μὲν ἔδωκεν ἰσχύιν, ἄλλα δ' ἔκαμεν⁴ ἀσθενέστερα. Ἐδυνάμωσε⁵
δὲ ὅλα μὲ διαφόρους δυνάμεις, ὥστε νὰ διαθέτουσι τὰ μέσα⁶
πρὸς σωτηρίαν. Ἐνέδνε⁷ δὲ ταῦτα μὲ τρίχας καὶ μὲ δέρματα
διὰ τὰ κρύα.

42. Πατριωτισμὸς τοῦ Ἀγησίλαου.

Ὅλοι γνωρίζουσι ὅτι ὁ Ἀγησίλαος οὔτε ἀπὸ κινδύνου
ἀπεῖχεν¹ οὔτε κόπους ἀπέφευγεν². Ἐνόμιζεν ὅτι ἔργον λαμ-
προῦ βασιλέως εἶναι νὰ ὠφελῆ τοὺς ἀρχομένους, ὅσον μπο-
ρεῖ περισσότερον. Μεταξὺ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ κατατάσσω τὸ
ὅτι ἐδείκνυε πειθαρχίαν καὶ λατρείαν εἰς τοὺς νόμους. Ἐτσι
ὁ καθεὶς μὲ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐνισχύετο, ὥστε νὰ πείθε-
ται εἰς τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠρκίσθη πειθαρχίαν.
Μόνος του ἐπιστατοῦσεν εἰς ὅλα, εἰς ὅλα ἦτο παρὼν καὶ, ἂν³
συμφορὰ τις συνέβαιnen, αὐτὸς εὕρισκετο κοντά⁴. Ἐπεθύμει

ὅλοι οἱ πολῖται νὰ εἶναι σῶοι, ὥστε, καὶ ἂν ὁ μικροῦ λόγου ἄξιος ἐχάνετο ἄνευ λόγου, ἐπέβαλλε⁵ τιμωρίαν εἰς τοὺς αἰτίους. Τὰς δὲ ἀφορμὰς φιλονεικιῶν τῶν διαφόρων πολιτῶν μεταξύ των προσεπάθει νὰ διαλύῃ⁶ μὲ φιλικὸν τρόπον. Τόσῃν δὲ φιλοπατρίαν εἶχεν, ὥστε ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ μάχωνται οἱ Ἕλληνες μεταξύ των, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῶν Περσῶν. Αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον⁷ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀποστατήσουν⁸ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ πῶς οἱ ἀποστατήσαντες νὰ μὴ πᾶν χαμένοι καὶ πῶς ὁ μέγας βασιλεὺς νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἐνοχλῇ⁹ τοὺς Ἕλληνας.

43. Στρατὸς Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Κροΐσου μετὰ τῶν συμμάχων¹ του.

Ὁ Κροΐσος εἶχεν ἵππεῖς μὲν δεκαπέντε χιλιάδας, πεζοὺς δὲ τρεῖς φορές περισσοτέρους. Ὁ ἄρχων τῆς Φρυγίας ἵππεῖς μὲν ὀκτῶ χιλιάδας, πελταστάς δὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας ἔξ χιλιάδας πεντακοσίους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα χιλιάδας. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες ἵππεῖς μὲν περίπου¹ τρεῖς χιλιάδας, πελταστάς δὲ περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὅλοι δὲ μαζί² εἶχον ἄρματα διακόσια δέκα.

Ὁ δὲ Κύρος εἶχεν ἵππεῖς μὲν ὀλιγώτερος ἀπὸ³ τὸ τρίτον τῶν ἐχθρῶν, πεζοὺς δὲ περίπου μισούς. Ἦσαν ὅμως γυμνασμένοι οὗτοι καὶ ὑπέφερον τὴν πείναν, τὴν δίψαν καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, διότι ἕκαμνον πορείας μακρὰς δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἐβδομάδα. Εἶχον δὲ καὶ φρόνημα πολεμικώτερον.

44. Χορός τῶν Θρακῶν.

Ἄφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν¹ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον μὲν ἐθυσίασαν τὰ αἰχμάλωτα βόδια, ἔπειτα δὲ ἐξηπλωμένοι εἰς σκαμνιά² ἐδείπνουν. Ἐγέμιζον δὲ τὰ κεράτινα ποτήρια ἀπὸ κρασί καὶ ἔπινον. Ἄφοῦ δὲ ἔγιναν αἱ σπονδαί, ἐπῆγαν εἰς μέρος θεατροειδές, ὅπου δύο Θραῦκες, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὅπλα, ἤρχισαν νὰ χορεύουν³ καὶ νὰ πηδοῦν κρατοῦντες μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας. Αἴφνης ἐφάνη⁴ εἰς ὅλους ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶχε κτυπηθῆ καὶ εἶχεν ἀποθάνει. Οἱ Παφλαγῶνες ἐφώναζον⁵ δυνατά. Καὶ ὁ μὲν νικητῆς, ἀφοῦ ἀφῆρεσε τὰ ὅπλα τοῦ ἐξηπλωμένου, ἐβγῆκεν ἔξω⁶ ἀπὸ τὸ στάδιον, οἱ δ' ἄλλοι Θραῦκες ἔφερον ἔξω⁷ τὸν ἄλλον ὡς πεθαμένον· πράγματι ὅμως ἐγνώριζον⁸ ὅτι οὐδὲν εἶχεν πάθει.

45. Πῶς περνοῦσε συνήθως τὴν ἡμέραν ὁ Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης πάντοτε μὲν ἦτο φανερός¹ εἰς ὅλους, διότι καὶ πρῶτ² ἐπήγαινε εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὴν ὥραν, πού ἡ ἀγορά ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἐκεῖ ἐφαίνετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας εὐρίσκετο ἐκεῖ, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναναστραφῆ μὲ περισσοτέρους. Καὶ ὠμιλοῦσε μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅσοι δ' ἤθελον μποροῦσαν νὰ τὸν ἀκούσουν. Κανεὶς δὲ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔκαμνέ τι κακόν· διότι οὔτε τὸν ἤκουσαν νὰ λέγῃ ἀσεβές τι ἢ ἀνόσιον, οὔτε τὸν εἶδαν νὰ κάμνῃ τοιοῦτόν τι. Οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ τοὺς ἀσχολομένους³ εἰς τὰ τοιαῦτα μωροὺς ἀπεδείκνυεν. Αὐτὸς δέ, πού ἤξερε καλά, τί εἶναι ὠραῖον καὶ τί ἄσχημον, τί δίκαιον καὶ τί ἄδικον, τί εἶναι φρονιμάδα καὶ τί τρέλλα, συζητοῦσε τέτοια μὲ τοὺς μαθητάς του⁴. Συζητοῦσε πρὸς τοῦτοις γιὰ ἄλλα, τὰ

ὅποια ὄσοι ἐγνώριζον, ἦσαν ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ὅσους δὲ δὲν μπορούσαν νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ συζητοῦν⁵ αὐτά, ὠνόμαζε δούλους.

46. Χορὸς Αἰνιάνων καὶ Μαγνήτων.

Ἄλλοτε πάλιν εἰς διασκέδασιν ἐχόρευσαν οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες τὸν ἐξῆς χορὸν· ἐσηκώθησαν δύο καὶ ὁ μὲν ἕνας μετέβη δῆθεν¹ εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μαζεύσῃ καρπούς· ἐφαίνετο δὲ φοβισμένος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι λησταὶ προσήρχοντο πολλάκις ἢ διὰ νὰ καύσουν² τὰ σπαρτὰ ἢ διὰ νὰ ἀρπάσουν τι. Αἴφνης βλέπει ὅτι ληστής ἐκάθητο πλησίον καὶ ἀμέσως ἀρπάζει τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ αὐτόν. Μετὰ πάλην δὲ ἄλλοτε μὲν ὁ ληστής συλλαμβάνεται³ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπειδὴ⁴ ἐκ φύσεως εἶναι ρωμαλέος, συλλαμβάνει τὸν γεωργὸν καὶ δεμένον τὸν ὀδηγεῖ εἰς τοὺς συντρόφους του. Κατορθώνει ὅμως ὁ γεωργὸς νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς συντρόφους, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς⁵ τὸν ὑποδέχονται.

47. Διάλογος Ἀστυάγου καὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅτε ἦτο παῖς.

Ὁ Ἀστυάγη¹ λέγει πρὸς τὸν Κύρον· « Παιδί μου, ἂν μένης κοντά μου, θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα² νὰ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ, ὅταν θέλῃς, καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ χάριν³, ὅσον περισσοτέρας φορᾶς⁴ καὶ ἂν⁵ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ. Ἐπειτα γνώριζε ὅτι θὰ μεταχειρίζεσαι τὰ ἄλογά μου καὶ ὅσα ἄλλα θέλεις, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ ὡς συμπαίκτης παιδιὰ καλὰ καὶ θὰ σοῦ προσφέρω ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ ἀρέσκῃ ». Ὁ δὲ Κύρος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμᾷ⁶ νὰ μένῃ ἢ νὰ ἀπέλθῃ μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του, ἀπήντησεν ὅτι προτιμᾷ νὰ μένῃ. Ὅτε δὲ ἡ μητέρα του

τὸν ἠρώτησε, διατί, ἀπήντησε· « Διότι, μητέρα μου, ἀπὸ μὲν τοὺς εἰς τὴν πατρίδα μου συνομηλίκους μου καὶ φαίνομαι καὶ εἶμαι ὁ καλύτερος καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον καὶ εἰς τὸ τόξον, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐδῶ ἰππεῖς γνωρίζω ὅτι εἶμαι κατώτερος. Ἐὰν λοιπὸν μένω ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ γίνω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἰππεῖς ὁ καλύτερος ».

48. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσία τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πληροφορηθέντες τὴν συμφορὰν, ἣ ὁποία εἶχε συμβῆ¹ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἠπόρουν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα². Διότι ἐγνώριζον ὅτι, ἐὰν μὲν ἀντεπεξέλθουν³ κατὰ τῶν βαρβάρων κατὰ ξηράν, οὗτοι θὰ ἐπιπλεύσουν καὶ θὰ καταλάβουν τὴν πόλιν ἔρημον, ἐὰν δὲ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, θὰ κυριευθῆ ἡ πόλις τῶν ὑπὸ τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφάνη καλὸν νὰ μεταφέρουν⁴ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά εἰς Σαλαμίνα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθοῦν νὰ μοιράσουν τὴν δύναμιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔβαλαν⁵ εἰς τὰ πλοῖα ὅλους αὐτούς, τοὺς μετέφερον εἰς Σαλαμίνα. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι, ἂν νικήσουν τοὺς βαρβάρους, θὰ ἀνοικοδομήσῃ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Σαλαμίνα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤθελον νὰ καταπλεύσουν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπενθύμισεν εἰς αὐτούς ὅτι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐδόλως ἐνδιεφέρθησαν⁶ διὰ τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ φροντίζουν, πῶς νὰ ἐξεύρουν⁷ ἀσφάλειαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπειδὴ δὲ κουρασθεῖς δὲν κατώρθωσε⁸ νὰ τοὺς πείσῃ, τοὺς ἐξεβίασε⁹ μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὴν Σαλαμίνα.

49. Πρόξενος ὁ Βοιωτίας.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιωτίας ἤθελε νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἱκανὸς νὰ κάμνῃ μεγάλα ἔργα. Διὰ τοῦτο ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν¹. Ἐδέχθη δὲ νὰ μετάσχη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα καὶ δύναμιν καὶ χρήματα πολλά. Ἄν καὶ ὅμως² ἦτο τοιοῦτος, οὐδέποτε ἔδέχθη δῶρα³ καὶ ἐναντίον οὐδενός ποτε μετεχειρίσθη βίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ καρποῦται τὰ ἀγαθὰ μὲ δικαιοσύνην. Ἦτο δὲ φανερόν ὅτι αὐτὸς ἐντρέπετο περισσότερον τοὺς στρατιώτας παρ' ὅ,τι⁴ αὐτοὶ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιβάλλεται⁵ εἰς τοὺς στρατιώτας τὸ νὰ ἐπαινῆ μὲν τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ ἐπαινῆ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας. Τόσον δ' ἐφρόντιζε διὰ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὐδεὶς ἠναντιοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ὅλοι ἔκαμνον τὴν δουλειά των⁶ μὲ προθυμίαν.

50. Θάρρος Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης περισσότερον¹ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀθηναίους ἐσέβετο τοὺς νόμους καὶ ἐντρέπετο τοὺς θεοὺς. Χρηματίσας δηλαδὴ κάποτε βουλευτῆς² καὶ ὀρκισθεὶς τὸν βουλευτικὸν ὄρκον ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτόν νὰ κάμῃ τι παρὰ τοὺς νόμους. Ὅτε λοιπὸν ἦτο πρόεδρος³ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν δέκα στρατηγῶν ὁ λαὸς ἤθελε μὲ μίαν ψῆφον νὰ φονεύσῃ ὅλους ἀδίκως, αὐτὸς ἐναντιώθη πρὸς τὸν δῆμον καὶ δὲν ἔδέχετο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν⁴. Ἄν καὶ ὠργίζετο δὲ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς κατ'

αὐτοῦ καὶ πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κατηγοροῦσαν καὶ κατεφέρον-
το⁵ κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς προετίμησε⁶ νὰ τηρῇ τὸν ὄρκον⁷, παρὰ
νὰ φανῆ εὐχάριστος πρὸς τὸν δῆμον παρὰ τὸ δίκαιον καὶ νὰ
προφυλαχθῆ ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας. Καὶ τῷ ὄντι⁸ ἐνόμιζεν ὅτι
οἱ θεοὶ φροντίζουν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅπως νομίζουν οἱ
περισσότεροι· δηλαδὴ αὐτοὶ μὲν νομίζουν ὅτι οἱ θεοὶ ἄλλα μὲν
γνωρίζουν, ἄλλα δ' ὄχι, ὁ Σωκράτης δ' ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ
ἀντιλαμβάνονται⁹ καὶ γνωρίζουν ὅλα, ὅσα λέγονται καὶ ὅσα
διαπράττονται καὶ ὅσα σιωπηλῶς ἀποφασίζονται ἀπὸ τοὺς
ἀνθρώπους, πανταχοῦ δὲ ὅτι εἶναι παρόντες.

51. Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐθαυμάζετο διὰ τὴν δικαιοσύ-
νην. Ἐν καὶ ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ πολιτικά¹ καθ' ὅλην του τὴν
ζωὴν², ἔζησε μέχρι τέλους³ πτωχός. Διὰ τοῦτο ἠγαπᾶτο καὶ
ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ ὠνομάζετο δίκαιος,
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους
ἐζήλεψεν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔχαιρον νὰ ἐπονο-
μάζωνται μὲ ἄλλα ὀνόματα. Συνέβη ὅμως ὁ Ἀριστείδης, ἂν
καὶ ἠγαπᾶτο τόσον, ὕστερον νὰ φθονῆται· διότι ὁ δῆμος τῶν
Ἀθηναίων δυσηρεστεῖτο κατ' ἐκείνων, πού εἶχον ὄνομα καὶ
φήμην περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἀφοῦ ἐμαζεύθη-
σαν ἀπὸ παντοῦ, ἐξορίζουν⁴ αὐτὸν μὲ τὴν δικαιολογίαν⁵ ὅτι
ἐφοβοῦντο, μήπως γίνῃ τύραννος τῆς πόλεως, πράγματι ὅμως
διότι ἐφθονοῦσαν αὐτόν. Διότι μὲ ἐξοστρακισμὸν ἐτιμωροῦ-
σαν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἔτσι ἐταπεινῶνον τὴν δύναμιν αὐτῶν.
Ὁ Ἀριστείδης δὲ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν ηὐχθήθη
εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ παρουσιασθῆ ποτὲ καιρός, ὁ
ὁποῖος νὰ ἀναγκάσῃ⁶ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐνθυμηθοῦν αὐτόν.

52. Ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων θέλων νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν¹ τῆς ἀξίας τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα. Ἔλαβε δύο σκύλακας ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ μὴ τοὺς ἀναθρέψῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ δὲ διατρέφων² αὐτοὺς σύμφω-να μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἄρχοντος κατέστησε³ τὸν μὲν ἓνα λαίμαργον⁴, τὸν δ' ἄλλον ἄριστον ἀνιχνευτὴν καὶ κυνηγόν. Ἐπειτα ὁ Λυκοῦργος συνεκάλεσε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς συνέλευσιν⁵ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, αἱ μέθοδοι τῆς ἐκπαιδεύσεως⁶ καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ αἱ διδασκαλίαι δύνανται καὶ τὴν φύσιν νὰ μεταβά-λουν· αἱ συνήθειαι εἶναι δευτέρα φύσις ». Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετήσῃ⁷ ἔμπροσθεν τῶν σκύλων μίαν γαβάθαν⁸ καὶ ἓνα λαγόν, τοὺς ἔλυσεν⁹. Ἀμέσως ὁ μὲν ἓνας ὤρμησε πρὸς τὸν λαγόν, ὁ δὲ ἄλλος ἐρρίφθη μὲ ἀπλη-στίαν εἰς τὴν γαβάθαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποροῦ-σαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ὁ Λυκοῦργος εἶπεν· « Αὐτὰ τὰ δύο σκυλιά, ἂν καὶ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, ἔτυχον διαφόρου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔγινε λαίμαργον, τὸ δὲ ἄλλο ὑπόδειγμα κυνηγετικοῦ σκυλιοῦ ».

53. Πῶς ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος γίνεται κύριος τῆς Ἀσίας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὅτε μὲν ἦτο νέος, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἰκανότητα εἰς τὸ τό-ξον καὶ τὸ ἀκόντιον μεταξὺ τῶν συνομηλίκων του. Ὅτε δὲ τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο διὰ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην. Μὲ ὀλί-

γον Περσικὸν στρατὸν κατώρθωσε¹ κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν κατοίκων τῆς Μηδίας² καὶ Ὑρκανίας θεληματικῶς. Ἐπειτα μὲ ἐκστρατείας συνεχεῖς ὑπέταξε³ τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας, Ἀσσυρίας, Ἀραβίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας, Λυδίας, Καρίας, Φοινίκης, Βαβυλωνίας. Γίνεται ἔπειτα ἄρχων τῶν κατοίκων τῆς Βακτρίας, Ἰνδίας, Κιλικίας, Παφλαγονίας, Βιθυνίας καὶ ἄλλων φυλῶν. Τέλος δ' ὑπέταξε τοὺς Ἕλληνας κατοίκους τῆς Ἀσίας, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Κύρου περιελάμβανε διάφορα φύλα, τὰ ὅποια οὔτε τὴν ἰδίαν γλῶσσαν εἶχον οὔτε τὰ ἴδια ἔθιμα, ἀλλ' ὑπήκουον εἰς αὐτὸν ἐκ φόβου.

54. Προσόντα στρατηγοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη ὁ στρατηγός¹ νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἱκανὸς νὰ προμηθεύεται² τὰ τρόφιμα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπιδέξιός εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκῃ³ πολλὰ μέσα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ⁴ τοὺς κινδύνους ὁ στρατηγὸς καὶ τοὺς πολέμους, νὰ εἶναι ἱκανὸς διὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἔχῃ διοικητικόν⁵. Ἐπίσης ὁ καλὸς στρατηγὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑπομονητικὸς⁶ καὶ προφυλακτικὸς καὶ ἱκανὸς δι' ἐπιθέσεις. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐκεῖνος, πού πρόκειται νὰ χρηματίσῃ⁷ στρατηγός, δηλαδὴ νὰ εἶναι ἀπλὸς μὲν τοὺς τρόπους, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ προσόντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐπιστήμης.

55. Καθήκοντα γυναικός.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐπιστατῇ¹ εἰς ὅλα, πού² πρέπει νὰ ἐκτελῇ³ ἐντὸς τῆς οἰκίας· καὶ ὅσα φέρονται⁴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα

πρέπει νά δέχεται καί νά ξεχωρίζη⁵ ἀπ' αὐτά, ὅσα πρέπει νά δαπανᾷ⁶ καί νά προνοῇ διὰ τά λοιπά. Πρέπει δέ νά προφυλάσσεται, ἵνα μὴ τὰ ἔξοδα⁷ τὰ προωρισμένα⁸ δι' ἕν ἔτος⁹ ἐξοδεύωνται εἰς ἕνα μῆνα. Καί νά φροντίζη δέ, μὲ ποῖα ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὴν οἰκίαν μαλλιά πρέπει νά γίνωνται ἐνδύματα. Ἐπίσης πρέπει νά φροντίζη, πῶς τὸ ξηρὸν ψωμί νά γίνεται φαγώσιμον¹⁰. Μία ὅμως ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς γυναικὸς θὰ φανῇ ἴσως ἄχαρις, δηλαδὴ ὅτι, ὅποιος καί ἂν ἀπὸ τοῦς ὑπηρετάς ἀρρωσταίνη¹¹, πρέπει νά φροντίζη διὰ νά θεραπεύεται.

56. Ὁ ὄρκος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγγρατεῖ¹ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ὁ ὄρκος. Διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς ὄρκον οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅτε ἐπρόκειτο νά μάχωνται εἰς παράταξιν ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Ξέρξου· « Δὲν θὰ προτιμήσω τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοῦς ἀρχηγοῦς οὔτε ζωντανούς οὔτε σκοτωμένους, ἀλλὰ θὰ θάψω ὅλους, ὅσοι συναποθάνουν² εἰς τὴν μάχην. Ἄν νικήσω τοῦς βαρβάρους, καμμίαν πόλιν ἀπὸ ἐκείνας, πού συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀφήσω νά καταστραφῆ³, ἐκείνας δέ, πού πῆγαν μὲ τὸ μέρος⁴ τῶν βαρβάρων, θὰ τὰς καταστρέψω. Ἀπὸ τοῦς ναούς, πού ἐκάησαν καί κατεδαφίσθησαν⁵ ἀπὸ τοῦς βαρβάρους, κανένα δὲν θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ τοῦς ἀφήσω νά μένουν⁶ ὡς ὑπόμνησις⁷ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῆς ἀσεβείας τῶν βαρβάρων ». Τόσον δέ πολὺ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον αὐτόν, ὥστε καί τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν εἶχον συμβοηθόν.

57. Λιβύη.

Τῆς Λιβύης¹ τὰ πρὸς νότον τῆς παραθαλασσίας γῆς εἶναι ἄμμος ὄχι ἀβαθῆς καὶ τὸ ἔδαφος ἡλιοκαμένον² εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς καρπῶν, πεδινὸν καὶ χωρὶς νερό. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χώρα εἶναι ἄφορος καὶ παρουσιάζει ὕψιν ὄχι ἡμερον, μένει ἀκατοίκτητος. Κατοικοῦν δὲ μόνον πλησίον³ αὐτῆς ἄνθρωποι σκηνῆται, πού ζοῦν ἀπὸ θηρία, δηλαδὴ ὄνους σχεδὸν ἀγρίους⁴, στρουθοκαμήλους μὲ μακρὸν λαϊμόν καὶ μεγαλοσώμους ἐλέφαντας. Ἐρπετὰ δὲ παντὸς εἴδους καὶ πάρα πολλά, δυσκολοπολέμητα ζοῦν εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, δηλαδὴ ὕφεις δηλητηριώδεις⁵ καὶ σκορπιοὶ δύο εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μὲν σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς⁶, πολὺ μεγάλο καὶ μὲ πολλοὺς σπονδύλους, τὸ δὲ ἄλλο πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα⁷ μὲ ὑμένας σὰν πτερά⁸. Τέτοια ἔρπετὰ πολλά καθιστοῦν τὴν Λιβύην ὄχι εὐκολοδιάβατον.

58. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι εὐκόλα μεταβάλλουν καὶ εὐκόλα χορταίνουσι¹ τὰς ἐπιθυμίας. Εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ὀρμὴν² ἀρχίζουσι³ ἐν ἔργον, γρήγορα ὅμως παύουσι αὐτό, διότι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶναι ὀξεῖα καὶ ὄχι διαρκής, εἶναι εὐέξαπτοι, φιλόδοξοι καὶ ἀγαποῦν τὴν φιλονεικίαν καὶ ὀλιγώτερον ἀγαποῦν τὰ χρήματα. εἶναι πρὸς τούτοις εὐκολόπιστοι καὶ εὐκόλα δημιουργοῦν ἐλπίδας, διότι οἱ νέοι ἐκ φύσεως εἶναι θερμόαιμοι. εἶναι περισσότερον ἐντροπαλοὶ⁴ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους. Ἐπίσης ἀγαποῦν τοὺς φίλους⁵, ἀγαποῦν τοὺς οἰκείους των, ἀγαποῦν τοὺς συντρόφους⁶ των καὶ εἶναι εὐσπλαχνικοί, διότι νομίζουσι ὅλους χρηστοὺς καὶ καλοὺς. Ἀγαποῦν δὲ τὰ γέλια⁷ καὶ τὰ ἀστεῖα⁸, διότι δὲν ἔχουσι πολλὰς φροντίδας.

59. Ἡθικὰ παραγγέλματα.

Πρῶτον μὲν νὰ σέβῃσαι¹ τοὺς θεοὺς ὅχι² μόνον θυσιάζων, ἀλλὰ καὶ μένων πιστὸς εἰς τοὺς ὄρκους. Νὰ τιμᾷς τοὺς θεοὺς καὶ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Νὰ δεικνύῃσαι³ πρὸς τοὺς γονεῖς τοιοῦτος, ὅποῖος θὰ ἠύχεσο⁴ νὰ δεικνύωνται πρὸς σὲ τὰ παιδιὰ σου. "Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ πράττης, αὐτὰ μὴτε νὰ νομίζῃς ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ λέγῃς. Νὰ μὴν ἐλπίζῃς ποτὲ ὅτι θὰ κάμῃς τι χωρὶς νὰ σὲ καταλάβουν⁵, διότι, καὶ ἂν τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν διαφύγῃς, θὰ τὸ ξέρῃς⁶ καλὰ μόνος σου. Νὰ φαίνῃσαι⁷ λοιπὸν ὅτι πράττεις ὅλα μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς⁸ οὐδενὸς τὴν προσοχὴν, διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν⁹ τὸ ἀποκρύψῃς, ἀργότερον θὰ φωραθῇς¹⁰. Τοὺς θεοὺς νὰ φοβῆσαι, τοὺς γονεῖς νὰ τιμᾷς, τοὺς φίλους νὰ ἐντρέπεσαι, εἰς τοὺς νόμους νὰ ὑπακούῃς. Δύνασαι δὲ νὰ ἀποκτήσῃς¹¹ πάρα πολὺ καλὴν ὑπόληψιν, ἂν¹² ἀποδεικνύῃσαι ὅτι δὲν πράττεις, δι' ὅσα¹³ μπορεῖ νὰ ἐπιτιμᾷς¹⁴ τοὺς ἄλλους, ἂν τὰ κάμνουν.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

I. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— ἔχω ἐμπιστοσύνην.— 2. γνωρίζω.— 3. κόπος.— 4. ἐάν.— 5 χα-
ρακτήρ.— 6. λαμβάνω μέρος.— 7. περισσότερον.— 8. διάθεσις.
- 2.— 1. στὰ χαμένα.— 2. καταστρέφω.— 3. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι
εἰς στενοχωρίαν.— 4. βροχή.— 5. οὐκ ἔστι = δὲν εἶναι δυνατόν.—
6. συνήθεια.— 7. γεμάτος.— 8. εἰ μὴ = ἐάν δέν.— 9. εὐτυχημένος.
- 3.— 1. ἀκρωτήριον Σούνιον εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριον τῆς Ἀτ-
τικῆς.— 2. στενὸς δρόμος.— 3. Νάξος, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας
νῆσους τῶν Κυκλάδων.— 4. Δῆλος, μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Σύ-
ρου, ὀνομαστὴ τὸ πάλαι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος.—
5. ἀποβιβάζομαι.— 6. Τῆνος, νῆσος τῶν Κυκλάδων β.δ. τῆς Σύ-
ρου,— 7. τὸν ἴδιον.— 8. ἀπὸ πολλοῦ.— 9. σκέπτομαι κακόν.
- 4.— 1. πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.— 2. κορυφὴ βουνοῦ.— 3. ταγοί·
οὕτω ὀνομάζοντο οἱ ἄρχοντες τῆς Θεσσαλίας.— 4. λειβάδι.— 5. βό-
σκω.— 6. συγκομιδὴ τῶν καρπῶν.— 7. ἀποθήκη.
- 5.— 1. Ἀνάχαρις, Σκύθης ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας.— 2. γεροντό-
τεροι.— 3. μεταξύ τῶν θεατῶν.— 4. γυμναστήριον.— 5. σωματικὴ
διάπλασις.— 6. συντάκτης πολιτεύματος, νομοθέτης.— 7. οἱ μὲν—
οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.
- 6.— 1. σχολεῖα.— 2. ταπεινός, ἀνήθικος.— 3. σχέσις.— 4. αὐστηρῶς.—
5. ψευδής.— 6. σταθερός.— 7. φρόνιμος.— 8. συναναστρέφο-
μαι.— 9. λαμβάνω μέρος.
- 7.— 1. ἐάν.— 2. ἂν καί.— 3. θὰ ἐκινδυνεύετε.
- 8.— Α') 1. νῆσος μικρὰ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον.— 2. ἔτος.— 3. ρέω.—
4. γεμίζουν.— 5. παράγω.— 6. φυτὸν καλαμοειδὲς (πάπυρος) τῆς
Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον χάρτην.
Β') 1. Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου διασχίζων αὐτήν.— 2. εἶναι

γεμᾶτος.— 3. παχύνομαι.— 4. γυμνός.— 5. πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας χιλιετηρίδος.— 6. μέτρον μήκους τῶν ἀρχαίων ἰσοδυναμοῦν μὲ 186 περίπου μέτρα.— 7. συναντῶ.— 8. οἶ = οἶ ὅποιοι.

- 9.— 1. τὰ χέλια.— 2. λυποῦμαι.— 3. βυθίζομαι.— 4. ὁ ἰδικός του.— 5. εὐχαριστοῦμαι.— 6. εὐκολός.— 7. εἰς τὸ ὅποιον.— 8. βλέπει.
- 10.— 1. ἀροτριοῦν.— 2. ἐξέρχομαι πρὸς περιοδείαν.— 3. κατευοδώνω.— 4. σιδηρουργός.— 5. κατεργαζόμενος τὰ δέρματα, βυρσοδέψης.— 6. φαγώσιμος καρπός.— 7. ἐπανέρχομαι.
- 11.— 1. τεμάχιον.— 2. πτηνόν.— 3. βλέπω.— 4. ἐάν.— 5. ἦσθα ἂν = θὰ ἦσο.
- 12.— 1. Πηλεὺς, ἦρωος ἀρχαῖος, βασιλεὺς τῆς Φθίας.— 2. Θετίς, θεά, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως, θεοῦ τῶν ὑδάτων.— 3. καλός.— 4. ἀνάκτορον.— 5. εἰς τὴν ὠραιότητα.— 6. Ἦρα, σύζυγος τοῦ Διός, θεὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.— 7. Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τῆς σοφίας.— 8. Ἀφροδίτη, θεὰ τοῦ κάλλους.— 9. ἀναθέτω.— 10. τὸ παράστημα.— 11. περικεφαλαία.
- 13.— 1. ζωγραφισμένος.— 2. κατατρώγομαι.— 3. ὑψηλός.— 4. στολίξι.— 5. φυλακή.— 6. μπαίνει.— 7. ἐπέρχεται.— 8. τὸ μοιραῖον.
- 14.— 1. ἦλθεν.— 2. εἰς τὴν πατρίδα.— 3. θὰ ἐπανέλθω.— 4. ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο.—
- 15.— 1. ρίπτω βλέμμα.— 2. ἀπόγονοι.— 3. ἐνθυμοῦμαι.— 4. ἀνδρεία.
- 16.— 1. ζωγραφῶ.— 2. θέλω.— 3. ἀνελλιπής, ἄμειπτος.— 4. δεικνύω ἐπιμέλειαν.— 5. δι' ἐκεῖνον ποὺ πρόκειται.— 6. ἐνδιαφέρει.— 7. δι' ἐκεῖνον ποὺ θέλει.
- 17.— 1. σκεπάζει.— 2. ἡσυχάζουν.— 3. λειβάδια.— 4. ἐπαναφέρουν.— 5. δέρματα.— 6. δυσκολοδιάβατοι.
- 18.— 1. ἡ ξαστεριά.— 2. τροφή τῶν θεῶν.— 3. ποτὸν τῶν θεῶν.— 4. συνηθίζω.— 5. περιφέρομαι.— 6. περιπλανῶμαι, κινοῦμαι.— 7. λαμβάνω τὸν λόγον.— 8. περιγελώμενοι.
- 19.— 1. ὑπανδρεύω.— 2. πάρεστί μοί τι = ἔχω τι.— 3. ποτιζώ.— 4. Δημήτηρ, θεὰ τῆς γεωργίας.— 5. γνωρίζω.— 6. διὰ ποίαν ἀπὸ τὰς δύο.— 7. νὰ ζητήσω.
- 20.— 1. πιέζω.— 2. προστίθενται.— 3. δυστυχήματα.— 4. τὰ τρόφιμα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζώην.— 5. τέλος.— 6. ἔτρωγε.— 7. ἐνίστε.— 8. βραβεῖον.— 9. φωνάζει.— 10. σηκώσης.

- 21.— 1. Τέμπη, εἶναι κοιλάς κατὰ τὸν ροῦν τοῦ Πηγνείου ποταμοῦ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.— 2. τρόπον τινά.— 3. τοποθεσία.— 4. πλῆθρον, ἰσοδυναμεῖ μὲ 30 περίπου μέτρα.— 5. γλυκά.— 6. μουσικὸν κελάδημα.— 7. εἰς τὸ ὅποιον.— 8. ὑψώνεται ὑπεράνω.— 9. εὐχαριστοῦμαι.
- 22.— 1. μεταξύ.— 2. κατατάσσω.— 3. συνναστρέφομαι.— 4. εὐχαρίστως.
- 23.— 1. Αἰτώ, θεά, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.— 2. Νιόβη, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου.— 3. ὑπερφηανεύομαι.— 4. σέβομαι.— 5. κατορθώνω.— 6. ἐντροπή, σεβασμός.— 7. χύνει.
- 24.— 1. Διογένης, φιλόσοφος ζήσας ἀπὸ 413-323 π.Χ.— 2. ἐπέρχομαι.— 3. παρακινῶ.— 4. ἐνθυμοῦμαι, ἀναλογίζομαι.— 5. παύω.— 6. συγκρατοῦμαι.
- 25.— 1. διὰ τὰ ἀπαλλάξῃ.— 2. βοιώταρχοι, ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν Βοιωτικὴν ὁμοσπονδίαν.
- 26.— 1. καθ' ὅσον προχωροῦν.— 2. τοὺς ὁποίους.— 3. φυτρώνουν καὶ εὐδοκιμοῦν.— 4. ἔχων καλὰ σταφύλια.— 5. οἱ καθ' ὠρισμένην ἐποχὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πνέοντες ἄνεμοι.
- 27.— 1. δασώδης.— 2. ὁ σχηματίζων δίνας.— 3. λαμπρός, ὀνομαστός.— 4. ἀπεσταλμένοι, ἀντιπρόσωποι.— 5. φιλοξενία.— 6. περιφρονοῦμαι.— 7. ὑποχωρῶ.— 8. ἄσχημος.— 9. ἐφάνετο.— 10. διαγωγή.
- 28.— 1. ξένος.— 2. ἀποδεικνύομαι.— 3. δῖς = δύο φορές.— 4. ἀπελπίς εἰμι = ἀπελπίζομαι.— 5. καταγγέλλω εἰς τὸ δικαστήριον.
- 29.— 1. πηγαίνω.— 2. βόσκω.— 3. κόκκαλον.— 4. ὑπόσχομαι.— 5. ὑπόδεικνύω.— 6. οἱ κάτω.
- 30.— 1. ἀκολουθήσατε.— 2. λαμπρός, ἔνδοξος.— 3. ἐξουσιάζω.
- 31.— Α') 1. τρέφομαι.— 2. χρῶμα.— 3. ρωμαλέος.— 4. ἀνόητος.— 5. γνώστης.— 6. μνήμων εἰμί = ἐνθυμοῦμαι.— 7. λησμονῶ.— 8. τοὺς ἑαυτοὺς των.— 9. ταλαίπωρος.
Β') 1. διαμοιράζω.— 2. ὁμάς.— 3. ὀρμητικός.— 4. ἀνάγκη.
- 32.— 1. ἔνδοξος, ξακουστός.— 2. Μιλτιάδης, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὁ κυρίως συντελεστής τῆς νίκης εἰς τὸν Μαραθῶνα.— 3. ἀγαπητός.— 4. τριήρης = πλοῖον πολεμικὸν μὲ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.— 5. ἐξοδεύω.— 6. φαγητά.— 7. ἐνδύομαι.— 8. ἀνταλλάσσω.
- 33.— 1. μαλακός.
- 34.— 1. πρωτ.— 2. εἶναι ἀσθενικόν.— 3. ὑπηρεσία.—

- 35.— 1. συνομήλικος.— 2. έντροπαλός.— 3. κατώτερος.— 4. φίλιππός ειμι = αγαπῶ τοὺς ἵππους.— 5. ὁ αγαπῶν τὸ κυνήγιον.
- 36.— 1. Λυδοί, κάτοικοι τῆς Λυδίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα αἱ Σάρδεις.— 2. φιλοξενῶ.— 3. ὑπερέχω.— 4. εὐμενής. — 5. βαθύς. — 6. ὀλιγώτερον. — 7. χαλεπῶς ἔχω = στενοχωροῦμαι.
- 37.— 1. ἀρχίζω.— 2. εὐκτική δηλοῦσα εὐχὴν.— 3. ἔλλειψις.— 4. εὖ πράττω=εὐτυχῶ.— 5. θεῖον σημεῖον· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι οἱ θεοὶ προδηλοῦν τὰ μέλλοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων. 6. φροντίζω, σέβομαι.— 7. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.
- 38.— 1. διὰ νὰ ἴδῃ.— 2. δύνασθε νά.— 3. προσκαλῶ.— 4. τὸ πᾶν κάμνω.
- 39.— 1. συναντῶ.— 2. κρότος, θόρυβος.— 3. κουράζομαι.— 4. ἔλαθον ἀπολέσας=χωρὶς νὰ καταλάβω ἔχασα.— 5. λεία.— 6. περιορῶ= περιφρονῶ.
- 40.— 1. κρύο.— 2. ζέστη.— 3. ἐννοεῖται τὸ ρῆμα ἐστίν=εὐλογον, φυσικόν.— 4. ὁ φοβούμενος, ὁ δειλός.
- 41.— 1. σιτηρά.— 2. προσφάγιον.— 3. μέλλων τοῦ διαφέρω.— 4. ἀρμόζει.— 5. ὅ,τι καὶ ἂν.
- 42.— 1. Αἰνείας, ἥρωες τῶν Τρώων.— 2. αἰχμάλωτος.— 3. ἀποδεικνύομαι.— 4. λαμβάνω μαζί μου.— 5. περιφρονῶ.— 6. πάρα πολύ.
- 43.— 1. κατορθῶν.— 2. κάμνω συνθήκας.— 3. εἰς τὸ μέλλον.— 4. στενοχωροῦμαι.— 5. ἀποφασίζω, ἐγκρίνω.— 6. ἐμπόδιον.
- 44.— 1. ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ του ὅμως τὸν ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς θάνατον τὸ 399 π.Χ.— 2. ζῶ ὡς πολίτης.— 3. πράττομαι μισθόν = εἰσπράττω ἀμοιβήν.— 4. πίνω μέχρι τέλους.— 5. ἀρκετός.
- 45.— 1. ἀκολουθῶ.— 2. πλησιάζω.— 3. αἰροῦμαι = προτιμῶ.— 4. ἐφέπομαι τινι=ἀκολουθῶ τινι.— 5. ἔλλειψις.
- 46.— 1. θεὸς τοῦ Ἄδου, ἀδελφὸς τοῦ Διός.— 2. παραιτοῦμαι.— 3. εἰς τὰ δωμάτια τοῦ Ἄδου.
- 47.— 1. μειράκιον, νέος ἡλικίας ἄνω τῶν 14 ἐτῶν.— 2. Ζήνων, φιλόσοφος ἀρχαῖος ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἰδρυτῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος π.Χ.— 3. παραμηνή, παρακολούθησις.— 4. κτυπῶ.— 5. ἤσυχάζω.— 6. τόσος μεγάλος τὴν ἡλικίαν.— 7. τὰ ἴδια.— 8. θά ἤμην.— 9. στολισμός.

- 48.— 1. Δερκυλίδας, στρατηγός τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν περὶ τὸ 399 π.Χ. ἐκστρατείαν εἰς Ἀσίαν ἀντικαταστήσας τὸν Θίβρωνα.— 2. Μειδίας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τῆς Μανίας, ἡ ὅποια ἦτο σατράπης τῆς Αἰολίδος· ταύτην φονεύσας παρέλαβε τὴν σατραπείαν, ἐξ ἧς καθρέθη ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου.— 3. τιμωρῶ.— 4. παρατάσσω.— 5. φιλοξενοῦμαι.— 6. ἀπὸ κοινοῦ συνεξετάζω τι.— 7. λειβάδι.— 8. ἀπαριθμῶ.— 9. καταγράφω.
- 49.— 1. ἐνθαρρύνω.— 2. βέβαια.— 3. ἐγκρατῆς εἰμι.— ἀντέχω 4. καταβάλλω.
- 50.— 1. νικῶμαι, εἶμαι κατώτερος.— 2. στενοχωροῦμαι.— 3. προσπαθῶ.— 4. γίγνομαι ὑπὸ τινι=ὑποδουλόνομαι εἰς τινα.
- 51.— 1. Φάλαρις, τύραννος εἰς Ἀκράγαντα τῆς Σικελίας.— 2. καταλαμβάνω.— 3. παρακινῶ.— 4. οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ πλούσιοι.— 5. πῶς νά.— 6. διατελῶ ποιῶν τι=συνεχῶς πράττω τι.— 7. ὑποπτέω.— 8. κακῶς ποιῶ τινα=κακοποιῶ τινα.
- 52.— 1. νομίζω.— 2. φροντίς.— 3. ἔχω ἀνάγκην.— 4. τιμωρῶ.— 5. ἀφαιρῶ.— 6. προφυλάττομαι, φοβοῦμαι.— 7. ὑποτάσσω.
- 53.— 1. ληλατῶ.— 2. δοτικὴ πληθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. ἀρώ-ῶ=ἀροτριῶ.— 3. τιμωρῶ.— 4. πρέπει.
- 54.— 1. ἀνακοινῶνω.— 2. εἶμαι θυμωμένος.— 3. κάμνω ἓνα ὑποχείριον.— 4. ὀρθογώνιον τετράπλευρον.— 5. ἐκλέγω.
- 55.— 1. Πλάτων, ὁ μέγιστος φιλόσοφος τῶν ἀρχαίων, μαθητῆς τοῦ Σωκράτους καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων ζήσας 428 - 347 π.Χ.— 2. ἄγνωστος.— 3. συναναστροφή.— 4. πολὺ ἐνδιαφέρομαι, περιποιῶμαι.— 5. ὀδηγῶ τινα.— 6. Ἀκαδήμεια, τόπος παρὰ τὸν Κολωνόν, ὅπου συνηθέστατα ὁ Πλάτων ἐδίδασκεν τοὺς μαθητάς του.
- 56.— 1. τρέχω.— 2. προσπαθῶ.— 3. σέβομαι.— 4. ἀφήνω.— 5. χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ.— 6. βοηθῶ.— 7. ἀπαντῶ.— 8. θὰ σὲ εὐχαριστοῦσα.
- 57.— 1. Πεισίστρατος, τύραννος τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα διοικήσας λαμπρῶς τὰς Ἀθήνας.— 2. κύριος.— 3. συνάθροισις τῶν πολιτῶν.— 4. συμφιλιώνομαι.— 5. ἔχω ἀνάγκην.— 6. εὐγνωμονῶ.— 7. βοηθῶ τινα.— 8. μένω, περνῶ τὸν καιρὸν.— 9. πρὸς τὸ συμφέρον.
- 58.— 1. Λαμπροκλήης, νέος εὐγενῆς εἰς Ἀθήνας, φίλος καὶ μαθητῆς τοῦ Σωκράτους.— 2. εἶμαι δυσηρεστημένος.— 3. εὐ πάσχω=εὐεργετοῦμαι.— 4. χάριν ἔχω τινί=εὐγνωμονῶ.— 5. πόσον μεγάλ-

- λος.— 6. ποῖον ἐκ τῶν δύο.— 7. ὁ καθείς ἀπὸ τοὺς δύο χωριστά.— 8. ὡς πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα.— 9. νομίζω.
- 59.— 1. Φαλῖνος, Ἕλληνα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῶν Περσῶν.— 2. Κλέαρχος, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, συνεκστρατεύσας μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.— 3. πλῆθυσσα ἀγορά· ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπων, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 12 π.μ.— 4. συνέβαινε.— 5. προτρέπω.— 6. νὰ παραδώσουν.— 7. εὐχαρίστως.— 8. ἀναλαμβάνω.— 9. θέλω.— 10. φαίνομαι εὐχάριστος.— 11. εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.— 12. ποτὲ ἕως τώρα.— 13. τόσον μεγάλος.— 14. ἐνθυμοῦμαι.— 15. ὁποῖος.— 16. εἶναι δυνατόν.— 17. νομίζω.— 18. δυνατόν εἶναι.— 19. ποῖον ἀπὸ τὰ δύο.
- 60.— 1. ἀπὸ παντοῦ.— 2. συνορεύω.— 3. μεταχειρίζομαι.— 4. δέρμα ἀλώπεκος.— 5. ὀρύσσω = σκάπτω.— 6. ἰδρῶν = κτίζω, ἀνεγείρω 7. μορφαί.
- 61.— 1. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.— 2. κυριεύω.— 3. οἱ θώρακες, τὰ κράνη (περικεφαλαῖαι) καὶ οἱ χιτῶνες ἦσαν ὅπλα ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων, καθὼς καὶ αἱ κνημίδες καὶ αἱ ἀσπίδες. Ἐπιθετικὰ δὲ ἦσαν τὰ δόρατα, τὰ ἀκόντια, τὰ βέλη μὲ τὰ τόξα, τὰ ξίφη καὶ αἱ μάχαιραι.— 4. εὐρίσκω.— 5. καρφιά.— 6. ὁ ἐκ κεράμου κατεσκευασμένος.— 7. κάνιστρον.— 8. βραχιόλια.— 9. εὐνοϊκός, εὐμενής.
- 62.— 1, ἀποκτῶ.— 2. κοινωνὸς γίγνομαι = μετέχω.— 3. ἀφήνω.— 4. ἀγοράζω.— 5. ἐπισκέπτομαι, ἐξετάζω.— 6. πηγαίνω ἀπὸ κοντά, ἀκολουθῶ.— 7. χαμένος.— 8. εἶχεν ἀποδειχθῆ.— 9. στενοχωροῦμαι.
- 63.— 1. σῖτος πρὸς σποράν, σπόρος.— 2. ψῆνω, καβουρδίζω.— 3. εἶχε δοθῆ χρησμός ὑπὸ τοῦ θεοῦ.— 4. κάμνω λάθος.— 5. Κόλχοι, λαὸς κατοικῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.— 6. καταπλέω.
- 64.— 1. ἀποκρούω.— 2. φανερώω.— 3. δι' ὄνομα τῶν θεῶν.— 4. μένω σταθερός.— 5. προσέχετε.
- 65.— 1. συναθροίζω.— 2. κηρύττω πόλεμον.— 3. εὐρίσκομαι εἰς δυσχερῆ θέσιν.— 4. ἐπιστολή.— 5. ἐννοεῖται τὸ λέγει = χαιρετίζει.
- 66.— 1. πρασινάδα.— 2. ἀπλότης.
- 67.— 1. Χάρων, ὁ μεταβιβάζων ἐπὶ πλοιαρίου διὰ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν εἰς τὸν Ἅδην.— 2. ἀπὸ ποῦ.— 3, ὁ

ἀπὸ ἄλλο μέρος καταγόμενος.— 4. πορθμεῖα, ἀμοιβή μεταβιβάσεως εἰς τὸν κάτω κόσμον.— 5. οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.— 6. σκότος.

68.— 1. κάτοικοι τῆς Γαλατίας. Ἐκεῖτο αὐτὴ πέραν τῶν Ἄλπεων, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. ὁ ἔχων ἀρκετὸν μῆκος, ἀνάστημα.— 3. ὁ προκαλῶν κατάπληξιν.— 4. ὀλιγόλογος.— 5. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.— 6. ταπεινώσις.— 7. ἐκ φύσεως ἐλαττωματικὸς, ἀνίκανος.— 8. ἐθνικοὶ ποιηταὶ τῶν Γαλατῶν ψάλλοντες μὲ συνοδείαν λύρας τοὺς θεοὺς καὶ ἥρωάς των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς· οἱ ἴδιοι μὲ τὰ τραγούδια τὰ πολεμικὰ ἐνεθουσίαζον τοὺς πολεμιστὰς εἰς τὴν μάχην.

69.— 1. Ἰωλκός, πόλις τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τὸν σημερινὸν ἄνω Βόλον.— 2. ὁ ἔχων ἓν μόνον ὑπόδημα.— 3. ρητόν.— 4. ἔχουσα πεντήκοντα κωπηλάτας.

70.— 1. Φινεύς, βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης καὶ ἔξοχος μάντις.— 2. διὰ τὸ μὴν πᾶμε χαμένοι.— 3. προωρισμένα.— 4. παρθένοι μὲ πτερὰ καὶ γαμψοὺς ὄνυχας, τέρατα μυθολογικά.— 5. Συμπληγάδες πέτραι, ἦσαν δύο μεγάλοι βράχοι ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θαλάσσης.— 6. τὰ ἀπολύσουν.— 7. περιστέρα.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

71.— 1. ἀπλώνω.— 2. ἐνθαρρύνω.— 3. ὀρκίζομαι.— 4. ἀγκυροβολῶ.— 5. φυτρώνω.— 6. ἀλείφω.— 7. βλάπτομαι.— 8. ἀπὸ μακρὰν.

72.— 1. ἐξορίζω.— 2. μεταβάλλω.— 3. πολίτευμα.— 4. ἀπόδειξις.— 5. διαιρῶ.— 6. ἐκδιώκω.— 7. συνενώνω.

73.— 1. ἐκ φύσεως ἠνωμένος.— 2. ἀλλάζω κατοικίαν.— 3, φανερόν.— 4. ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.

74.— 1. ἐξίημι = ῥίπτω.— 2. Παρθένιον, ὄρος τῆς Πελοποννήσου.— 3. ἀντιλαμβάνομαι.— 4. γεμίζω.— 5. συχνά.— 6. συμφωνῶ.— 7. παραμελῶ.— 8. ἀνίημι = παύω.— 9. κοιλάς.— 10. ἀπλῆ.— 11. ἐπιτρέπω.— 12. διατρέχω.

75.— 1. ὑπανδρεύω τινά.— 2. σφίγγω.— 3. μανθάνω καλῶς.— 4, Κιθαιρών, ὄρος τῆς Ἀττικῆς· ὁ ζῶν εἰς τὸν Κιθαιρῶνα : Κιθαιρώ-

- νειος.— 5. Μινύαι. κάτοικοι τῆς Βοιωτίας.— 6. Κρέων, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.— 7. τρελλαίνομαι.
- 76.— 1. γνωστός.— 2. μαλλώνω.— 3. παράξενος.— 4. βοηθῶ.— 5. δίδω ἐκ φύσεως.
- 77.— 1. λαός.— 2. γεμᾶτος.— 3. ἀσφῶδελος, φυτὸν φυόμενον εἰς λειβάδια.— 4. εὐσπλαχνικός.— 5. Ἠλύσια πεδία ἦσαν τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποῖον ἐπήγαιναν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.— 6. νάος.
- 78.— 1. ἀποφασίζω, κρίνω ὀρθόν.— 2. Νεμέα, ἡ δασώδης χώρα μεταξὺ Ἄργους καὶ Κορίνθου.— 3. κρύπτομαι.— 4. δραπετεύω.— 5. ἀόρβ' τοῦ ἀπαγορεύω.
- 79.— 1. ὄφις ζῶν εἰς τὸ νερό.— 2. λίμνη πλησίον τοῦ Ἄργους παρὰ τοὺς σημερινοὺς Μύλους.— 3. γνωρίζω.— 4. καίω.— 5. βέλος.
- 80.— 1. Ἐρύμανθος, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας.— 2. ἐμπλέκω εἰς βρόχους παγίδας.— 3. Ἀλφειός, ποταμὸς τῆς Ἠλίδος.— 4. Πηγεῖός, ὁ μοῖως.— 5. στρέφω τὰ ὕδατα δι' ὄχετοῦ εἰς ἄλλο μέρος.
- 81.— 1. Στυμφαλίδες ὄρνιθες ἦσαν πτηνὰ σαρκοφάγα μὲ σιδηρᾶς πτέρυγας ζῶσαι εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην τῆς Ἀρκαδίας.— 2. μὲ δένδρα πυκνὰ σκεπασμένους.— 3. δὲν ξεύρω τί νὰ κάμω.— 4. ἐκφοβίζω, τρομάζω.
- 82.— 1. γίνομαι κύριος, καταβάλλω.— 2. ἐλεύθερος.— 3. βλάπτω.— 4. παρασύρομαι.— 5. λεηλατῶ.
- 83.— 1. ζώνη.— 2. γυναῖκες πολεμικαὶ τῆς Καππαδοκίας.— 3. φοβοῦμαι.— 4. σημεῖον.— 5. ἐξομοιοῦμαι.— 6. κατασκηνώω,
- 84.— 1. Ἐσπερίδες ἦσαν νύμφαι, αἱ ὅποιαι κατόικουν πέραν τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ ἐφύλαττον ἐντὸς τοῦ κήπου χρυσαῖα μῆλα.— 2. σηκώνω.— 3. Ἄτλας, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, ὁ ὅποιος ἐκράτει ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.— 4. λαμβάνω.— 5. βλάπτομαι.
- 85.— 1. ζαρκάδι.— 2. βγαίνω μαζί με ἄλλον.— 3. χωρίζομαι ἀπὸ ἄλλον κατὰ διαστήματα.— 4. κουράζομαι.
- 86.— 1. ὁ ἀριθμός.— 2. συμποσοῦμαι.— 3. δέκα χιλιάδες ἀποτελοῦν μυριάδα.— 4. ἐκτός.— 5. διαλεκτοί.— 6. ἐκλέγομαι.— 7. πολεμικὰ πλοῖα μὲ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.
- 87.— 1. ἄρμα ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον.— 2. ἐπιμόνως ζητῶ.— 3. ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.— 4. χαλαρῶς.— 5. ἐκφέρομαι = βγαίνω ἔξω.— 6. φωνάζω ἀλλοίμονον, κλαίω.

- 88.—1. λαμβάνω τὸν λόγον.— 2. παρ' ὅ,τι τοῦ ἀξίζει.— 3. οἱ κυριώτεροι αἵτιοι, οἱ συντελεσταί.— 4. παίρνουν τὰ μυαλά μου ἄερα, ὑπερηφανεύομαι.— 5. ἐκστρατεύω.— 6. εἰσάγω πρὸς ψηφοφορίαν πρότασιν τινα.
- 89.—1. ὁ παίζων αὐλόν.— 2. χρησιμοδοτῶ.— 3. υἰοθετῶ.— 4. φουσκώνω.— 5. νόθος.
- 90.—1. παραμερίζω.— 2. δύναμις.— 3. κατατρῶγω.— 4. ζητῶ ἐπιμόνω.— 5. ἀποδεικνύομαι.
- 91.—1. Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, γενναιότατος καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ρωμαίων.— 2. πέλεκυς.— 3. ἐπιθέω. = ἐπιτίθεμαι.— 4. πιάνομαι.
- 92.—1. προβάλλω ἀντίστασιν.— 2. ὀχυρώνω μὲ τεῖχος.— 3. ναυαρχία.— 4. βιάζω.— 5. ἀντιλέγω.
- 93.—1. καυχησιολογῶν.— 2. Ρόδος, μία ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας νήσους τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸ νότιον ἄκρον.— 3. πηδῶ.
- 94.—1. στρατηγεῖον.— 2. κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας νοτιοανατολικῶς τῶν Σάρδεων.— 3. νὰ εὑρεθῇ ποίων πόλεων κάτοικοι ἦσαν οὗτοι καὶ ποῦ εὐρίσκονται αὐταί.
- 95.—1. διαμαρτάνω τινός = χάνω τι.— 2. αἶτ. οὐδ. μετοχ. τοῦ ἕξεισι.— 3. στρέφομαι, ἀποβλέπω.
- 96.—1. θαυμαστός εἰμι = θαυμάζομαι.— 2. εὖ ποιῶ = εὐεργετῶ.— 3. νοῦς, φρόνησις, λογικόν.— 4. ὁ δυνάμενος νὰ διδαχθῇ.
- 97.—1. θαυμάζω.— 2. ἀχρεῖος.— 3. ἐπωνυμία.— 4. πηγαῖνω εἰς συνάθροισιν.— 5. συνετός, φρόνιμος.
- 98.—1. εὐτυχισμένος.— 2. ὁ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ.— 3. ὁ ἔχων αὐλήν.— 4. θυσία.— 5. βλαστάνω.
- 99.—1. εἰς τὰ Μέγαρα.— 2. εἰς τὰς Θήβας.— 3. χωρὶς ἀμοιβῆν.— 4. φαίνομαι.— 5. ἄνεμος.
- 100.—1. ἔχω φιλοδοξίαν.— 2. προστ. τοῦ οἶδα.— 3. δὲν θὰ ἐγίνετο ἄρχων.— 4. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποιον ὅλοι ἀποβλέπουν.
- 101.—1. Πυρηναιῖα ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν.— 2. ὄγκος.— 3. οἰκοδόμημα κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πλοίων.— 4. φλογώδης.— 5. ἀόρ. β' τοῦ ρέω.— 6. σχηματίζομαι.
- 102.—1. ὁ ἔχων κατὰ νοῦν μεγάλα σχέδια.— 2. ἔπαυσε.— 3. μυστικοπαθής.— 4. πράττω τὰ πολιτικά = πολιτεύομαι.— 5. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα εἶχον πλούσια εἰσοδήματα. Εἶχον ὅμως

- ψηφίσει νόμον νά μὴ διατίθενται αὐτὰ διὰ πολεμικὰς παρασκευάς.— 6. ναυτικός.
- 103.— 1. ὠραῖος.— 2. ἀκατάλληλος.— 3. ἀναπτύσσω, ἐκθέτω, διηγοῦμαι.— 4. ἐπάλλξεις ἦσαν ἔργα ὀχυρωματικὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν.— 5. ἀντοχή.— 6. σκαμμένος.— 7. μέρος διὰ νὰ βαδίζῃ τις, δρόμος.— 8. κατάλληλος.
- 104.— 1. ἐστὶ τί τις = ἀνήκει τιεῖς τινα.— 2. ὅπως ἄν, πλαγ. ἐρωτηματ. πρότασις = πῶς μποροῦμε νά.— 3. διευθύνω.— 4. χρησιμοποιοῦμαι ὡς πολίτης.
- 105.— 1. ἔρχομαι τὴν ὁδόν = κάμνω τὸ ταξίδι.— 2. εὖ πράττω = εὐτυχῶ, μὲ τὸ καλό.
- 106.— 1. σατράπης Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, φίλος τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετεστράφη πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα.— 2. γευματίζω.— 3. φαίνεται καλόν.— 4. ἀβλαβῶς.— 5. κρυφὰ ἀπεσταλμένος.— 6. δόγμα ποιοῦμαι = ἀποφασίζω.
- 107.— 1. ἔχει μεταχειρισθῆ, φερθῆ.— 2. κατάλληλος διὰ συναναστροφάς.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. καταγιγνώσκω τινὸς ἄνοιαν = θεωρῶ τινα ἄμυαλον.— 5. ἀπείρως ἔχω τινός = δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ τινα.
- 108.— 1. εὐδόκιμός εἰμι = εὐδοκιμῶ.— 2. ὁ ἔχων κακὰς συνηθείας.— 3. ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν.— 4. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν.— 5. ὁ ὄπλισμός τῶν νεκρῶν ἐχθρῶν ὁ περιερχόμενος εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.— 6. καρφώνω.
- 109.— 1. ἐκεῖνος, ποῦ χορταίνει γρήγορα.— 2. ὁ ἀρκούμενος εἰς ὅσα· μόνος αὐτὸς ἔχει.— 3. συντόμως.— 4. ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.— 5. ὁ ἔχων κακόν τι κατὰ νοῦν.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

- 1.— 1. ἐνέμετο.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. θηρεύω.— 4. μέγας.— 5. ὑπὸ μὲ δοτ.— 6. βαίνω.— 7. οὐχ.— 8. ἀπαρέμφ. ἐνεστ.— 9. ἐσθίω.— 10. ἐπιστρέφω.— 11. οὖν.
- 2.— 1. ὁ Κικέρων ἦτο πολιτικὸς καὶ μέγας ρήτωρ τῶν Ρωμαίων ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον π.Χ. αἰῶνα.— 2. ἐσπέρα.— 3. βαίνω σὺν αὐτῷ.— 4. ἀπλῆ δοτ.— 5. πυρὰ.— 6. καταλάμπω.— 7. ἴστασαν.— 8. ἐπὶ μὲ δοτ.— 9. ἐκ μὲ γεν.— 10. ἐώρων.
- 3.— 1. σύνειμι μὲ δοτ.— 2. ἀγαθός.— 3. μὲ γενικ.— 4. σέβομαι παρὰ τινος.— 5. ἀγαθὸς ἀπλῆ δοτ.— 6. δεσπότης.— 7. οἰκέτης.— 8. ἀνέχομαι.— 9. εὐφραίνομαι μὲ δοτ.— 10. ἀγάλλομαι μὲ δοτ.— 11. ἤδομαι.
- 4.— 1. ἐπιμέλεια μὲ γεν.— 2. ἀγαλλίασις.— 3. ἔνιοι.— 4. ὕλη.— 5. κλιτύς.— 6. κοσμεῖται.— 7. ἀπλῆ δοτ.— 8. οἱ πυροί.
- 5.— 1. σὺν μὲ δοτ.— 2. χωρίον.— 3. ἐν μὲ δοτ.— 4. περὶ τί εἰμι.— 5. ἰδρῦω.— 6. στέφω.— 7. ἱμάς.— 8. δορκάς.—
- 6.— 1. ἐπαγγέλλομαι.— 2. ἄρχω.— 3. βιοτεύω.— 4. ἐν τοῖς πρώτοις.
- 7.— 1. ἐν τινι.— 2. παρὰ μὲ αἰτ.— 3. θίς.— 4. ἱκανός.— 5. ἀπλῆ γεν.— 6. ἀρδεύω.— 7. ἀπλῆ γεν.— 8. πελάζω μὲ δοτ.
- 8.— 1. σκώπτω.— 2. ὅτι.— 3. ἅμα ὡς.— 4. ἐπιφαινομαι.— 5. οἶκοι.— 6. ἔοικα μὲ δοτ.— 7. βλέπω.— 8. ἀπαλλαγῆναι.— 9. ἀσμένως.— 10. μέμνηνται μὲ γεν.— 11. ἀγάλλομαι.
- 9.— 1. ὑπερσ. πέφυκα.— 2. διατρίβω.— 3. πέφυκα.— 4. μηνύω.— 5. ἐν μὲ δοτ.— 6. ἄκων.
- 10.— 1. Ἡ πέραν τῶν Ἀλπεων χώρα, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. εὐδαίμων.— 3. παντοειδής.— 4. ὀρύττω.— 5. πάγχρυσος.— 6. φέρω.— 7. τέμνω.— 8. οἶ.— 9. ἐκβάλλω.— 10. διὰ μὲ γεν.— 11. πεζῆ.

- 11.— 1. σημερινή Μ. Βρεττανία.— 2. κατά με αίτ.— 3. ή παρωικεανῆς.— 4. ἀπλῆ γεν.— 5. ἐνιαχοῦ.— 6. τριγωνοειδής.— 7. ἐκτενής.— 8. πολὺπληχς τὸ πλάτος.— 9. αἶ.— 10. δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.— 11. αὐτόχθων.— 12. εὐμήκης εἰμί.— 13. εὐρύχωρος.— 14. τῆ διαίτη ὀλιγαρκῆς εἰμι.
- 12.— 1. μανθάνω.— 2. βλέπω, νὰ τεθῆ μετοχή.— 3. νὰ τεθῆ μετοχ.— 4. μετοχὴ μέλλ. τοῦ ἀρδεύω.— 5. προϊόντες.— 6. πλήρης με γεν.— 7. μετοχ. τοῦ πέφυκα.— 8. μετοχ. τοῦ ἔχω.
- 13.— 1. ἐντεῦθεν.— 2. ἱκανῶς.— 3. ἐλώδης.— 4. μετοχ. τοῦ εἰμί.— 5. δι' ἔτους.
- 14.— 1 νὰ τεθῆ ὑπερθετικὸς βαθμὸς.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. ὑπείκω με δοτ.
- 15.— 1. νὰ τεθῆ παρατατ. α' προσ. ἐνικ. τοῦ τυγχάνω καὶ νὰ συναχθῆ με μετοχὴν.— 2. ἀμφοτέρωθεν.— 3. ὀλιγάκις.— 4. τὸ πολὺ.— 5. πρᾶος.— 6. καλάμη.
- 16.— 1. πρσβεύω.— 2. εὐκτικὴ με τὸ ἄν.— 3. εὐκτικῆ.— 4. εὐκτικὴ τοῦ ἱκετεύω.— 5. μετοχὴ ἐπικύπτω.— 6. εὐκτικὴ τοῦ ἀληθεύω.
- 17.— 1 ὡς τάχιστα.— 2. ὡς.— 3. μέλλω.— 4. δι' ἀπάτης.— 5. εἰ με ἀόρ.— 6. ἐξουσία.— 7. δῆπου.— 8. οἶόν τ' ἐστί.
- 18.— 1. σατραπεύομαι.— 2. εὖ πράττω.— 3. θύομαί τι.— 4. στρατεύομαι.— 5. ὅπως με ὀριστ. μέλλοντ.— 6. ἐπαγγέλλομαι.— 7. εἰ με εὐκτικὴν.— 8. ἄν με εὐκτικὴν.
- 19.— 1. Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον χρόνους.— 2. ἐν με δοτ.— 3. ἀπηλλάγη μὲν γεν.— 4. ξενίζω.— 5. ἀγαπῶ τὰ κυνήγια=φιλόθηρός εἰμι.— 6. οἶ.— 7. ἅμα τῇ ἡμέρα.
- 20.— 1. ἔχω ἐλπίδα=ἔστι μοι ἐλπίς.— 2. εἰκός.— 3. κατὰ με αίτ.— 4. ἄς.— 5. ἐπίτοκος.— 6. πρόοδος.
- 21.— 1. ἄ.— 2. μή.— 3. μεμάθηκα.— 4. προσλαμβάνω.— 5. ὁμοίως.— 6. ὄν.— 7. εὐκτικὴ ἀορ. με τὸ ἄν.— 8. δέχομαι=λαμβάνω.— 9. ἀόρ. β' εὐκτ. με ἄν τοῦ παρέχω.— 10. σχολή.— 11. τὰ μέν.— τὰ δέ.— 12. νὰ τεθῆ αίτ. πτωσίς.— 13. ἐνεκα τοῦ, με ἀπαρέμφατον.
- 22.— 1. ἐσθίω, νὰ τεθῆ μετοχὴ εἰς δοτ.— 2. ἀόρ. τοῦ προστρέχω.— 3. εὐκτ. τοῦ ἔξεστι.— 4. εἰ με εὐκτ.— 5. τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.— 6. εὐκτ. εἰς τρίτον πληθ.— 7. μετοχὴ.— 8. εὐκτ. τοῦ κατεῖδον.— 9. καθήκω.— 10. εὐκτ.— 11. ἔδοξεν αὐτοῖς.— 12. διαβῆναι.
- 23.— 1. ἀπλῆ αίτιατ. τὰ πολεμικά.— 2. ἐθίζομαι.— 3. ἀνάγκη ἐστί νὰ

- τεθῆ ἐπεὶ μὲ εὐκτ.— 4. εὐνάζομαι.— 5. οἶός τ' εἰμί.— 6. διώκομαι τινα.— 7. οἱ οἰκεῖοι.
- 24.— 1. ἐπιχώριοι. Θήκης, ὄρος εἰς τὸν Πόντον παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.— 2. ἔπομαι.— 3. συγκριτ. τοῦ μέγας.— 4. ἐγγὺς γίγονται.— 5. αἰσθάνομαι, ἄορ. β' ἡσθόμην.— 6. περιβάλλω.
- 25.— 1. διαλέγομαι· νὰ τεθῆ μετοχ. — 2. ἀπαρεμφ. μετὰ τοῦ ἄν.— 3. κτῶμαι.— 4. ἀρρωστῶ.— 5. ἐλαττοῦμαι.— 6. ἐῶ.— 7. ἀθεράπευτον.— 8. δέομαι.— 9. ὀλιγωρῶ.— 10. νὰ τεθῆ παρατατ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ ρημ. δεῖ.
- 26.— 1. εὐκτική.— 2. σφόδρα.— 3. θηρῶ.— 4. εἰ μετ' εὐκτικ.— 5. θαρρῶ.— 6. ἀσινής.— 7. δυσχωρία.— 8. ἐνθουσιῶ.
- 27.— 1. δῆ.— 2. ἓνα τινά.— 3. ἀποχωρῶ.— 4. κατελήφθην.— 5. περιρρέω.— 6. μετοχ.— 7. ἀπόλλυμαι, ἄορ. β' ἀπωλόμην.
- 28.— 1. ἰδιώτης.— 2. χρῶμαι.— 3. εὐφροσύνη.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. στεροῦμαι.— 6. τὸ ὀμιλεῖν. — 7. διὰ τό, μὲ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνορῶ.— 8. ὄγλος.— 9. χαλεπός.— 10. αἰροῦμαι.
- 29.— 1. ἀπλῆ αἰτίατ.— 2. ἐννοῶ.— 3. ἐπιφέρω πόλεμόν τινα.— 4. ἐπιτελῶ, νὰ τεθῆ ἀπαρέμφ.— 5. προσκτῶμαι.— 6. ἀρκεῖ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μέλλ.— 7. διασπῶμαι.— 8. νὰ τεθῆ μέσος ἄορ. α'.— 9. ἐπετελέσθη.— 10. ἀποκλείομαι, εὐκτ.— 11. παθητ. ἄοριστ. τοῦ κελεύομαι.
- 30.— 1. φεύγω.— 2. ἀναλίσκω.— 3. ἀνθ' ὧν.— 4. λαμβάνω εὐεργεσίας = εὐ πάσχω.— 5. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.
- 31.— 1. οὔτω.— 2. νομίζω.— 3. περὶ μὲ γεν.— 4. τεκμήριον.— 5. εὐκτ. μὲ τὸ ἄν.— 6. ἐπιβουλεύω τινί.— 7. ἐν μὲ δοτ.— 8. πρὸς μὲ αἰτ.— 9. ἐν τιμῇ ἔχω.
- 32.— 1. χάριν ἔχω τινί.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. δεῖ.— 4. προσφέρω εὐχαριστήριον θυσίαν=θύομαι χαριστήρια.— 5. ὑμεῖς αὐτοί.— 6. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ βουλεύομαι.— 7. ἀρετή.
- 33.— 1. ἀνομία.— 2. πᾶς τις.— 3. ὅποιος.— 4. μέλλων τοῦ εἰμί.— 5. ἀναιρεῖσθαι.— 6. πρεσβεύω.— 7. οὐδενὸς ἄξιός εἰμι.— 8. μετοχή.
- 34.— 1. ἔμπλεως μὲ γεν.— 2. περὶ μὲ αἰτίατ.— 3. ἐν ἀγορᾷ.— 4. ἐγὼ ἀποφασίζω = δοκεῖ μοι.— 5. δύνους.— 6. ἴλεως.
- 35.— 1. πεποικιλμένος.— 2. συντρίβω.— 3. διπλοῦς καὶ τριπλοῦς.— 4. οἰδέω - ῶ.— 5. καταλείπω.
- 36.— 1. ἐστιῶ.— 2. ἐξέδωκεν αὐτῶ.— 3. αἴρομαι, μετοχ. μέσ. ἄορ. α'

- πτῶσις αἰτιατ.— 4. κοῦρος.— 5. διαφθείρομαι, μετοχ. παθητ. μέλλ. κατ' αἰτιατ.— 6. καθειργμένος.— 7. ἀπόλωλα.
- 37.— 1. κέκτημαι.— 2. ἐπείγομαι.— 3. τὰ νοσοῦντα πράγματα.— 4. μετοχ. μέλλ.— 5. ἐπανάγω.— 6. ὁμολογεῖται.— 7. ἐκπλούς.— 8. διασπείρομαι.— 9. συνοικίζω.
- 38.— 1. σφάλλομαι.— 2. δυσχεραίνω.— 3. πρὸς μὲ αἰτ.— 4. συνέχομαι.— 5. κατὰ μὲ αἰτ.— 6. καταφέρω.— 7. ἀμελετήτως.— 8. ἐγκλίνω.— 9. διὰ μὲ γενικ.— 10. ἄλλομαι.— 11. ἐπερείδω.— 12. οὔτος.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

- 39.— 1. πέραν.— 2. μετοχ. μέσου παρακ.— 3. ἀφήμι ἐμαυτόν.— 4. νήχομαι.— 5. προσμείγνυμι τι.
- 40.— 1. διασκεδάννυμαι.— 2. κωμάρχης.— 3. διατίθεμαι εὔνους τινί.— 4. παθητ. ἄορ. τοῦ μεταπέμπομαι.— 5. περιών.— 6. πρῖν.— 7. εὐκτ. ἄορ.— 8. οὐκ ἔστιν ὅπου οὐ.— 9. ἐφήμι.
- 41.— 1 γένος.— 2. εἰμαρμένος.— 3. διαδίδωμι.— 4. καθίστημι.— 5. ἐπιρώννυμι.— 6. μηχανῶμαι.— 7. ἀμφιέννυμι.
- 42.— 1. ἀφίσταμαι τινος.— 2. ὑφίεμαι τινος.— 3. εἰ μὲ εὐκτ. τοῦ εἰμί.— 4. παρίσταμαι.— 5. ἐπιτίθημι.— 6. διασκεδάννυμι.— 7. εἴπερ τις καὶ ἄλλος.— 8. ἀφίσταμαι· νὰ τεθῆ ὅπως μὲ ὄριστ. μέλλ. —9. παρέχω πράγματα.
- 43.— 1. περὶ ἧ ἀμφὶ μὲ αἰτ.— 2. σύμπαντες.— 3. ἧ.— 4. δεινά.
- 44.— 1. γινώσκω.— 2. σχίμπος.— 3. ὄρχοῦμαι.— 4. δοκεῖ τι.— 5. ἄορ. β' τοῦ ἀνακράζω.— 6. ἐκβαίνω.— 7. ἐκφέρω.— 8. ἐπίσταμαι
- 45.— 1. φανερός ἢ δῆλός εἰμι.— 2. πρῶ.— 3. φροντίζω.— 4. συνόντες.— 5. διαλέγομαι.
- 46.— 1. ὤς.— 2. μετοχ. μέλλ. τοῦ ἐμπύμπρημι.— 3. ἀλίσκομαι.— 4. ἄτε μὲ μετοχ.— 5. χαίρω.
- 47.— 1. Ἀστυάγης, βασιλεὺς τῶν Μήδων, πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ Κυρου.— 2. ἔχω τὸ δικαίωμα = ἔξεστί μοι.— 3. χάριν οἶδά τι.— 4. πλεονάκις.— 5. θὰ τεθῆ τὸ ἄν (ἀοριστολογικόν) μὲ ὑποτακτ.— 6. περὶ πλείονος ποιοῦμαι.
- 48.— 1. συμβαίνει = γίγνεται.— 2. τὰ περιεστηκότα πράγματα, δοτ.— 3. ἐπεξέρχομαι τι.— 4. κομίζομαι.— 5. εἰσβιβάζω.— 6. ἐνδιαφέ-

ρομαι διά τι = μέλει μοι τινος.— 7. εύρίσκομαι: νά τεθῆ τὸ ὅπως με ὀριστ. μέλλ.— 8. νά τεθῆ ἀπλοῦς παρατ. τοῦ πείθω.— 9. ἐκβιάζομαι.

- 49.— 1. Γοργίας, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ρήτορας λαμβάνων πολλὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ὡς ἀμοιβὴν τῆς διδασκαλίας του.— 2. καίπερ με μετοχ.— 3. δέχομαι τι ὡς δῶρον.— δωρεῖται τί μοι.— 4. ἤ.— 5. χειροῦμαι τινα.— 6. ἐργάζομαι.
- 50.— 1. ὑπέρ με αἰτ.— 2. βουλεύω.— 3. ἐπιστάτης.— 4. ἐπιψηφίζω.— 5. προσφέρομαι τινι.— 6. περὶ πλείονος ποιῶμαι.— 7. εὐορκῶ.— 8. καὶ γάρ.— 9. αἰσθάνομαι.
- 51.— 1. πολιτεύομαι.— 2. διά με γεν.— 3. καταβιῶ.— 4. ἐξοστρακίζω.— 5. λόγῳ.— 6. ὅς με ὀριστ. μέλλ.
- 52.— 1. ὑπόδειγμα.— 2. ὁ τροφός.— 3. ἀποφαίνω.— 4. λίχνος.— 5. σύνοδος.— 6. πληθ. τοῦ παιδεία καὶ ἀγωγή.— 7. κατατίθημι.— 8. λοπάς.— 9. διαφίγημι.
- 53.— 1. διαπράττομαι.— 2. νά τεθῆ τὸ ἐπίθ., τὸ δηλοῦν καταγωγὴν, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους κατοίκους.— 3. καταστρέφομαι.
- 54.— 1. αἰτιατ. ἀπλῆ.— 2. ἐπίθ. ἐκ τοῦ πορίζομαι.— 3. ἐπίθ. ἐκ τοῦ μηχανῶμαι.— 4. σύνθετον ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ κίνδυνος.— 5. ἐπίθ. ἐκ τοῦ ἄρχω.— 6. ἐπίθ. ἐκ τοῦ καρτερῶ.— 7. στρατηγῶ, νά τεθῆ μέλλων.
- 55.— 1. νά τεθῆ ἐπίθ. εἰς—τέος ἐκ τοῦ ἐπιστατῶ με γενικ., τὸ δὲ πρόσ. κατὰ δοτικ.— 2. δοτ. τῆς ἀναφορ. ἀνωταυμ.— 3. ἐπίθητ. ὡς ἄνω ἐκ τοῦ ἐργάζομαι.— 4. μετοχ. οὐδεν. τοῦ εἰσφέρομαι.— 5. ἐκ τοῦ διανέμω.— 6. ἐκ τοῦ ἀναλῶ.— 7. δαπάνη.— 8. κείμενος.— 9. ἐνιαυτός.— 10. ἐδώδιμος.— 11. κάμνω.
- 56.— 1. συνέχω, νά τεθῆ μετοχ.— 2. μετοχ. μέλλοντ.— 3. ποιῶ ἀνάστατον.— 4. προαιροῦμαι.— 5. καταβάλλομαι.— 6. καταλείπομαι.— 7. ὑπόμνημα.
- 57.— 1. ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὐτή;— 2. σειριόκαυστος.— 3. πρόσοικός εἶμι.— 4. σύνθ. ἐκ τοῦ ἥμισυς καὶ ἄγριος.— 5. σύνθ. ἐκ τοῦ ἰὸς καὶ βάλλω.— 6. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐπὶ καὶ γῆ.— 7. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐν καὶ ἄηρ.— 8. σύνθ. ἐκ τοῦ ὑμῆν καὶ πτερόν.
- 58.— 1. ἀψίκωρος εἶς τι.— 2. ὀξύς.— 3. ἐπιλαμβάνομαι τινος.— 4. αἰσχυντηλός.— 5. φιλόφιλος.— 6. φιλέταιρος.— 7. φιλόγελως.

- 59.— 1. εὐσεβῶ πρὸς τοὺς θεούς.— 2. μή.— 3. γίγνομαι πρὸς τινα.—
4. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν χρόνου ἄορ.— 5. κάμνω τι χωρὶς νὰ μὲ
καταλάβουν λανθάνω ποιῶν τι.— 6. ξέρω καλά μόνος μου =
σύννοιδα ἑμαυτῶ.— 7. δοκῶ μὲ ἀπαρέμφατ.— 8. ὡς μὲ μετοχὴν μελ-
λοντος.— 9. παραυτίκα. — 10. ὀρῶμαι νὰ τεθῆ παθητ. μέλλων.—
11. ἀποκτῶ καλὴν ὑπόληψιν = εὐδοκιμῶ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μετὰ τοῦ
ἄν.— 12. εἰ μὲ εὐκτικὴν τοῦ φαίνομαι, μετὰ τὸ ὅποῖον θὰ ἐπακο-
λουθήσῃ μετοχή.— 13. ἄ.— 14. εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν.

III. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἔννοια οὐσιαστικῶν. Δευτερόκλιτα ἀρσενικά εἰς -ος. Ὀριστ. ἐνεστώτος ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων. Ἀπλῆ πρότασις.
2. Δευτερόκλιτα οὐδέτερα. Ὀριστικὴ τοῦ εἰμί καὶ ἀπαρέμφ. τῶν βαρυτόν. ρημάτων. Κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως.
3. Δευτερόκλιτα θηλυκά. Ὀριστικὴ παρατατικοῦ βαρυτόνων ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Συμφωνία ρήματος πρὸς ὑποκείμενον.
4. Οὐσιαστικὰ πρωτόκλιτα θηλυκά.
5. » » ἀρσενικά εἰς -ας καὶ -ης.
6. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα τριτόκλιτα καὶ δικατάληκτα.
7. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι α' καὶ β' προσ. καὶ Ἀττικὴ σύνταξις.
8. Α' Ὀριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Α' Ὀριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Β' Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα εἰς -ως καὶ -υς -υος καὶ ἡ δεικτ. ἀντων. οὗτος.
9. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα εἰς -υς -εως, -ις -εως.
10. » » » -εύς, -οῦς, -αῦς.
11. » » ἀφωνόληκτα (οὐρανικόληκτα-χειλικόληκτα)
12. » » (ὀδοντικόληκτα) οὐδέτερα μὲ χαρακτῆρα τ.
13. » » ἀφωνόληκτα μὲ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως.
14. Μέλλων καὶ ἀόρ. ἐνεργητ. φωνῆς φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων πλὴν τοῦ μέλλ. τῶν εἰς -ίζω.
15. Ὑποτακτικὴ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστ. ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Κύριαι καὶ δευτερεύουσαι πρότασις.
16. Ἀπαρέμφατον μέλλοντος καὶ ἀορίστ. α' ἐνεργητ. φωνῆς.

17. Ουσιαστικά τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα.
18. » » ὕγρόληκτα.
19. » » ὕγρόληκτα συγκοπτόμενα.
20. » » οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας. Ἀντικείμενον μεταβατικῶν ρημάτων.
21. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας.
22. » » ἀρσενικά σιγμόληκτα εἰς -ης.
23. » » σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ ἀνώμαλά τινα τριτόκλιτα ἐκ τῶν συνήθων.
24. Ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὡς συμπλήρωμα ρημάτων.
25. Ὀριστικὴ καὶ ἀπαρέμφ. ἐνεργ. παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ. φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνόληκτων ρημάτων.
26. Ἐπίθετα τριτόκλιτα εἰς -υς.
27. » » τρίκατάληκτα ἀφωνόληκτα.
28. » » δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.
29. Μετοχὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνόληκτων ρημάτων καὶ μετοχὴ ἐνεστ. μέσης φωνῆς καὶ τοῦ εἰμί.
30. Προστακτικὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
31. Α' Ἐπίθετα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Σημασία τῶν ρημάτων μέσων καὶ παθητικῶν.
Β' Τροπὴ συντάξεως ἐνεργητ. εἰς παθητικὴν. Ποιητικὸν αἴτιον.
32. Ἐπίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » ἀνώμαλα (πολύς, μέγας κλπ.).
34. Ἐπιρρήματα.
35. Παραθετικά ἐπιθέτων.
36. » ἀνωμάτων ἐπιθέτων καὶ παραθετικά ἐπιρρημάτων.
37. Εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστ. βαρυτόνων φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
38. » ἐνεργητ. μέλλοντος, ἀοριστ. καὶ παρακ. τῶν ἰδίων ρημάτων χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ πλαγίου λόγου ἢ τῆς δυνητικῆς εὐκτικῆς.
39. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
40. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.
41. Ἐπανάληψις ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.

42. Αί ἄλλαι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου καὶ παθητ. ἐνεστ. τῶν φωνηεντο-
λήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
43. Μέσ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ μέλλων τοῦ εἰμί.
44. Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελ. μέσης καὶ παθητ. φωνῆς φωνηεν-
τολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
45. Μέσος ἀόριστ. β'.
46. Παθητ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ β'.
47. Αἱ ἄλλαι δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
48. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
49. Συνηρημένα εἰς -άω ἐνεργητ. φωνῆς:
50. » » » μέσης φωνῆς.
51. » » -έω ἐνεργητ. φωνῆς.
52. » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
55. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ρημάτων.
56. Ἐνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρη-
μάτων. Κλίσις τῶν εἰς -έω ἐχόντων μονοσύλλαβον θέμα. Δοτικὴ
ὀργανικὴ καὶ τοῦ αἰτίου.
57. Αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
58. Ἐρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι »
59. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.
60. Οὐσιαστικὰ συνηρημένα α' κλίσεως.
61. Συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα δευτερόκλιτα,
62. Ἐνώμαλος αὔξεσις καὶ ἀναδιπλασιασμός.
63. Ἐνεστώς καὶ παρατατ. ὑγρολ. καὶ ἐνρ. ρημ. ἐνεργ. καὶ μέσ. φωνῆς.
64. Μέλλων τῶν ὑγρολήκτων » » » » » »
65. Ἀόριστος τῶν » » » » » » »
66. Παθητικὸς μέλ. καὶ ἀόρ. ὑγρολ. » » » »
67. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.
68. Αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς.
69. Ἐπανάληψις τῶν ἀνωτέρω.
70. Παρακείμενος καὶ ὑπερσ. ὑγρολήκτ. καὶ ἐνρηνολ. ρημάτων.

103. Σύνθεσις. Β' συνθετικὸν οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ρῆμα.
104. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἐξηρητημένον λόγον.
105. Ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου.
106. Ἀπρόσωπα ρήματα.
107. Ἀπαγορευτικὸν μῆ.
108. Σημασία τῶν συνθέτων.
109. Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικά β' κλίσι. Ἔνεστ. καὶ παρατ. τοῦ εἰμί καὶ ὀριστ. βαρυτ. ρημ.
2. Οὐσιαστικά α' κλίσεως.
3. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα, Ὀριστ. ἔνεστ. καὶ παρατ. μέσ. καὶ παθητ. φωνῆς.
4. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα.
5. » » ἀφωλύ. καὶ μὲ -ντ πρὸ τῆς καταλήξ.
6. Ὀριστικ. μέλλ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων ρημάτων. Ὑποτακτικὴ ἔνεστ. καὶ ἄοριστ. τῶν αὐτῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Ἀπαρέμφ. τῶν ἰδίων χρόνων.
- 7-8. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.
9. Ὀριστ. καὶ ἀπαρέμφ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φων. φωνηεντολήκτων ρημάτων.
- 10 - 11 - 12. Ἐπίθετα τριτόκλιτα. Μετοχὴ ἐνεργ. φωνῆς.
13. Ἀνώμαλα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα. Μετοχ. τοῦ εἰμί καὶ μέσ. καὶ παθητ. ἔνεστ.
- 14 - 15. Παραθετικά ὀμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ἐπιθέτων.
16. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολ. ρημ. καὶ τοῦ εἰμί.
17. Ἀντωνυμιαὶ κυρίως προσωπικαί.
18. Μέση φωνὴ τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ρημάτων.
19. Ὀριστ. μέλλ. καὶ ἄορ. α', ὑποτακτ. ἔνεστ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς ἀφωλύ. ρημάτων.
20. Ὀριστ. καὶ ἀπαρέμφατον παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φωνῆς ἀφωλύ. ρημάτων.

21. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργητικῆς φωνῆς.
22. Ὅμοίως. Ἄοριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
23. Μέση φωνὴ βαρυτόνων ἀφωολήκτων ρημάτων.
24. Μέσος ἀόρ. β'. Παθητικὸς ἀόρ. β' καὶ μέλλων.
- 25 - 26 - 27 - 28. Συνηρημένα ρήματα.
29. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν διαφόρων χρόνων συνηρημ. καὶ μὴ ρημάτων.
- 30 - 31 - 32 - 33 - 34. Ἄντωνυμῖαι.
35. Οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα συνηρημένα. Ἄπτικὴ β' κλίσι.
- 36 - 37 - 38. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Ἀνώμαλος αὖξις καὶ ἀναδιπλασιασμὸς.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

- 39 - 40 - 41 - 42. Ρήματα εἰς -μι.
43. Ἀριθμητικά.
44. Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων κατὰ τὰ εἰς -μι.
- 45 - 46 - 47. Ἀνώμαλα ρήματα.
- 48 - 49. Ρήματα μὲ ἀνωμάλους τοὺς διαφόρους χρόνους.
50. » ἀποθετικά.
51. » παράγωγα.
52. Οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.
53. » ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.
- 54 - 55. Ἐπίθετα παράγωγα.
- 56 - 57. Σύνθεσις.
- 58 - 59. Σύνθεσις καὶ τονισμὸς τῶν συνθέτων.

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

024000025308

ΕΚΔΟΣΙΣ Ι΄ 1968 (VII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 110.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1646/18-7-68

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΓΡΑΦΙΚΗ Ε.Π.Ε. - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

15/01/21

